

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIKA SRPSKA
INSTITUTE OF STATISTICS

АРС 3

УПУТСТВО

**ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА И ПОПУЊАВАЊЕ УПИТНИКА
ЗА АНКЕТУ О РАДНОЈ СНАЗИ
АРС**

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
ПОГЛАВЉЕ 1: Кратка методолошка објашњења	3
1.1. Циљ Анкете.....	3
1.2. Јединица посматрања и јединица анкетања	3
1.3. Референтни период	4
1.4. Радна активност	4
1.5. Инструменти за провођење Анкете.....	5
ПОГЛАВЉЕ 2: Организација и провођење Анкете	5
2.1. Прво анкетање домаћинства.....	5
2.2. Поновљено анкетање домаћинства путем телефона (CATI-Computer Assisted Telephone Interviewing).....	6
2.3. Задаци и обавезе анкетара	7
ПОГЛАВЉЕ 3: Рад анкетара на електронском упитнику.....	9
3.1. Приступање апликацији за унос података.....	9
3.2. Технички изглед Упитника у апликацији	11
ПОГЛАВЉЕ 4: Упутство за попуњавање Упитника у апликацији.....	12
4.1. Попуњавање идентификационе странице Упитника	12
4.2. Попуњавање Упитника АРС1А- ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	14
4.3. Попуњавање Упитника АРС1Б	23
Општи опис дијела АРС1Б	23
РАДНИ СТАТУС	23
ГЛАВНИ ПОСАО	31
ДРУГИ ДОДАТНИ ПОСАО	47
ПРЕТХОДНИ ПОСАО	50
ТРАЖЕЊЕ ПОСЛА.....	53
ОБРАЗОВАЊЕ	60
4.4. Попуњавање Упитника о неодзиву (АРС2).....	63

УВОД

Анкета о радној снази (АРС) се проводи на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр.85/03), Статистичког програма за период 2018-2021. година и важећег Плана рада Републичког завода за статистику.

Анкета о радној снази се проводила од 2006. до 2019. године једанпут годишње, у прољеће, и њено провођење на терену је трајало двије седмице. Од 01. 01. 2020. Анкета се проводи континуирано током цијеле године. Резултати се објављују тромјесечно у форми саопштења.

Анкетом о радној снази, поред демографских, социоекономских, образовних и других карактеристика становништва, прикупљају се подаци о запослености, незапослености, подзапослености, као и подаци о занимању, радном времену, трајању радног односа, додатном запослењу, школовању и даљем усавршавању, тражењу посла, итд. Прикупљени подаци ће омогућити израчунавање стопе активности, запослености и незапослености које су значајан показатељ укупног економског стања.

У циљу што успјешнијег провођења ове активности припремљен је Упитник и Упутство за прикупљање података и попуњавање Упитника за Анкету о радној снази које садржи неопходна методолошка објашњења, као и обавезе свих учесника у реализацији ове активности.

Приликом припреме Упитника и Упутства кориштене су статистичке норме садржане у методолошким упутствима, препорукама и објашњењима Међународне организације рада (ИЛО) и Еуростата, с циљем добијања међународно упоредивих података.

Дефиницијски критерији, који су основа упоредивости, утврђени су у основним смјерницама Међународне организације рада (International Labour Organization- ИЛО). Дефиниције и број запослених и незапослених према овом тзв. концепту радне снаге (Labour Force Concept) значајно се разликују од броја запослених и незапослених утврђених на основу података из административних извора. Број активних лица према концепту радне снаге је, у принципу, виши од података до којих се долази из административних извора.

ПОГЛАВЉЕ 1: Кратка методолошка објашњења

1.1. Циљ Анкете

Анкета о радној снази (АРС) је статистичка активност усмјерена на домаћинство и дизајнирана тако да обезбиједи прибављање информација о тржишту рада и карактеристикама радне снаге. Основни циљ Анкете о радној снази је добијање података о основним радним карактеристикама становништва и процјена укупне радне снаге према препорукама и дефиницијама Међународне организације рада (International Labour Organisation - ILO). На овај начин обезбиједиће се упоредивост добијених података са другим земљама.

Према овим дефиницијама, радну снагу (активно становништво) чине сва лица која раде макар 1 час седмично или активно траже посао у циљу стицања средстава за живот. Основне категорије које се истражују су: укупна запосленост и незапосленост, неактивност, као и демографске, социоекономске, образовне и друге карактеристике становништва. На основу података из Анкете о радној снази обезбиједиће се информације о понашању појединих категорија становништва на тржишту рада.

1.2. Јединица посматрања и јединица анкетања

Јединица посматрања у Анкети је домаћинство које је изабрано у узорак методом случајног избора.

Домаћинством се сматра свака породична или друга заједница лица која се изјасне да заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмиривање основних животних потреба, без обзира да ли се сви чланови стално налазе у мјесту гдје је настањено домаћинство или неки од њих бораве одређено вријеме у другом насељу, односно иностраној држави због рада, школовања или из других разлога.

Домаћинство може бити:

- a) Двоје или више лица, без обзира на њихову сродност, која дијеле исти стамбени простор и која обично заједнички набављају и троше храну (вишечлано домаћинство) и
- b) Једно лице које у стамбеном простору живи само, или живи са другим лицима, али не учествује у заједничком набављању и трошењу хране (једночлано домаћинство).

Анкетом се не обухватају колективна домаћинства (дом или хотел за самце, студентски, ђачки дом, дом за дјецу и омладину ометену у развоју, дом за социјално угрожену дјецу, дом за пензионере, старе и изнемогле, други домови за збрињавање и његу, самостани, манастири, интернати и сл.).

Стамбена јединица је објекат са зидовима и кровом, који је грађевински одвојен од других стамбених јединица, с посебним улазом, настањен или намијењен да буде настањен са једним или више лица (домаћинстава). Чак и ако структура објекта није првобитно била намијењена за становање, али је објекат настањен, сматра се стамбеном јединицом, без обзира на материјал од којег је изграђен и тип градње. Стамбена јединица може бити кућа, стан, једна или више просторија, колиба, брвнара или било који други простор који се користи за смјештај (у стамбеним зградама се најчешће налази више од једне стамбене јединице).

Јединица анкетирања је члан изабраног домаћинства, а то је свако лице које станује и храни се у домаћинству, које је трајно присутно у домаћинству, односно чија одсутност из домаћинства не траје дуже од 12 мјесеци као и лице које је у вријеме провођења анкете привремено одсутно из домаћинства јер је:

- Студент или ученик кога издржавају родитељи без обзира на дужину одсуства;
- На туристичком путовању или у посјети рођацима или пријатељима или на пословном путовању, нпр. жељезнички радници, трговачки путници, морепловци, итд;
- У притвору или смјештено у специјализованим установама (психијатријске клинике, азили, санаторијуми, старачки домови, итд.) са боравком **мањим од 12 мјесеци**;

Члановима домаћинства не сматрају се:

- Гости: под гостима сматрамо чланове другог домаћинства (било да су у питању рођаци или не) који имају друго трајно мјесто становања;
- Кућна испомоћ, ако живе одвојено;
- Лица у притвору и лица која се налазе у специјализованим установама (психијатријским клиникама, азилима, санаторијумима, старачким домовима, итд.) са боравком **дужим од 12 мјесеци**.

Чланом домаћинства не сматра се лице које је рођено након референтне седмице, односно члан домаћинства је лице које је било живо током референтне седмице а које је након тог периода умрло.

У дио Упитника - АРС1а уносе се подаци о свим члановима домаћинства, а у дијелу АРС1б уносе се подаци само о члановима домаћинства старим од 15 до 89 година. Међутим, АРС1б се не попуњава обавезно за све чланове домаћинства који имају од 15 до 89 година старости. Критериј о томе за која лица се овај дио Упитника не попуњава је присутност члана домаћинства у свих последњих 12 мјесеци у односу на референтну седмицу, као и разлози одсутности.

За дјецу, неспособна и тренутно одсутна лица, одговоре даје други члан домаћинства или неко друго одрасло лице које добро познаје податке о анкетираном домаћинству.

1.3. Референтни период

Референтни период је одређени временски период за који се постављају одређена питања. Највећи број питања у Анкети се односи на економску активност лица у конкретној календарској седмици, **од понедељка до недеље**, која се назива *референтном седмицом*. Одређени број питања се односи на друге периоде (четири седмице, или година у односу на референтну седмицу) који су у питањима јасно назначени.

Референтна седмица за Анкету о радној снази је седмица која претходи анкетирању.

1.4. Радна активност

На основу посебног скупа правила за праћење радне снаге, а за потребе мјерења економски активног становништва у одређеном раздобљу, становништво старости од 15 до 89 година разврстава се у три међусобно искључиве категорије и то: запослени, незапослени и лица ван радне снаге.

Начело активности за праћење радне снаге претпоставља да се положај лица у оквиру радне снаге треба одредити на основу рада које је лице стварно обављало током референтне седмице. На тај начин, за укључење у радну снагу долазе у обзир само лица која су се бавила неком економском активношћу или су тражила посао и била расположива за рад. Има врло мало изузетака од овог правила, нпр. запосленима се сматрају лица која су била привремено одсутна с посла, исто као што се и незапосленим сматра лице које није тражило посао у референтној седмици из разлога што је већ нашло посао који ће почети да ради.

Економски активно становништво (радна снага) обухвата запослена и незапослена лица. Запосленост се веже за термин рад (посао) који може имати различите појавне облике, као што су рад за плату, рад за новчану накнаду, рад за профит или породичну добит, рад на пољопривредном имању итд.

У Анкети се не узима у обзир формални статус лица које се анкетира, него се његов радни статус одређује на основу активности коју је обављало у референтној седмици. Анкетом се обухватају сви запослени, samozапослени и власници предузећа и предузетници са запосленима, као и самостални пољопривредници који се баве производњом пољопривредних производа и помажући чланови домаћинства на пољопривредном имању или у властитом бизнису неког од чланова домаћинства, односно сви они који су радили барем један час у референтној седмици и тим радом стицали средства за живот.

Као запослено лице у Анкети, поред лица које има посао, може се појавити и лице које је формално без запослења, ако је у референтној седмици обављало неки посао (најмање 1 час) у циљу стицања средстава за живот.

Формално незапослено лице, односно лице које је пријављено Заводу за запошљавање, а које у последње 4 седмице није предузимало активне кораке у циљу тражења посла и није у могућности да почне да ради у року од двије седмице, у Анкети се сматра неактивним лицем. У другом случају, формално незапослено или неактивно лице (лице без посла, пензионер, студент, домаћица и др.), које је у референтној седмици обављало неки плаћени посао, сматраће се запосленим, без обзира на његов формални статус.

1.5. Инструменти за провођење Анкете

За провођење Анкете користиће се следећи методолошки инструменти:

1. Упитник АРС -2021 у електронској форми (АРС1);
2. Упитник о неодзиву у електронској форми (АРС2);
3. Упутство за прикупљање података и попуњавање Упитника за Анкету о радној снази (АРС3);
4. Списак стамбених јединица и домаћинстава изабраних у узорак (АРС4)
5. Прилози:
 1. Списак држава;
 2. Списак градова и општина.

ПОГЛАВЉЕ 2: Организација и провођење Анкете

Непосредни извршиоци Анкете су анкетари и контролори.

Индивидуални подаци који се добију Анкетом су повјерљиви подаци и користе се искључиво у статистичке сврхе. Учесници у провођењу Анкете су обавезни да поштују правила којима ће се та повјерљивост обезбиједити. Повјерљиви подаци су заштићени у складу са члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику.

2.1. Прво анкетирање домаћинства

Домаћинства се први пут анкетирају директним контактом са домаћинством, које проводе анкетари путем лаптопа (CAPI- Computer Assisted Personal Interviewing).

Домаћинство које анкетар треба да анкетира наведено је у Списку АРС 4. У случају да у наведеној стамбеној јединици живе два или више домаћинстава анкетира се оно наведено у списку АРС 4. Уколико ни једно није на списку, анкетира се оно које дуже станује на датој адреси или оно које пристане да се анкетира, а под Индикатор домаћинства се упише шифра 2 – Ново домаћинство на датој адреси.

Ако анкетар у изабраној стамбеној јединици не пронађе никога код куће или пронађе само лице које не може дати одговоре за остале чланове домаћинства, мора у домаћинство доћи још два пута а са циљем

да изврши анкетирање. Ако је потребно, у току периода анкетирања у исто домаћинство се долази и до три пута. Анкетар доласке мора евидентирати на првој страници упитника, у предвиђеној табели "Подаци о анкетирању".

Не може се анкетирати домаћинство из друге стамбене јединице (стана). Домаћинство наведено на Списку АРС 4 се у посебним случајевима може мијењати, док се стамбена јединица не може мијењати.

При утврђивању броја домаћинстава у стамбеној јединици анкетар полази од дефиниције домаћинства и од објашњења која су дата у овом Упутству.

Када се домаћинство анкетира први пут пописују се сви чланови домаћинства који добију своје редне бројеве. Једном додијељени редни бројеви лица - чланова домаћинства се морају сlijедити до краја анкетирања, односно до четвртог појављивања.

2.2 Поновљено анкетирање домаћинства путем телефона (CATI-Computer Assisted Telephone Interviewing)

Поновљено анкетирање путем телефона се врши из сједишта Републичког завода за статистику Републике Српске.

Међутим, уколико домаћинство које је анкетирано директним контактом са домаћинством (CAPI методом) не посједује или не жели дати број телефона поновљено анкетирање није могуће обавити путем CATI методе. У овом случају поновљено анкетирање ће се обавити опет директним контактом са домаћинством (CAPI методом).

Код поновљеног анкетирања мора се анкетирати домаћинство које се анкетирало први пут, под условом да није промијенило адресу становања.

Уколико се поновљено анкетирање обавља телефоном, приликом остваривања контакта са домаћинством потребно је провјерити сљедеће:

1. Да ли се ради о истом домаћинству?
2. Да ли наведено домаћинство живи на истој адреси?

Само уколико су испуњена оба услова попуњава се Упитник о одзиву АРС 1.

Уколико се код поновљеног анкетирања утврди да се не ради о претходно анкетираном домаћинству, него новом, тада се попуњава Упитник о неодзиву (АРС 2). У том случају под разлог неизвршеног анкетирања се бира модалитет 5 - Ново домаћинство у поновљеном анкетирању. Такође, уколико је најмање један члан домаћинства остао у домаћинству од посљедњег анкетирања сматра се да се ради о истом домаћинству. Нпр. може се десити ситуација да је један члан остао у домаћинству, два су се одселила, а појавила су се два нова члана домаћинства. У овом случају ради се о домаћинству са Списка (АРС 4).

Уколико се утврди да се ради о истом домаћинству које се преселило на другу адресу, такође, се попуњава Упитник о неодзиву АРС2. У том случају под разлог неизвршеног анкетирања се бира модалитет 6 - Домаћинство се преселило на нову адресу.

Уколико анкетар у другом, трећем или четвртном појављивању оствари контакт са истим домаћинством које је анкетирао у првом појављивању, тада поред уобичајених питања са насловнице Упитника треба да попуни и дио под насловом "САМО ЗА ПОНОВЉЕНО АНКЕТИРАЊЕ" у коме се утврђује да ли је дошло до промјене у саставу домаћинства.

Код поновљеног анкетирања у апликацији за унос података, анкетару ће бити стављени на располагање сви подаци о домаћинству и његовим члановима из претходног анкетирања. Анкетар пролази кроз питања и ентером потврђује одговоре уколико није било измјена, а уколико је дошло до промјене у одговорима у односу на претходно анкетирање, те промјене евидентира у одговарајућа поља питања.

Код поновљеног анкетирања може доћи до промјене у саставу домаћинства. Анкетар који проводи поновљено анкетирање ће прво утврдити да ли је дошло до промјене чланова домаћинства у односу на претходно анкетирање. На основу одговора на питања "САМО ЗА ПОНОВЉЕНО АНКЕТИРАЊЕ", ажурираће се раније евидентирани састав домаћинства.

Уколико је неки члан домаћинства одселио или преминуо (значи више није члан домаћинства), тада се његов редни број деактивира. Овај редни број се задржава до краја анкетирања и не може се додијелити неком другом члану истог домаћинства.

У случају када је носилац домаћинства умро или трајно напустио домаћинство и када се његов редни број деактивира, потребно је одредити новог носиоца домаћинства и односе других чланова домаћинства према њему, односно поново реконструисати језгро породице.

Уколико се код другог, трећег или четвртог појављивања у домаћинству појави нови члан даје му се нови редни број који раније није припадао ни једном члану тог домаћинства. Додјељује му се нови број који слиједи након посљедњег редног броја који је раније кориштен.

2.3. Задаци и обавезе анкетара

Анкетари су лица која су одговорна за проналажење изабраних стамбених јединица и анкетирање домаћинстава унутар изабраних стамбених јединица у циљу добијања информација од свих чланова домаћинстава, а у складу са нормама, процедурама и упутствима садржаним у овом Упутству.

Важно је напоменути да су предмет посматрања чланови домаћинства које се налази у изабраној стамбеној јединици, на изабраној адреси.

У случају да се на изабраној адреси, тј. у изабраној стамбеној јединици налазе два или више домаћинстава, анкетира се оно наведено на Списку. Уколико ниједно од њих није наведено на Списку, анкетира се оно које дуже живи у стамбеној јединици или које пристане на анкетирање.

Анкетари проводе анкетирање домаћинства употребом лаптопа (САПИ методом).

Рад анкетара је изузетно значајан са становишта укупних резултата у провођењу Анкете. Обухватност, квалитет и прецизност информација у највећој мјери зависе од тога да ли анкетар професионално обавља свој посао. С обзиром да се прво анкетирање обавља директним контактом са домаћинством путем лаптопа, а код другог, трећег и четвртог понављања анкетирања се обављају телефоном (САТИ методом), од квалитета података које прикупи анкетар путем директног контакта са домаћинством у великој мјери зависи и квалитет података који ће се касније прикупљати путем телефона, у поновљеним анкетирањима. Због поновљеног анкетирања, које се проводи телефоном, од велике важности је да анкетари упишу исправне бројеве телефона домаћинства и/или чланова домаћинства. Пожељан је унос што више бројева телефона, фиксних и мобилних, са позивним бројем.

Дужности анкетара су следеће:

- Активно учествовати на обуци за Анкету;
- Пажљиво проучити Упутство за попуњавање Упитника и Упитнике неопходне за провођење Анкете;
- Придржавати се свих упутстава која буде дало статистичко особље одговорно за Анкету;
- Обављати интервјуисање путем личних посјета домаћинствима у циљу прикупљања информација;
- Обављати комплетан разговор са свим члановима домаћинства или са лицем у домаћинству које може пружити све релевантне информације за друге чланове домаћинства. Лице које даје одговоре не смије бити млађе од 15 година. Посјетиће домаћинство ако је потребно више пута (највише три пута).
- Извршавати постављени задатак и испуњавати у потпуности постављену норму у погледу броја домаћинстава које треба интервјуисати ;
- Одлазити у посјете домаћинствима пристојно одјевен и понашати се максимално професионално и пристојно, јер је то значајан аспект за осигурање сарадње домаћинства и обезбјеђивање квалитетних података;
- Не смије промијенити нити једну информацију коју добије од испитаника;
- Полазећи од тога да су информације које пружа испитаник **повјерљиве**, не смије их показивати другима, нити коментарисати;
- Разговор са испитаницима обављати без присуства других лица која нису чланови радног тима Анкете;
- Не вршити притисак на испитанике, нити их наводити да одговарају давањем лажних обећања и информација;
- За вријеме трајања анкетирања не смије истовремено обављати нити један други посао;
- Једанпут седмично слати прикупљене податке;

- За сваку нејасноћу у погледу поступка, методологије или непредвиђених случајева на терену обратити се особљу ангажованом на Анкети;
- Мора анкетирати домаћинство које живи у изабраној стамбеној јединици и не смије га мијењати са домаћинством из друге стамбене јединице.

У циљу адекватног осигурања одвијања активности на провођењу Анкете, анкетари су у обавези да поштују утврђене процедуре за обављање разговора у домаћинству.

Када се пронађу изабрана домаћинства, анкетар би требао тражити да разговара са носиоцем изабраног домаћинства. Треба учтиво и пријатељски поздравити то лице, потом се представити и дати лицу писмо Републичког завода за статистику Републике Српске, укратко објаснити сврху Анкете, и потребу да чланови домаћинства сарађују у провођењу Анкете о радној снази.

Могући начин представљања анкетара може бити сљедећи:

«Добар дан, радим за Републички завод за статистику Републике Српске, који проводи Анкету о радној снази. Ваша сарадња и одговори чланова Вашег домаћинства су веома значајни за успјех ове Анкете. Сврха овог истраживања је добијање информација о радној активности чланова Вашег домаћинства ».

Анкетар затим у веома кратком периоду треба да објасни остале циљеве Анкете и да **обавезно назначи да су подаци који се прикупљају повјерљиви**. Ово истицање повјерљивости је од кључне важности да би се избјегао сваки страх од злоупотребе датих одговора. Сви се подаци користе искључиво у статистичке сврхе. Треба нагласити да је ово регулисано и постојећим Законом о статистици Републике Српске и Правилником о заштити повјерљивих података.

Испитивање/интервјуисање: Када почне испитивање треба се придржавати сљедећих упутстава:

- Одвојити довољно времена за интервјуисање;
- Избјежавати сваки разговор или став који би могао водити у дискусију са саговорником, држати се само теме из Анкете;
- Избјежавати што је више могуће, интервјуисање у присуству лица које није члан домаћинства, јер би испитаник могао давати другачије одговоре у присуству другог лица;
- Не налазити се изненађеним било којим одговором испитаника;
- Стриктно се придржавати редосљеда и форме питања из Упитника;
- Читати питања без икаквог вршења утицаја на испитаника и сугерисања могућих одговора; нпр. «Је л' тако да сте прошле седмице радили»;
- Увијек оставити испитанику довољно времена да одговори на постављено питање;
- Питања обавезно читати онако како су написана. Ако испитаник не разумије, објаснити му пажљиво која је сврха питања, пазећи при томе да се ни на који начин не измјени смисао питања;
- Интервјуисање завршити захваливши се свим испитаницима за пружене информације, за вријеме које су одвојили и труд који су уложили имајући у виду могућу потребу поновног доласка у домаћинство.

На почетку провођења Анкете анкетарима ће бити уручена сљедећа документа и материјали:

- Акредитација издата од стране Републичког завода за статистику Републике Српске;
- ЛАП-ТОП рачунар са инсталираном апликацијом за унос;
- Упутство за прикупљање података и попуњавање Упитника за Анкету о радној снази (АРС3);
- Списак стамбених јединица и домаћинстава изабраних у узорак (АРС4);
- Писмо за домаћинство којим се тражи сарадња;

ПОГЛАВЉЕ 3: Рад анкетара на електронском упитнику

У циљу што коректнијег попуњавања упитника од стране анкетара, припремљено је методолошко упутство. Оно обухвата генералне принципе начина попуњавања обрасца као и дефиниције термина која се појављују у Анкети.

3.1. Приступање апликацији за унос података

Подаци прикупљени од домаћистава уносе се директно у електронски упитник који се налази на лаптопу. Да би се приступило Упитнику, потребно је урадити следеће:

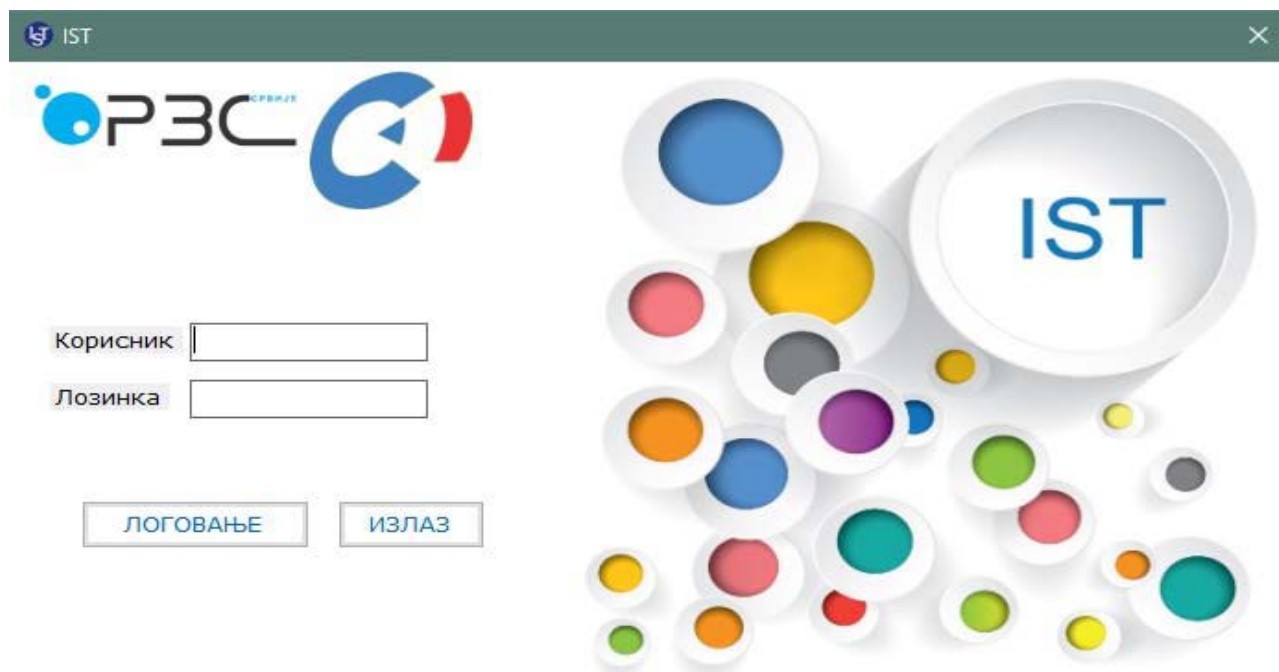
- Кликнути на иконицу IST, која се налази на десктопу лаптопа.

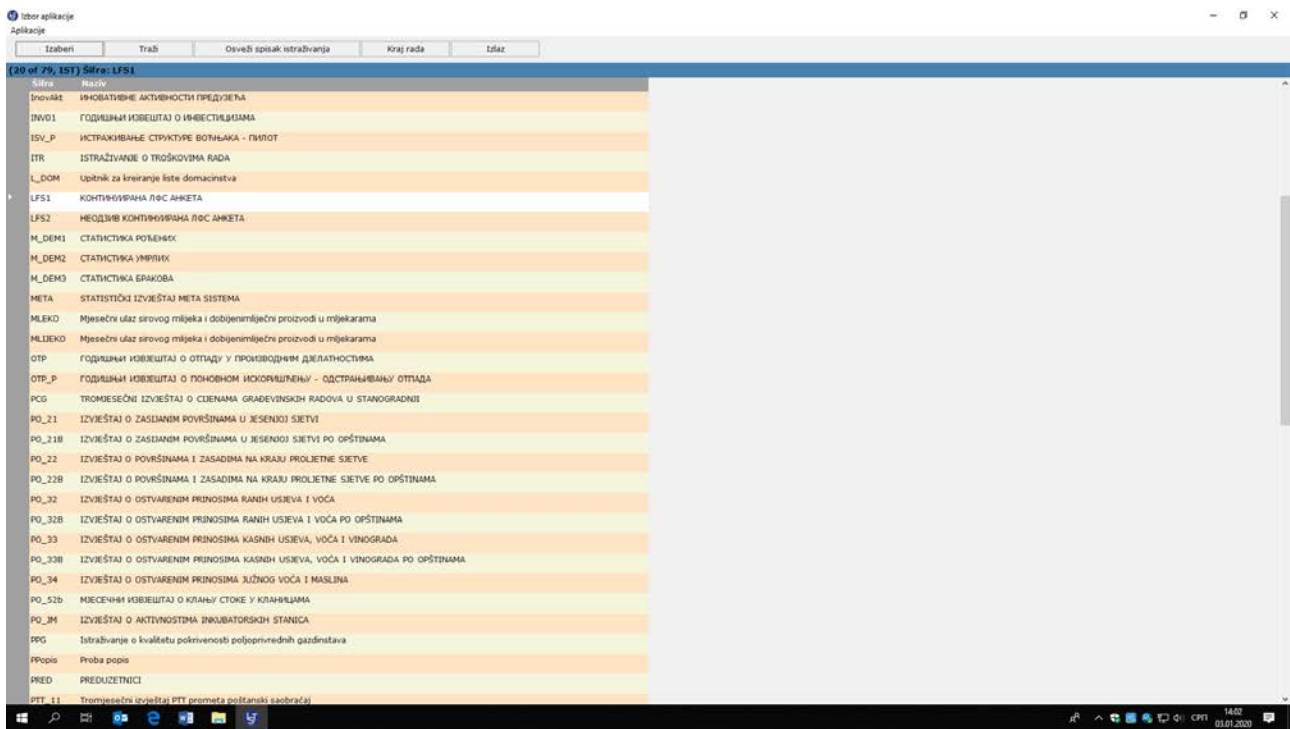
Појавиће се панел на коме постоје само два дугмета: IST и OSTALO. За потребе ове Анкете треба кликнути на IST. Уколико у тренутку отварања овог панела имате приступ интернету, извршиће се аутоматско ажурирање програма, ако на серверу постоји новија верзија.

Након клика на дугме IST појавиће се панел на коме треба унијети корисничко име и лозинку које вам је доделио Завод и кликнути на дугме ЛОГОВАЊЕ.

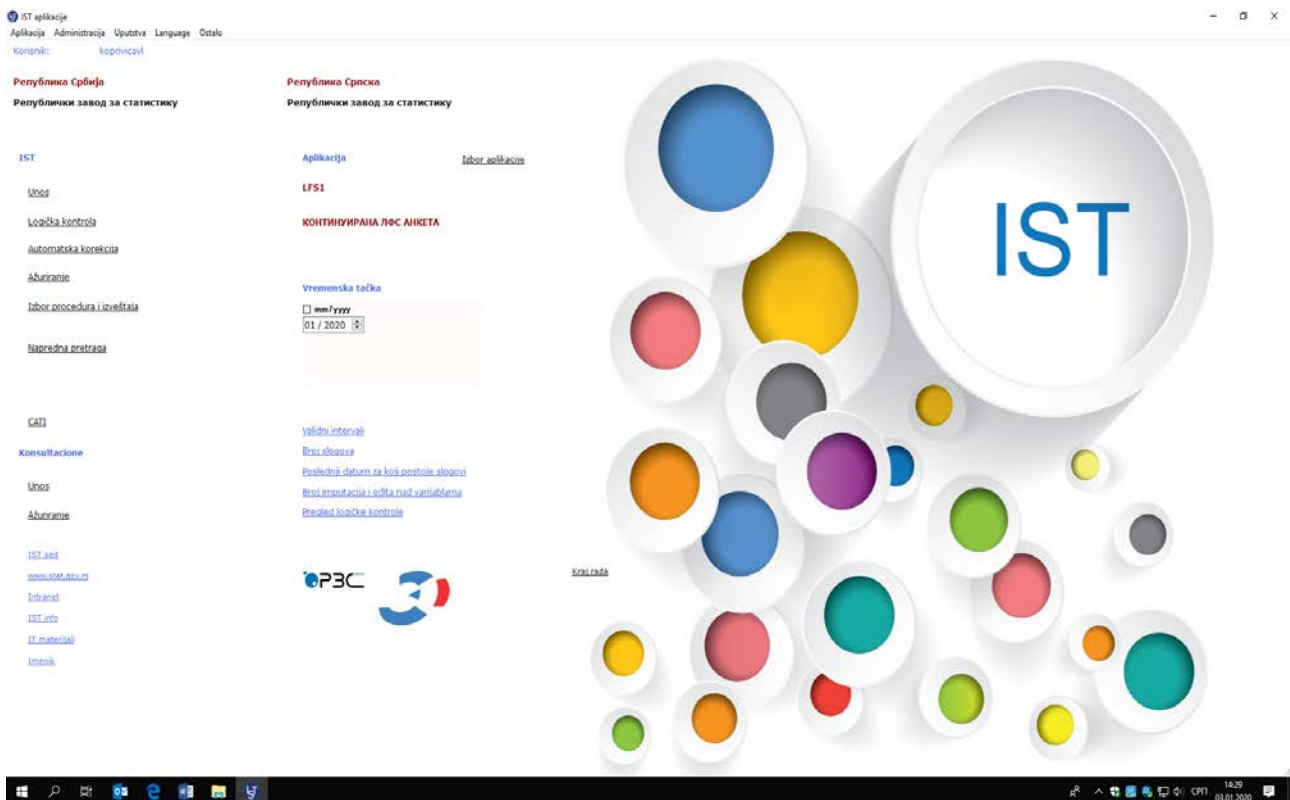
Када се анкетар први пут логује, неопходно је да рачунар има везу са интернетом.

На следећем панелу, у падајућем менију прво изабрати истраживање: „КОНТИНУИРАНА ЛФС АНКЕТА“.

На екрану ће се отворити панел апликације IST.
 На овом панелу треба изабрати опцију „Унос“, након чега ће се отворити први панел Упитника

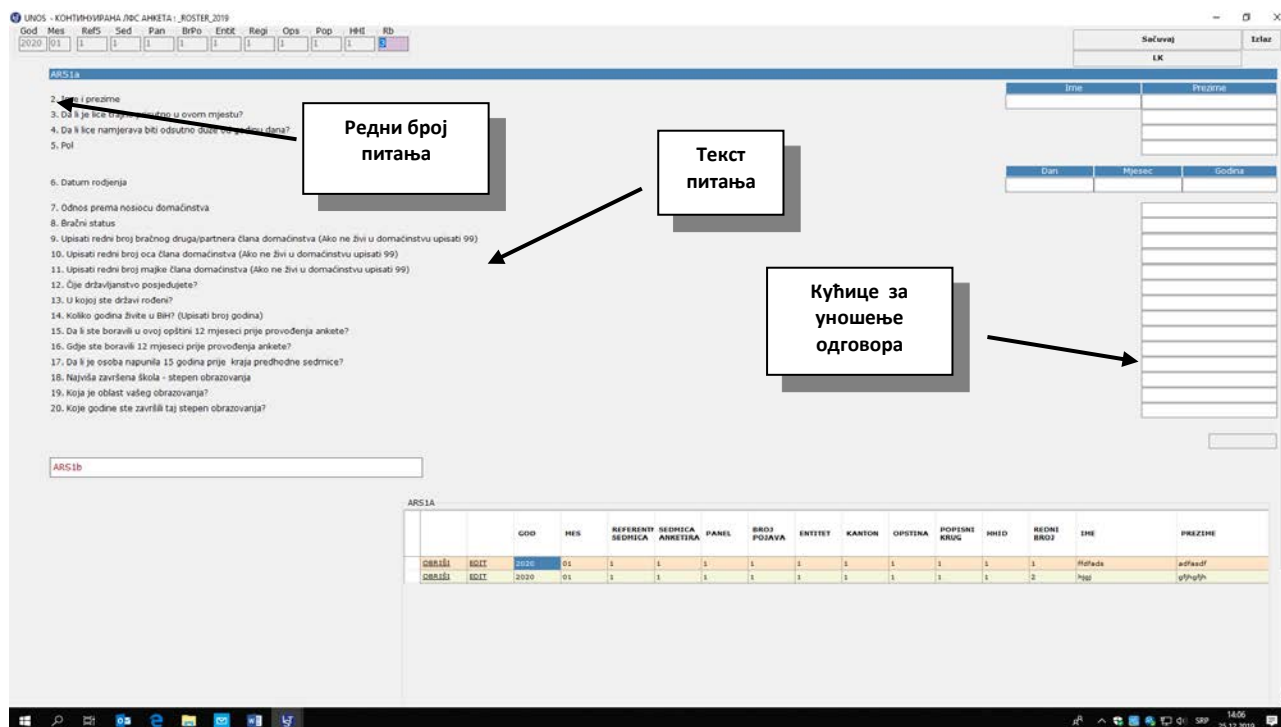

3.2. Технички изглед Упитника у апликацији

Упитник о одзиву (АРС1) и Упитник о неодзиву (АРС2) су у апликацији за унос података обједињени у једну цјелину. Током попуњавања обрасца у зависности од попуњених одговора отвара се унос једног или другог обрасца, одзива или неодзива.

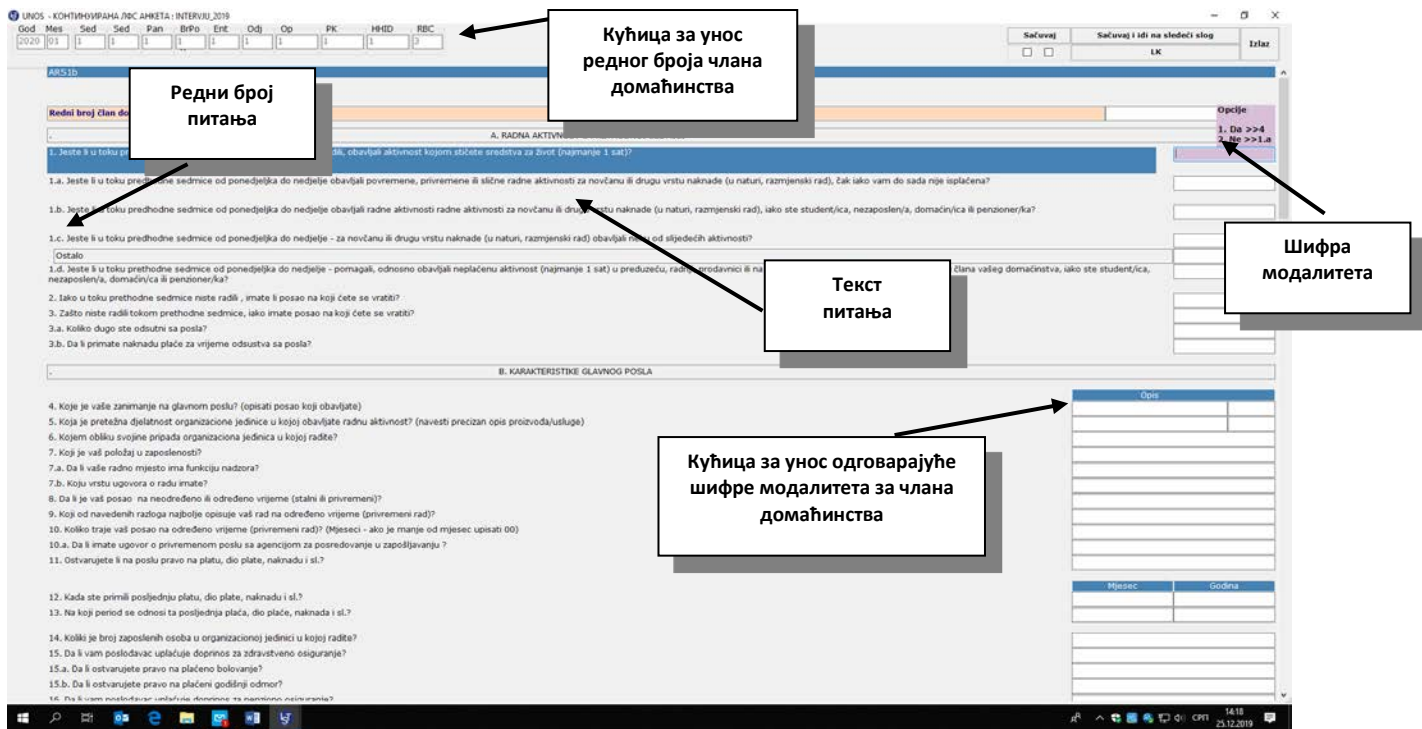
Упитник за Анкету о радној снази (АРС1) се у апликацији за унос података састоји, такође, из два дијела и то: АРС1А који се попуњава за све чланове домаћинства и АРС1Б који се попуњава за сва лица старија од 15 година која су трајно присутна у овом мјесту или лица старија од 15 година које су одсутна из домаћинства, али њихова одсутност неће бити дужа од годину дана.

Изглед и основни елементи питања у АРС1А приказани су на слици 1.

Слика 1. Елементи питања из АРС1А

Изглед и основни елементи питања из АРС1Б дати су на слици 2.

Слика 2. Елементи питања из APC1Б

У подлози апликације су имплементиране контроле које попуњавањем одређеног модалитета у кућици за унос аутоматски пребацује на следеће питање које треба бити попуњено.

ПОГЛАВЉЕ 4: Упутство за попуњавање Упитника у апликацији

4.1. Попуњавање идентификационе странице Упитника

За свако изабрано домаћинство потребно је правилно попуњити дио странице на којој су садржани основни идентификациони подаци о домаћинству, а који су неопходни за аутоматску обраду података.

У првом дијелу апликације уносе се подаци о идентификацији домаћинства, а то су:

- Година;
- Мјесец;
- Референтна седмица;
- Седмица анкетања;
- Број појављивања панела;
- Ентитет;
- Одјељење;
- Општина
- Пописни круг (ПК);
- Редни број домаћинства (ННID).

Идентификациони подаци домаћинства (година провођења, референтна седмица, седмица анкетања, панел, ентитет, шифра подручног одјељења РЗС РС, шифра општине/града, шифра пописног круга) су подаци који ће се налазити у подлози апликације. Приликом уноса података за редни број домаћинства и број појављивања панела преузетих са Списка домаћинстава (APC4) повићи ће се претходно наведени идентификациони подаци.

UNOS - KONTINGENTNA ANKETA - DOM_2019

God Mes #Se Sed Pan BrPo EnDr Kant Ops Pop RBR_Do
2020 01

ANKETA O RADNOJ SNAZI

PODACI O ANKETIRANJU

1. Prvi dolazak
2. Drugi dolazak
3. Treći dolazak

Datum dolaska		Vrijeme dolaska	
dan	mjesec	sat	minut

Anketar (Ime i Prezime)

Ime i Prezime: _____

Sifra anketara: _____

Da li domaćinstvo prihvata anketiranje?
(Ukupan broj domaćinstava u stambenoj jedinici)
Indikator domaćinstva

Broj telefona

Da li domaćinstvo živi na istoj adresi?

Ulica i broj: _____

Broj stana i sprat

Broj stana	sprat

Vrijeme početka anketiranja

sat	minuta

Vrijeme završetka anketiranja

Broj osoba u anketnom domaćinstvu: _____

ARS1a

UPITNIK O NEODZIVU

15:02 03.01.2020

Након уноса поља идентификације уносе се подаци о анкетирању тј. анкетар биљежи сваки долазак у домаћинство, којег датума и у које вријеме је долазио. Код података о датуму доласка уноси се само дан и мјесец, без године нпр. 01. 01. Вријеме доласка уноси се у часовима и минутима (од 07 до 20 часова). Могућа су максимално три доласка анкетара и три уноса о доласцима. Уколико анкетар приликом првог доласка оствари контакт са домаћинством и проведе анкетирање, имаће унесене податке само о једном доласку. Обавезан је унос најмање једног доласка анкетара, те табела о доласцима анкетара се не може оставити празна.

UNOS - KONTINGENTNA ANKETA - DOM_2019

God Mes #Se Sed Pan BrPo EnDr Kant Ops Pop RBR_Do
2020 01

ANKETA O RADNOJ SNAZI

PODACI O ANKETIRANJU

1. Prvi dolazak
2. Drugi dolazak
3. Treći dolazak

Datum dolaska		Vrijeme dolaska	
dan	mjesec	sat	minut

Anketar (Ime i Prezime)

Ime i Prezime: _____

Sifra anketara: _____

Da li domaćinstvo prihvata anketiranje?
(Ukupan broj domaćinstava u stambenoj jedinici)
Indikator domaćinstva

Broj telefona

Da li domaćinstvo živi na istoj adresi?

Ulica i broj: _____

Broj stana i sprat

Broj stana	sprat

Vrijeme početka anketiranja

sat	minuta

Vrijeme završetka anketiranja

Broj osoba u anketnom domaćinstvu: _____

ARS1a

UPITNIK O NEODZIVU

15:02 03.01.2020

Сљедећи сет питања ће се отворати из три дијела. Прво се отвори дио гдје се уписује шифра анкетара и да ли домаћинство прихвата сарадњу. Након тога се отвори поље гдје се уписује укупан број домаћинстава у стамбеној јединици, индикатор домаћинства, број телефона домаћинства и да ли домаћинство живи на истој адреси. Затим ће се отворити дио гдје се уписује улица и кућни број, број стана и спрат.

Анкетар обавезно уноси своје име и презиме и шифру која му је додијељена за рад. На основу унесене шифре моћи ће вршити унос података само за домаћинства која су му додијељена за анкетирање.

Када се успостави контакт са домаћинством анкетар ће покушати приволити домаћинство на сарадњу. Уколико домаћинство прихвати анкетирање, анкетар уписује шифру 1 у кућицу за унос и попуњава наредно питање. Уколико домаћинство не прихвати анкетирање, тада анкетар уписује шифру 2 и тада се отвара апликација за унос Упитника о неодзиву(APC2). У том случају треба да попуни разлоге неизвршеног анкетирања.

Након што је домаћинство прихватило анкетирање попуњавају се сљедећа питања са насловне странице Упитника: укупан број домаћинстава у стамбеној јединици, индикатор домаћинства, број телефона, улица и број, број стана и спрата, вријеме почетка анкетирања и број лица у анкетираним домаћинству.

Подаци о укупном броју домаћинстава у стамбеној јединици, броју телефона, адреси и броју чланова се добијају од самог домаћинства.

Анкетар уписује шифру 1 у кућицу „Индикатор домаћинства“ за домаћинство које је на Списку домаћинстава (APC4), а уколико није на Списку уписује шифру 2 (ново домаћинство на датој адреси). Прије уноса података о домаћинству анкетар ће у разговору с лицем које даје податке утврдити број домаћинстава у стамбеној јединици, при чему није важан власнички однос према стамбеној јединици. У овом поступку анкетар се придржава дефиниције домаћинства која подразумева заједницу сродника и/или несродника који заједнички троше средства за живот. Подстанарска домаћинства, једночлана или вишечлана, обухватају се Анкетом једнако као и власници или станари стамбених јединица. Треба анкетирати једно домаћинство у изабраној стамбеној јединици.

У поље број телефона је потребно унијети најмање један број, а пожељно је да се унесе више бројева.

Приликом анкетирања путем САПI методе питање да ли домаћинство живи на истој адреси се не поставља домаћинству, већ га анкетар сам попуњава са модалитетом 1(ДА). Разлог томе је што се приликом анкетирања одређеног домаћинства иде на адресу која се налази у списку APC4. Након тога уноси се улица и број, затим број стана и спрата.

Вријеме почетка анкетирања уноси се у часовима и минутима (од 07 до 20 часова). Вријеме почетка анкетирања се уноси само у случају попуњавања одзива и на основу тога се рачуна просјечно вријеме трајања анкетирања. Приликом попуњавања времена почетка анкетирања отвориће се сљедећи дио насловне странице:

- Посљедње поље са насловне странице Упитника обрасца, а које се односи на број лица у анкетираним домаћинству које је прихватило анкетирање. У зависности од унесеног броја лица, код првог појављивања, отвориће се празни редови за унос података за свако лице, члана домаћинства.
- На крају апликације анкетар уноси вријеме завршетка анкетирања у часовима и минутима (од 07 до 20 часова) и све примједбе и коментаре о сарадњи домаћинства, те евентуалне проблеме који су се јавили приликом анкетирања. Након тога ће се отворити поље у којем треба да потврди да је анкетирање завршено.

4.2. Попуњавање Упитника APC1A- ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ

У дијелу Упитника APC1A , прикупљају се подаци о демографским карактеристикама свих чланова домаћинства, као што су редни број члана домаћинства, име и презиме члана домаћинства, пол, датум рођења, однос према носиоцу домаћинства, редни број оца и мајке члана домаћинства, држављанство члана домаћинства, назив државе рођења члана домаћинства, назив државе рођења мајке и оца члана домаћинства, разлог миграција, боравак ван БиХ итд.

Питање 1

УПИСАТИ РЕДНИ БРОЈ ЧЛАНА ДОМАЋИНСТВА (HHSEQNUM)

Редни број члана домаћинства пружа јединствену идентификацијску шифру лица са којим је обављен разговор у домаћинству. Варијабла је потребна за идентификацију лица током узастопних таласа анкетирања. Дати редни број члана домаћинства треба да идентификује једно и само једно лице у домаћинству. Редни број лица остаје исти у свим таласима. Конкретно, лице које уђе у домаћинство не може имати исти редни број као и лице које је напустило домаћинство. Лица која поново улазе у

домаћинство требала би задржати оригинални редни број. Ако је домаћинство укључено у узорак домаћинства, додатни чланови домаћинства требали би добити различите бројеве.

Овај ред је шифриран редним бројевима од 01 до 05 и представља редни број члана домаћинства. **Под редним бројем 01 обавезно уписати носиоца домаћинства, односно лице на које се води домаћинство или за које се изјасне чланови домаћинства.** Уколико се домаћинство не може изјаснити анкетар треба предложити да то буде лице које највише доприноси приходима домаћинства.

На овом мјесту додијељени редни бројеви лица – чланова домаћинства се слиједе до краја упитника и до краја појављивања овог домаћинства. У попис чланова домаћинства евидентирају се сви чланови без обзира на то јесу ли присутни или тренутно одсутни из домаћинства. Када се домаћинство анкетира први пут пописују се сви чланови домаћинства који добију своје редне бројеве. Једном додијељени редни бројеви лица - чланова домаћинства се морају слиједити до краја (до четвртог појављивања).

Уколико се код другог, трећег или четвртог појављивања у домаћинству појави нови члан, истом се даје нови редни број који раније није припадао ни једном члану тог домаћинства.

Питање 2

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (IMEPREZI)

Прво се уписују имена, па презимена чланова домаћинства и при том је неопходно примијенити сљедећи редослијед: носиоц домаћинства, брачни друг/партнер носиоца, дјеца носиоца, зет/снаја носиоца, унуче носиоца, родитељи носиоца, родитељи брачног друга/партнера носиоца, дјед/бака носиоца, брат/сестра носиоца, остали сродници и остали несродници.

Након тога од питања 3 до 24 постављају се питања за свако лице које је наведено у питању 2. Попуњавају се сва питања закључно са питањем 24 за једног члана, прије него што се пређе на сљедећег члана.

За одређивање циљног становништва користе се питања под редним бројевима 3, 4 и 5. Циљно становништво у Анкети је сво резидентно становништво, тј. оно које борави на територији БиХ 12 мјесеци и дуже. Истраживањем је обухваћено само становништво које живи у приватним домаћинствима. Привремено одсутни чланови домаћинства (краће од 12 мјесеци), без другог уобичајеног боравишта и даље припадају домаћинству тј. укључени су у анкетирање. Лица која су одсутна из домаћинства више од 12 мјесеци не обухватају се тј. не сматрају се члановима домаћинства. Изузетак су лица која су одсутна више од 12 мјесеци из домаћинства, али су и даље економски везана за домаћинство.

Питање 3

ДА ЛИ СТЕ ЖИВЈЕЛИ ИЛИ НАМЈЕРАВАТЕ ЖИВЈЕТИ У ОВОМ ДОМАЋИНСТВУ НАЈМАЊЕ 12 МЈЕСЕЦИ? (ZIVIDOM)

Овим питањем утврђује се да ли је лице живјело у домаћинству или не и да ли има намјеру да у њему живи или не. Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, у овом домаћинству- лице је живјело у домаћинству и намјерава и даље да живи у њему најмање 12 мјесеци.

Шифра 2: Не- лице није живјело у домаћинству и/или не намјерава да живи у њему најмање 12 мјесеци.

Шифра 3: Лице не живи више у овом домаћинству-лице је некада живјело у овом домаћинству, али више ту не живи. Овај модалитет се може одабрати само у поновљеном анкетирању.

Шифра 4: Лице је умрло - лице је преминуло и није више члан домаћинства. Овај модалитет се користи само у поновљеном анкетирању.

Уколико лице на овом питању одговори модалитетом 3 или му се додјели модалитет 4 (у поновљеном анкетирању), онда оно завршава анкетирање. Лица која су одговорила модалитетом одговора 1 улазе у циљно становништво.

Питање 4 **ГДЈЕ ТРЕНУТНО ЖИВИТЕ? (TRENUTNOZIVI)**

На ово питање одговарају сва лица која су на претходном питању одговорила са модалитетом 2 – Не (није живјело у домаћинству и/или не намјерава да живи у њему најмање 12 мјесеци). Сврха питања је да се утврди гдје лице које се анкетира тренутно живи. Понуђени модалитети су:

Шифра 1: У другом домаћинству у БиХ - лице је члан неког другог домаћинства, а не домаћинства у коме је анкетирано.

Шифра 2: У институцији/колективном смјештају - лице живи у некој институцији или колективном домаћинству (студентски дом, ђачки дом, манастир, дом за пензионере, старе или изнемогле, интернат, дом за дјецу и омладину ометену у развоју, дом за социјално угрожену дјецу и омладину итд.).

Шифра 3: У иностранству - лице не живи у БиХ већ у некој страниј земљи.

Лица која на овом питању одговоре модалитетима одговора 1 или 2 завршавају анкетирање, будући да предмет анкетирања нису лица чланови другог домаћинства, те лица која живе у колективним домаћинствима. Анкетирају се само лица која су чланови приватних домаћинстава изабраних у узорак.

Питање 5 **ДА ЛИ НАМЈЕРАВАТЕ ДА СЕ ВРАТИТЕ И ДА ЖИВИТЕ У БиХ У НАРЕДНИХ 12 МЈЕСЕЦИ? (NAMJERAZIV)**

Ово питање се поставља лицима која тренутно живе у иностранству. Сврха питања је да се утврди да ли лице намјерава да се врати у БиХ и да живи у БиХ (у изабраном домаћинству) у наредних 12 мјесеци. Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, живјећу у овом домаћинству - лице најмерава да се врати и да живи у изабраном домаћинству у БиХ наредних 12 мјесеци.

Шифра 2: Да, живјећу у другом домаћинству у БиХ - лице намјерава да се врати у БиХ и да живи наредних 12 мјесеци у БиХ, али неће живјети у изабраном већ у неком другом домаћинству.

Шифра 3: Не, живјећу у иностранству - лице нема намјеру да се врати у БиХ и да у наредних 12 мјесеци живи у БиХ, већ ће живјети у иностранству.

Уколико је лице одговорило модалитетима одговора 2 или 3 онда завршава анкетирање. Лице које је одговорило модалитетом одговора 1 наставља анкетирање и улази у циљно становништво.

Питање 6 **ПОЛ (SEX)**

Сврха ове варијабле је да се добију подаци разврстани према полу потребни да би се представиле разлике између жена и мушкараца у друштву и стекли дубљи увиди у родна питања. За варијаблу пол није дозвољено да поље буде „празно“. Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Мушко

Шифра 2: Женско

Питање 7 **ДАТУМ РОЂЕЊА (ДАН, МЈЕСЕЦ, YEARBIR)**

На овом питању анкетар треба уписати дан, мјесец и годину рођења лица које анкетира. Поља на овоме питању не смију остати празна, јер се на основу овог питања рачуна старост лица које се анкетира, што је обавезна варијабла за даљи ток анкетирања. Нпр. датум рођења је 26. 09. 1960. У поље дан уписати 26, у поље мјесец 09 и у поље за годину 1960. За лица која не знају датум рођења уписује се за дан и мјесец 01.01., а за годину се уписује процијењена година.

Ова варијабла се односи на дан, мјесец и годину у којој је лице које се анкетира рођено. На основу ових података изводи се варијабла „Старост“. Старост је доб анкетираног лица навршена прије краја референтне седмице.

Питање 8

ДА ЛИ ЈЕ ВАШ РОЂЕНДАН (*PASSBIR*)

Овом варијаблом се мјери да ли је анкетираним лицу већ био рођендан прије краја референтне седмице. Ако рођендан анкетираним лица пада у референтној седмици (укључујући задњи дан референтне седмице), треба сматрати да је анкетирано лице већ имало рођендан у тој години.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: У периоду између 1. јануара и посљедњег дана референтне седмице (укључујући та два датума) у референтној календарској години

Шифра 2: У периоду након посљедњег дана референтне седмице и 31. децембра референтне календарске године (укључујући 31. децембар)

Шифра 3: У периоду референтне седмице која улази у наредну календарску годину

Шифра 4: Рођендан није био у периоду референтне седмице која улази у наредну календарску годину.

У првој седмици анкетања може се изабрати само модалитет 3 и 4, а за све остале седмице анкетања могуће је изабрати само модалитет 1 или 2.

Питање 9

СТАРОСТ (*AGE*)

Ова варијабла мјери старост анкетираним лица у навршеним годинама на крају референтне седмице.

Питање 10

ОДНОС ПРЕМА НОСИОЦУ ДОМАЋИНСТВА (*HHLINK*)

Варијабла Однос према носиоцу домаћинства се користи за одређивање састава и врсте домаћинства и за израду поједностављене матрице домаћинства за све чланове домаћинства. Модалитети одговора на овоме питању представљају однос сваког члана домаћинства према носиоцу домаћинства. Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Носилац - свако приватно домаћинство мора садржавати једно лице која је шифрирано као носилац домаћинства и то лице мора бити лице старије од 15 година.

Шифра 2: Брачни друг/партнер носиоца - уноси се како за вјенчаног брачног друга, тако и за брачног друга који се изјасни да живи у ванбрачној заједници. Ова шифра показује стварну ситуацију у којој живе брачни партнери и не мора се слагати са формално правним статусом.

Шифра 3: Дјеца носиоца - уноси се за дјецу носиоца и дјецу његовог брачног партнера.

Шифра 4: Зет/снаја носиоца – је лице које је законски или *de facto* партнер дјетета носиоца.

Шифра 5: Унуче носиоца - је дијете дјетета носиоца, било да је оно биолошко, усвојено или посвојено.

Шифра 6: Родитељи носиоца - лице које је мајка или отац носиоца.

Шифра 7: Родитељи брачног друга /партнера носиоца - је лице које је мајка или отац партнера носиоца.

Шифра 8: Дјед/бака носиоца- је лице које је родитељ родитеља носиоца, било да је то лице биолошки родитељ, усвојитељ или посвојитељ родитеља носиоца.

Шифра 9: Брат/сестра носиоца – је лице које је биолошки, усвојено или посвојени брат/сестра носиоца.

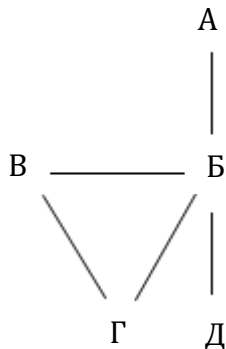
Шифра 10: Остали сродници - су остала лица која су у сродству са носиоцем, а нису наведена у претходним модалитетима одговора (рођаци, нећаци, тетке, дјевери, заове итд.)

Шифра 11: Остали несродници - су остала лица која нису ни у каквом сродству са носиоцем домаћинства (пријатељи или студенти који живе у домаћинству носиоца, удомљена дјеца итд.).

Питање 11**УПИСАТИ РЕДНИ БРОЈ БРАЧНОГ ДРУГА/ПАРТНЕРА ЧЛАНА ДОМАЋИНСТВА (HNSPOU)**

Варијабла омогућава реконструкцију породичног језгра. „Партнер“ се може дефинисати према правном или фактичком статусу партнерства/односа. Редни број брачног дуга/партнера је број које је то лице добило на првом питању (Уписати редни број члана домаћинства ХХСЕQНУМ).

Примјер:

Госпођа А је мајка господина В.
 Госпођа Б је удата за господина В и имају заједничко дијете Г.
 Госпођа Б има још једно дијете из првог брака (Д).

Попуњавање варијабли за овај примјер врши се на сљедећи начин:

	Редни број члана домаћинства (HHSEQNUM)	Редни број брачног другог/партнера члана домаћинства (HNSPOU)	Редни број оца члана домаћинства (HHFATH)	Редни број мајке члана домаћинства (HHMOTH)
За лице А:	01	00	00	00
За лице Б:	02	03	00	01
За лице В:	03	02	00	00
За лице Г:	04	00	03	02
За лице Д:	05	00	00	02

У овом примјеру реконструисано је језгро породице и дат је примјер попуњавања питања под редним бројевима 1, 11, 12 и 13 у дијелу Упитника - Демографске карактеристике.

Питање 12**УПИСАТИ РЕДНИ БРОЈ ОЦА ЧЛАНА ДОМАЋИНСТВА (HHFATH)**

Варијабла омогућава реконструкцију породичног језгра. „Отац“ може бити биолошки или усвојитељ или очух. Редни број оца члана домаћинства је број које је то лице добило на питању 1.

Ако је отац умро или ако је отац непознат, треба користити шифру 00 „Отац не припада овом домаћинству“.

Питање 13**УПИСАТИ РЕДНИ БРОЈ МАЈКЕ ЧЛАНА ДОМАЋИНСТВА (HHMOTH)**

Варијабла омогућава реконструкцију породичног језгра. „Мајка“ може бити биолошка или усвојитељица или маћеха. Редни број мајке члана домаћинства је број које је то лице добило на питању 1.

Ако је мајка умрла или ако је мајка непозната, треба користити шифру 00 „Мајка не припада овом домаћинству“.

Питање 14**ЧИЈЕ ДРЖАВЉАНСТВО ПОСЈЕДУЈЕТЕ? (CITIZENSHIP)**

Варијабла омогућава праћење и анализу учешћа на тржишту рада према држављанству. Варијабла се односи на земљу главног држављанства анкетираниог лица.

„Држављанство“ се дефинише као посебна правна веза између појединца и његове државе, стечена рођењем или натурализацијом, било изјавом, избором, браком или другим средствима у складу с националним законодавством.

Информације о земљи главног држављанства треба добити у складу са тренутним административним статусом/правном ситуацијом анкетираниог лица. Лицу са два или више држављанства додјељује се само једна држава држављанства, која се одређује према слједећем редослиједу приоритета:

1. Ако лице посједује држављанство земље у којој се проводи Анкета, то ће се евидентирати као земља главног држављанства;
2. Ако лице не посједује држављанство земље у којој се проводи Анкета, али једно од држављанстава тог лица је друга држава чланица ЕУ, то ће се евидентирати као главно држављанство тог лица;
3. Ако лице не посједује држављанство земље у којој се проводи Анкета, већ два или више држављанстава других држава чланица ЕУ, лице може одабрати која ће држављанство бити главно и дати тај податак;
4. Ако лице нема држављанство било које државе чланице ЕУ, лице може одабрати која ће држављанство бити главно и дати тај податак;
5. Ако подаци о земљи држављанства лица нису доступни, као држава држављанства се може одредити држава у којој се проводи Анкета.

Категорија „апатрид“ (нема држављанство) одговара лицу која нема признато држављанство ниједне државе.

За свако анкетирано лице требала би се додјелити шифра државе чије држављанство то лице посједује. За чланове домаћинства који имају држављанство БиХ и неке друге државе уписује се БА у кућице. Уколико лице посједује страног држављанство уписује се у празан простор назив државе чији је држављанин анкетирани члан домаћинства. Ако лице не посједује држављанство државе у којој се проводи Анкета и ако је његово држављанство непознато, анкетар може у кућице за унос шифре државе уписати шифру FOR. Уколико анкетирано лице нема држављанство, анкетар може у кућице за унос шифре државе држављанства уписати STLS.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Држављанство БиХ - ако лице има држављанство БиХ и држављанство неке друге државе уписати модалитет 1 и БА у кућице.

Шифра 2: Страног држављанство: - уписати назив државе у празан простор (линију).

Шифра 3: Страног држављанство, али је држава непозната - уписати модалитет 3 и FOR у кућице.

Шифра 4: Нема држављанство - уписати модалитет 4 и STLS у кућице.

Питање 15

У КОЈОЈ ДРЖАВИ СТЕ РОЂЕНИ? (*COUNTRY*)

Варијабла омогућава анализу учешћа миграната на тржишту рада према земљи поријекла.

Држава рођења анкетираниог лица дефинише се као земља уобичајеног боравка (у њеним тренутним границама) мајке појединца у тренутку порођаја. Подаци о земљи рођења користе се за разликовање лица која су рођена у земљи у којој се проводи Анкета и лица која су рођена у иностранству.

Информације о земљи рођења треба уписати према тренутним националним границама, а не према границама које су постојале у тренутку рођења.

Држава рођења лица које је рођено током мајчине краткотрајне посјете држави која није држава њеног уобичајеног пребивалишта требала би бити држава у којој је мајка имала уобичајено пребивалиште. Само ако подаци о мјесту уобичајеног пребивалишта мајке у вријеме рођења нису доступни, треба навести мјесто гдје се лице стварно родило.

Ако је лице рођено у БиХ уписује се БА у кућице. Уколико је лице рођено у некој другој држави уписује се назив државе у којој је анкетирани члан домаћинства рођен. Уколико је лице рођено у иностранству, али је држава непозната уписује се FOR у кућице.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: У БиХ - уписати модалитет 1 и БА у кућице.

Шифра 2: У другој држави - уписати назив државе у празан простор (линију).

Шифра 3: У иностранству, али је држава непозната - уписати модалитет 3 и FOR у кућице.

Питање 16

У КОЈОЈ ДРЖАВИ ЈЕ РОЂЕН ВАШ ОТАЦ? (COVFATH)

На ово питање одговарају само лица млађа од 75 година.

Варијабла омогућава идентификацију миграната друге генерације и анализу њиховог учешћа на тржишту рада.

Варијабла извјештава о земљи рођења оца анкетираниог лица, тј. о земљи уобичајеног пребивалишта (у тренутним границама) мајке оца анкетираниог лица у тренутку порођаја или о стварној држави у којој се догодило рођење оца анкетираниог лица (уколико се не може утврдити уобичајено пребивалиште мајке оца анкетираниог лица).

„Отац“ је мушки родитељ „сина / кћери“, било да је он биолошки отац, усвојитељ или очух.

Подаци о земљи рођења оца омогућавају да се утврди да ли је отац анкетираниог лица рођен у држави у којој се проводи Анкета или је рођен у иностранству.

У случају да лице има и биолошког оца и усвојитеља/очуха, као критериј за утврђивање државе рођења оца анкетираниог лица треба узети у обзир ко је стварно одгојио лице и понашао се као отац.

Уколико је отац анкетираниог лица рођен у БиХ уписује се БА у кућице. Уколико је рођен у некој другој држави уписује се назив државе у којој је отац рођен. Уколико је рођен у иностранству, али је држава непозната уписује се FOR у кућице.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: У БиХ - уписати модалитет 1 и БА у кућице;

Шифра 2: У другој држави - уписати назив државе у празан простор (линију);

Шифра 3: У иностранству, али је држава непозната - уписати модалитет 3 и FOR у кућице.

Питање 17

У КОЈОЈ ДРЖАВИ ЈЕ РОЂЕНА ВАША МАЈКА? (COVMOTH)

На ово питање одговарају само лица млађа од 75 година.

Варијабла омогућава идентификацију миграната друге генерације и анализу њиховог учешћа на тржишту рада.

Варијабла извјештава о земљи рођења мајке анкетираниог лица, тј. о земљи уобичајеног пребивалишта (у тренутним границама) мајке анкетираниог лица у тренутку порођаја или о стварној држави у којој се родила мајка анкетираниог лица (уколико се не може утврдити уобичајено пребивалиште мајке анкетираниог лица).

„Мајка“ је женски родитељ „сина / кћери“, било да је она биолошка мајка, усвојитељ или маћеха.

Подаци о земљи рођења мајке омогућавају утврђивање да ли је мајка анкетираниог лица рођена у држави у којој се проводи анкета или је рођена у иностранству.

У случају да лице има и биолошку мајку и усвојитеља/маћеху, као критериј за утврђивање државе рођења мајке анкетираниог лица треба се узети у обзир ко је стварно одгојио лице и понашао се као мајка.

Уколико је мајка анкетираниог лица рођена у БиХ уписује се БА у кућице. Уколико је рођена у некој другој држави уписује се назив државе у којој је мајка рођена. Уколико је рођена у иностранству, али је држава непозната уписује се FOR у кућице.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: У БиХ - уписати модалитет 1 и БА у кућице;

Шифра 2: У другој држави - уписати назив државе у празан простор (линију);

Шифра 3: У иностранству, али је држава непозната - уписати модалитет 3 и FOR у кућице.

Питање 18

КОЈИ ЈЕ ГЛАВНИ РАЗЛОГ ДОСЕЉЕЊА (МИГРАЦИЈЕ) У БиХ? (*MIGREAS*)

Варијабла омогућава процјену зашто лица мигрирају и праћење дугорочне интеграције имиграната на тржишту рада. Овим питањем се жели утврдити главни разлог посљедње миграције испитаника у земљу домаћина. Питање се поставља свим лицима која су мигрирала када су била млађа од 15 година.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Запослење, посао пронађен прије досељења - укључује се свака врста посла који се нуди (и формални и неформални). Ово покрива нпр. неформални рад, сезонски рад или други привремени рад.

Шифра 2: Запослење, посао није пронађен прије досељења - укључује се свака врста посла који се нуди (и формални и неформални). Ово покрива нпр. неформални рад, сезонски рад или други привремени рад.

Шифра 3: Породични разлози

Шифра 4: Образовање или оспособљавање - није ограничено на формалне студије - треба укључити све врсте образовања у земљи домаћину (формално неформално, јавно/приватно, професионално/непрофесионално).

Шифра 5: Одлазак у пензију.

Шифра 6: Међународна заштита или азил - треба схватити у ширем смислу - лице не мора бити формално признато као избеглица нити се конкретно пријавити за азил. Овај модалитет одговора покрива случајеве када је главни разлог миграције био тражење заштите у земљи домаћину (дестинацији).

Шифра 7: Остали разлози

Питање 19

ДА ЛИ СТЕ ИКАДА ЖИВЈЕЛИ У ИНОСТРАНСТВУ НАЈМАЊЕ ГОДИНУ ДАНА НЕПРЕКИДНО? (*PREKIDBA*)

Варијабла служи како би се утврдило да ли је анкетирано лице живјело најмање годину дана непрекидно у иностранству, тј. да ли је имало прекиде боравка у БиХ.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лице је живјело у иностранству најмање годину дана непрекидно;

Шифра 2: Не - лице није живјело у иностранству најмање годину дана непрекидно.

Питање 20

КОЛИКО ГОДИНА ЖИВИТЕ У БиХ ОД ТАДА? (*DUZBORBA*)

Варијабла служи да би се утврдило колико анкетирано лице живи у БиХ од посљедњег повратка у БиХ, након што је утврђено да је непрекидно годину дана живјело у иностранству.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Краће од годину дана - уписати модалитет 1 у прву кућицу.

Шифра 2: Годину дана и дуже - уписати модалитет 2 у прву кућицу и број година у остале кућице.

Питање 21

У КОЈОЈ ДРЖАВИ СТЕ БОРАВИЛИ ПРИЈЕ НЕГО ШТО СТЕ ДОШЛИ У БиХ? (*COUNTRPR*)

Варијабла би требала омогућити анализу прекограничне мобилности у временском периоду од посљедњих десет година. Питање се поставља свим анкетираним лицима која посљедњих 10 година бораве у БиХ, а претходно су најмање годину дана боравила у иностранству.

Понуђени модалитети одговора:

Шифра 1: У другој држави-уписати назив државе у празно поље и модалитет 1 у кућицу.

Шифра 2: У иностранству, али је држава непозната- уписати модалитет 2 и FOR у кућице.

Питање 22

ДА ЛИ ЛИЦЕ ПРИПАДА ЦИЉНОЈ ПОПУЛАЦИЈИ? (CILJPOP)

Варијабла је изведена, а изводи се на основу одговора на питањима 3 или 5. Ова варијабла ће се аутоматски попуњавати у апликацији за унос података.

Лице припада циљној популацији ако је на питању 3 (Да ли сте живјели или намјеравате живјети у овом домаћинству најмање 12 мјесеци?) одговорило модалитетом 1 (Да, у овом домаћинству) или ако је на питању 5 (Да ли намјеравате да се вратите и да живите у БиХ у наредних 12 мјесеци?) одговорило модалитетом 1 (Да, живјет ћу у овом домаћинству). За све остале случајеве, лице не припада циљној популацији.

Циљна популација у Анкети је сво резидентно становништво, тј. оно које борави на територији БиХ 12 мјесеци и дуже. Истраживањем је обухваћено само становништво које живи у приватним домаћинствима. Привремено одсутни чланови домаћинства (краће од 12 мјесеци), без другог уобичајеног боравишта и даље припадају домаћинству тј. укључени су у анкетирање. Лица која су одсутна из домаћинства више од 12 мјесеци не обухватају се тј. не сматрају се члановима домаћинства. Изузетак су лица која су одсутна више од 12 мјесеци из домаћинства, али су и даље економски везана за домаћинство.

Питање 23

КО ДАЈЕ ОДГОВОРЕ НА ПИТАЊА У АНКЕТИ? (PROXY)

Варијабла има за сврху да се утврди ко даје одговоре на питања у Анкети. Одговоре може дати сваки члан за себе (директни интервју) или други члан који је најбоље упућен у ситуацију у домаћинству. Како би Анкета била квалитетнија, најбоље би било да сваки члан домаћинства даје одговоре за себе.

„Директно учествовање“ односи се на ситуацију када анкетирано лице само пружа тражене информације.

„Индијектно учествовање“ односи се на ситуацију када је информације тражене од анкетираног лица пружило треће лице.

При провођењу индијектног учествовања, можда ће бити потребно преформулисати анкетна питања како би се осигурало да се односе на именованог испитаника, а не на стварног (замјенског) испитаника.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Лично-анкетирано лице даје одговоре за себе (директно учествовање).

Шифра 2: Други члан домаћинства - за анкетирано лице неко други даје податке (индијектно учествовање).

Питање 24

ДА ЛИ ЛИЦЕ ИМА 15-89 ГОДИНА СТАРОСТИ? (CILJGOD)

Ова варијабла се изводи на основу питања 7 (Датум рођења). Варијабла ће се у апликацији за унос података попуњавати аутоматски. Сва лица старости 15-89 година прелазе у наредни дио Упитника, под условом да припадају циљној популацији.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да -лице је старости 15-89 година и прелази у дио Упитника о радном статусу;

Шифра 2: Не -лице је млађе од 15 година или старије од 89 година.

Лица која одговоре модалитетом 2 (Не) завршавају анкетирање и не прелазе у наредни дио упитника.

4.3. Попуњавање Упитника APC1B

На питања у дијелу упитника APC1B одговарају сва лица која су филтери у APC1A довели до питања 24, а то су лица старости од 15-89 година која су живјела или намјеравају живјети у анкетираним домаћинствима најмање 12 мјесеци или лица старости од 15-89 година која су одсутна из домаћинства, али њихова одсутност неће бити дужа од годину дана.

Општи опис дијела APC1B

У овом дијелу Упитника врши се испитивање свих чланова домаћинства који су прешли у други дио Упитника да би се могли разврстати у једну од следећих категорија: запослени, незапослени и ван радне снаге. На основу тих категорија се изводи структура и величина радне снаге.

APC1B се састоји од 6 следећих дијелова:

- **РАДНИ СТАТУС** (питања од 1-4) који се односи на радну активност у референтној седмици,
- **ГЛАВНИ ПОСАО** (питања од 5-55) који се односи на карактеристике главног посла,
- **ДРУГИ ДОДАТНИ ПОСАО** (питања од 56-66) који се односи на податке о другом-додатном послу,
- **ПРЕТХОДНИ ПОСАО** (питања 67-72) који се односи на претходно радно искуство,
- **ТРАЖЕЊЕ ПОСЛА** (питања 73-95) који се односе на активности предузете током тражења посла и тренутни статус,
- **ОБРАЗОВАЊЕ** (питања 96-104) који се односи на образовање,

Редослијед уписивања чланова домаћинства прати редослијед из првог дијела Упитника.

РАДНИ СТАТУС

На питања из упитника у поглављу Радни статус одговарају сва лица која припадају циљној популацији (у APC 1A на питању 22 одговор модалитетом 1 – Да) и која су старости од 15 до 89 година (у APC 1A на питању 23 одговор модалитетом 1 – Да). Сврха питања у овом поглављу је да се утврди радна активност лица у референтној седмици.

На основу одговора на питања у овом поглављу одређује се да ли је лице запослено или не. Питањима у овом поглављу идентификује се било која врста посла која се може рачунати као запослење: (1) рад у сврху остваривања зараде или профита у референтној седмици, (2) анкетирано лице је било одсутно са посла током референтне седмице и (3) анкетирано лице је у референтној седмици радило као неплаћени породични радник. За лица која су у току референтне седмице била одсутна са посла, радни статус такође зависи о разлогу и дужини одсуства.

Израз "посао" (који не подразумева директно концепт запослења) треба схватити као било коју дјелатност коју лица обављају за производњу робе или пружање услуга за кориштење другима или за властиту употребу. Посао "за плату или профит" односи се на посао обављен као дио трансакције у замјену за накнаду која се плаћа у облику наднице или зараде за вријеме одрађеног или обављеног посла или у облику добити остварене од произведених добара и услуга кроз тржишну трансакцију.

Питање 1

ДА ЛИ СТЕ У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ - ОД ПОНЕДЈЕЉКА ДО НЕДЈЕЉЕ - РАДИЛИ, ОБАВЉАЛИ БИЛО КАКАВ ПОСАО РАДИ СТИЦАЊА ЗАРАДЕ ИЛИ ПРИХОДА (У ГОТОВИНИ, РОБИ ИЛИ УСЛУГАМА) У ТРАЈАЊУ ОД НАЈМАЊЕ 1 ЧАС? (POSPLATA)

Ако је анкетирано лице у референтној седмици обављало било какав посао за плату или профит барем 1 час сматраће се запосленим лицем и на овом питању ће одговорити модалитетом одговора 1 – Да. Плаћање укључује готовинско плаћање или "плаћање у природи" (плаћање у роби или услугама, а не у новцу), било да је уплата примљена у седмици у којој је посао обављен или не.

Самозапослени који имају властити бизнис, пољопривредну или професионалну праксу такође се сматрају запосленима (одговор модалитетом 1- Да) ако су током референтне седмице:

1. Радили у свом предузећу, професионалној пракси или на фарми у сврху остваривања добити, чак и ако предузеће не остварује профит;
2. Провели вријеме у пословању, професионалној пракси или фарми, чак и ако није било продаје, пружања професионалне услуге или се заправо ништа није производило (на примјер, пољопривредник који се бави активностима одржавања фарми; архитекта који проводи вријеме

- чекајући клијенте у својој канцеларији; рибар који поправља свој чамац или мреже за будуће операције; лице које похађа конгрес или семинар);
3. Су били у процесу успостављања посла, фарме или професионалне праксе и у ту сврху су предузели било какву иницијативу попут куповине или инсталирања опреме, изнајмљивања канцеларије или наручивања залиха.

Лица на стручном оспособљавању (приправници или практиканти) требала би на овом питању добити модалитет одговора 1 – Да, ако примају исплате у готовини или накнаде повезане са њиховом активношћу која се обављала током референтне седмице. Уколико лица нису плаћена за свој рад не сматрају се запосленима.

Лица на дужим службеним путовањима сматрају се запосленима (модалитет одговора 1 – Да) ако је службено путовање директно повезано са тренутним послом.

Лица која раскидају уговор и још увијек су плаћена за посао, али су цијелу референтну седмицу одсутна са посла јер користе преостале слободне дане или годишњи одмор након којег се више неће враћати на посао, сматрају се лицима у одсуству са посла, те на овом питању неће одговорити модалитетом одговора 1 – Да (требале би одговорати на питање 2 и то модалитетом 1 – Да). Такође, ово правило се односи и на старија лица која чекају исплате за рад, али су остала код куће чекајући одлазак у пензију.

Запослена лица која су била на обуци током цијеле референтне седмице требала би одговорити модалитетом 1 – Да, уколико су задовољени сљедећи услови:

- Послодавац захтијева учешће запосленика;
- Обука се одвија унутар уобичајеног плаћеног радног времена (не за вријеме било каквог одсуства);
- Обука је директно повезана са тренутним послом, плаћа је послодавац или запосленик и даље прима награду од послодавца.

Било која обука лица у радном односу уз плату која испуњава барем један од три критеријума назива се обуком везаном за посао. Обука у вези с послом је обука која је строго повезана са положајем заузетим непосредно прије почетка самог тренинга. Похађање обуке запосленик договара с послодавцем. За самозапослена лица, обука би требала бити повезана са њиховим активностима. Обука у вези с послом овдје укључује формално и неформално образовање, обуку као и неформално учење све док је задовољена једна од три горе наведена услова. Трајање обуке у вези с послом не би требало сматрати условом, већ би требало узети у обзир само три горе наведена услова. Ако се ниједан од три горе споменута услова не односи на обуку, лице треба да има одговор 1 – Да на питању 2, а на питању 3 као разлог одсуства треба навести „Обука везана за посао“.

Лица која раде на изградњи куће с циљем остваривања будуће финансијске добити (изнајмљивање или продаја) требају се сматрати запосленим лицима ако су радила на изградњи током референтне седмице. Градња куће с циљем остваривања будуће финансијске добити се сматра запослењем. Међутим, градња куће само за породичну употребу не сматра се запослењем.

Категорија **Неплаћени породични радници** укључује нпр: Сина или кћерку који раде у родитељском послу или на родитељској фарми без плате (живе у или ван родитељског домаћинства); жену која помаже мужу у његовом послу, нпр. превозник без икакве формалне плате итд.

Ако је рад на послу у власништву члана породице плаћен, тада се то лице треба сматрати лицем које је радило за плату или добит и на питању 1 добити одговор модалитетом 1.

Неплаћени добровољни рад у добротворне сврхе не сматра се било каквом врстом запослења.

Лица која узгајају пољопривредне производе су лица која нису радила за плату или профит најмање 1 сат, нису била одсутна током референтне седмице, нису радила као неплаћени члан породице, али су изјавила да су радила на производњи пољопривредних добара. Ова лица на питању 1 могу добити шифру 1 – Да или на питању 2 могу добити шифру - Да, ако су власници пољопривредне производње и ако је главни дио пољопривредне производње намијењен продаји или размјени. Значи, сматрају се запосленима само у случају да су власници пољопривредне производње и да је њихова пољопривредна производња најмјењена продаји или размјени.

Ако испитаник не може рећи хоће ли се производ продати или размијенити (за разлику од потпуно кориштеног за властиту потрошњу), као индикација може се узети чињеница да је претходна жетва или производња из претходне године продата или размијењена.

Лица које испуњавају ове услове сматрају се запосленима ако су радила најмање један час током референтне седмице. Лица која испуњавају овај услов, али нису радила најмање један час током референтне седмице (нпр. јер су ван сезоне), одговарају на питање 2 модалитетом 1 – Да (одсуство с посла током референтне седмице). Лица које се баве мањим пољопривредним активностима за разоноду или за допринос укупној потрошњи хране у домаћинству не сматрају се запосленим лицима.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лице је у референтној седмици радило или обављало било какав посао барем 1 час и за њега добило плату или накнаду у новцу или у натури.

Шифра 2: Не - лице није радило обављало било какав посао барем један час у току референтне седмице.

Питање 1а ДА ЛИ СТЕ У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ - ОД ПОНЕДЈЕЉКА ДО НЕДЈЕЉЕ - РАДИЛИ, ОБАВЉАЛИ БИЛО КАКАВ ПОСАО КОД ЧЛАНА ВАШЕГ ДОМАЋИНСТВА, КОЈИ ИМА ВЛАСТИТИ БИЗНИС ИЛИ ЈЕ ВЛАСНИК ПОЉОПРИВРЕДНОГ ИМАЊА, ЗА КОЈИ НИСТЕ ПЛАЋЕНИ, А НА КОМЕ ОН ОСТВАРУЈЕ ЗАРАДУ ИЛИ ПРОФИТ? (POSNEPL)

Сврха овог питања је да се утврди да ли је анкетирано лице у току референтне седмице радило као неплаћени помажући радник.

Категорија **Неплаћени породични радници** укључује нпр:

- Син или кћерка који раде у родитељском послу или на родитељској фарми без плате (живе у или ван родитељског домаћинства);
- Жена која помаже мужу у његовом послу, нпр. превозник без икакве формалне плате итд.

Само се неплаћени рад сматра „неплаћеним породичним радником“.

Лица која често примају накнаду у облику додатних накнада и плаћања у натури требала би бити шифрирана као „Неплаћени породични радници“ само ако је предузеће у власништву или њиме управља неко од родбине.

Неплаћени добровољни рад у добротворне сврхе не сматра се било каквом врстом запослења.

Ако је лице радило на послу у власништву члана породице и за тај рад било плаћено, тада то лице не треба одговарати на ово питање, већ је требало на питању 1 одговорити модалитетом 1 – Да (радило за плату или профит у новцу или натури најмање један час).

Ако је неплаћени породични радник у референтној седмици привремено био одсутан из породичног предузећа, на примјер због празника или породичног одсуства, треба одговарати на питање 2.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лице је у референтној седмици радило као неплаћени помажући радник барем један час.

Шифра 2: Не - лице није радило као неплаћени помажући радник барем један час.

Питање 1б ДА ЛИ СТЕ СЕ У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ - ОД ПОНЕДЈЕЉКА ДО НЕДЈЕЉЕ - БАВИЛИ ПОЉОПРИВРЕДНОМ ПРОИЗВОДЊОМ, РИБАРСТВОМ, ЛОВОМ ИЛИ САКУПЉАЊЕМ БИЉАКА? (POSPOLJ)

Сврха овог питања је да се идентификује рад у пољопривреди, рибарству и лову, тј. да ли је лице обављало наведене активности у току референтне седмице или не.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лице је обављало у току референтне седмице неку од пољопривредних активности, бавило се риболовом, ловом или сакупљањем биљака.

Шифра 2: Не - лице у референтној седмици није обављало било какву пољопривредну активност, није се бавило риболовом, ловом или сакупљањем биљака.

Питање 1в ДА ЛИ СУ ТИ ПРОИЗВОДИ НАМЈЕЊЕНИ ЗА ПРОДАЈУ ИЛИ РОБНУ РАЗМЈЕНУ? (PRODAJA)

Сврха овог питања је да се утврди да ли су производи од обављања пољопривредних активности, риболова, лова или сакупљања биљака у референтној седмици намјењени за продају или размјену, или су намјењени за потрошњу у домаћинству. На ово питање дају одговор сва лица која су на претходном питању одговорила да су се у току референтне седмице бавила пољопривредном производњом, рибарством, ловом или сакупљањем биљака.

Лица која узгајају пољопривредне производе су лица која нису радила за плату или профит најмање 1 час, нису била одсутна током референтне седмице, нису радила као неплаћени члан породице, али су изјавила да су радила на производњи пољопривредних добара.

Лица која су се бавила неком од пољопривредних активности, која су се бавила ловом, риболовом или сакупљањем биљака и ако је главни дио њихових производа намјењен продаји или размјени, сматрају се запосленим лицима (на питању 1ц одговор модалитетом 1 – Да).

Ако испитаник не може рећи хоће ли се производ продати или размијенити (за разлику од потпуно кориштеног за властиту потрошњу), као индикација може се узети чињеница да је претходна жетва или производња из претходне године продана или размијењена.

Ако се лица баве пољопривредном производњом, али су ван сезоне обављања пољопривредних активности (тј. нису радила у референтној седмици), а њихови производи су намјењени продаји или размјени, та лица одговарају на питање 2 модалитетом одговора 1 – Да (одсуство с посла током референтне седмице).

Лица која се баве мањим пољопривредним активностима за разоноду или за допринос укупној потрошњи хране у домаћинству не сматрају се запосленим лицима.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, обично се продају или размјењују - производи су намјењени за продају или размјену.

Шифра 2: Не, обично се троше у домаћинству и значајно доприносе укупној потрошњи домаћинства.

Шифра 3: Не, обично се троше у домаћинству и не доприносе значајно укупној потрошњи домаћинства.

Питање 1г ДА ЛИ СТЕ У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ - ОД ПОНЕДЈЕЉКА ДО НЕДЈЕЉЕ - ОБАВЉАЛИ НЕКИ ПЛАЋЕНИ ПОВРЕМЕНИ ИЛИ УСПУТНИ ПОСАО, НЕ РАЧУНАЈУЋИ КУЋНЕ ПОСЛОВЕ ЗА КОЈЕ СТЕ ДОБИЛИ ЦЕПАРАЦ ОД ДРУГОГ ЧЛАНА ДОМАЋИНСТВА? (SMALLJOB)

Сврха питања је да се утврди да ли је анкетирано лице у току референтне седмице обављало неки успутни или повремени посао за који је било плаћено. Успутни или повремени послови су:

- Пружање садржаја или услуга путем веб платформе (blogger, youtuber, freelance);
- Брига о туђим кућним љубимцима, његовање дјеце или старијих лица;
- Пружање консултантских услуга, прављење анализа или писање извјештаја, услуге превода са страних језика;
- Стварање умјетничких дијела или извођење перформанса;
- Припрема спортских или умјетничких манифестација, рад као хостеса;
- Рекламне активности, дистрибуција летака и др.

Повременим или успутним послом не сматра се кућни посао којег је лице обавило за другог члана домаћинства и који му је тај посао платио.

Сва лица која су у току референтне седмице обављала неку од горе наведених активности и која су за обављање те активности била плаћена, сматраће се запосленим лицима.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лице је у току референтне седмице обављало повремени или успутни посао.

Шифра 2: Не - лице у току референтне седмице није обављало повремени или успутни посао.

Питање 2

ИАКО У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ НИСТЕ РАДИЛИ, ИМАТЕ ЛИ ПОСАО НА КОЈИ ЋЕТЕ СЕ ВРАТИТИ? (ODSUTAN)

Сврха овог питања је да се утврди привремена одсутност са посла услед одређених разлога одсуствовања. На ово питање одговарају сва лица која у референтној седмици нису обављала никакву активност за коју су била плаћена барем један час.

Појам привременог одсуства с посла односи се на ситуације у којима се период рада прекида периодом одсуства. То значи да ће се сматрати да су лица привремено одсутна с посла и према томе запослена, ако су већ радила у својој тренутној активности и од којих се очекује да се врате на посао након периода одсуства.

Лица без посла која су договорили аранжман за плаћено запослење или за неку активност као samozапосленици на датум након референтног периода, али која још нису почела радити, неће се сматрати привремено одсутним с посла или као запослена.

Лица која раскидају уговор о запослењу, али су још увијек плаћена за свој обављени рад, која су одсутна са посла у току референтне седмице због узимања преосталог годишњег одмора и која се неће враћати на посао, сматрају се лицима која су одсутна са посла у току референтне седмице (одговарају модалитетом 1 – Да).

Лица која раде на изградњи куће с циљем остваривања будуће финансијске добити (изнајмљивање или продаја) сматрају се привремено одсутним са посла уколико нису радила у току референтне седмице, те им треба поставити питање о разлозима одсуства.

Ако су лица која раде као неплаћени помажући радници у референтној седмици привремено одсуствовала из породичног предузећа, на примјер због празника или породичног одсуства, та лица се сматрају привремено одсутним са посла. Исто се односи и на лица које се баве пољопривредном активношћу, ловом, риболовом или сакупљањем биљака с циљем продаје или размјене тих производа.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лица нису радила у току референтне седмице али имају посао на који ће се вратити.

Шифра 2: Не - лица нису радила у току референтне седмице и немају посао на који ће се вратити.

Сва лица која су на овом питању одговорила модалитетом 2 – Не, не сматрају се запосленим лицима.

Питање 3

КОЈИ ЈЕ ГЛАВНИ РАЗЛОГ ЗБОГ КОЈЕГ НИСТЕ РАДИЛИ У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ? (ABSREAS)

На ово питање одговарају сва лица која су била одсутна са посла у току референтне седмице, али имају посао на који ће се вратити.

Сврха овог питања је да се утврди главни разлог одсутности са посла током цијеле референтне седмице. На основу овог питања рачуна се статистика одсутности с посла. Такође, подаци помажу да се лица класификују на запослене и оне који нису запослени.

Варијабла прикупља главни разлог зашто је анкетирано лице одсутно с посла током цијеле референтне седмице.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 01: Годишњи одмор, државни или вјерски празник – у овај модалитет одговора требају бити укључени и плаћени и неплаћени одмори. Наставници који су на плаћеном одсуству (празницима) у трајању 3 мјесеца или мање, такође би требали бити шифрирани модалитетом 1.

Шифра 02: Прерасподјела радног времена или компензација за прековремени рад – овај модалитет одговора укључује флексибилне уговорне шеме, уговоре с нултим часом, накнаду за одсуство, рад у смјенама, прераспоређено радно вријеме, итд. Конкретно, неки уговори о радном времену омогућују надокнаду прековремених дана узимањем слободних дана.

Шифра 03: Боловање– односи се на допуст због властите болести, повреде, здравственог проблема или привремене неспособности. Инвалидитет се сматра посљедицом здравствених проблема. Ако је лице узело допуст због бриге о некоме другом, то би требало бити шифрирано модалитетом одговора 8 „Остали разлози“.

Шифра 04: Породиљско одсуство– породилско одсуство одговара обавезном или законском периоду допушта предвиђеном националним законодавством како би се осигурало да мајке прије и након порођаја имају одмор. У овај модалитет одговора улази и породилско одсуство које користе очеви.

Шифра 05: Оспособљавање/обука у вези са послом– примјењује ако:

- Послодавац захтијева учествовање запосленика на обуци;
- Оспособљавање се одвија унутар уобичајеног плаћеног радног времена;
- Оспособљавање је директно повезано с тренутним послом, плаћа га послодавац или запосленик и даље прима накнаду од послодавца.

То се такође односи на samozапослена лица. Тренинг у вези с послом је тренинг који је строго повезан са положајем заузетим непосредно прије почетка самог тренинга. За запосленике његово похађање договара се с послодавцем, у смислу да или сам тренинг плаћа послодавац и / или да лице и даље прима пуну накнаду за рад од послодавца. За samozапослена лица оспособљавање треба бити повезано с његовим активностима. Обука у вези с послом овдје укључује формално и неформално образовање, оспособљавање као и неформално учење све док је задовољен један од три горе споменута услова. Трајање обуке у вези с послом не би се требало сматрати критеријумом, треба узети у обзир само три горе наведена услова. Ако се ниједан од три горе наведена услова не односи на оспособљавање, то лице не би требало имати шифру одговора 5 „Оспособљавање/обука у вези са послом“.

Шифра 06: Родитељско одсуство– родитељско одсуство може користити мајка или отац и представља прекид рада због одгоја или чувања дјетета млађе доби. Овај се модалитет одговора користи за она лица на законском родитељском допусту (правном или уговорном), али такође обухвата и samozапослена лица. Према националном контексту, посебни допуст за бригу о дјетету млађе доби ("допуст за његу") такође се може сматрати родитељским допустом. Анкетирана лица би требала бити запослена (запосленик, samozапослен) на почетку периода одсуствовања. Ако период родитељског одсуства директно слиједи након другог периода одсуствовања, треба размотрити статус лица у запослености на почетку укупног периода одсуствовања. Ако анкетирано лице није било у радном односу на почетку периода одсуствовања, изостанак се не може сматрати родитељским одсуством.

Шифра 07: Сезонска пауза на сезонском послу– односи се на ситуацију на радном мјесту у којој је економска активност (производња робе или пружање услуга) економске јединице потпуно заустављена на понављајући и одређени период у години. Прекид економске активности не би требао бити повезан с неком одређеном или изузетном ситуацијом (лоше вријеме, неочекивани недостатак купаца, итд.), већ би се требао односити на стандардне факторе који се јављају у поновљеним и дужим периодима у години. У том смислу, сезонски рад измјењује дуге периоде рада и дуге периоде одмора, понављајући се с годишњом периодичношћу. Период одмора тада се дефинише као вансезонски период (или ван сезоне).

Шифра 08: Остали разлози – овај модалитет одговора обухвата све остале могуће разлоге одсутности, укључујући штрајк, индустријски спор, отпуштање, одсуство због бриге о некоме другом (не сматра се родитељским допустом) итд.

Шифра 09: Имате посао на којем тек требате почети радити – овај модалитет одговора обухвата лица без запослења током референтне седмице, али која су пронашла посао који ће започети у будућности. Овај модалитет одговора има за циљ „ухватити“ анкетирана лица која још нису започела нови посао, али су одговорила да „имају“ посао, како би их исправно класификовали као незапослене.

Анкетар треба обиљежити само један главни разлог одсутности. Ако анкетирано лице наведе више разлога, разлог који објашњава највећи број часова одсутности са посла треба бити шифриран као главни разлог одсутности.

Питање 3а

ТОКОМ РОДИТЕЉСКОГ ОДУСТВА, ДА ЛИ ПРИМАТЕ БИЛО КАКВУ НАДОКНАДУ СА ПОСЛА СА КОЈЕГ СТЕ ОДСУТНИ? (PARENTLEAVE)

На ово питање одговарају сва лица која су изјавила да су одсутна са посла јер су на родитељском одсуству, тј. сва анкетирани лица која су на питању 3 одговорила модалитетом 6 „Родитељско одсуство“.

Ова варијабла има за циљ да прикупи додатне информације о родитељском одсуству како би се омогућило разврставање анкетираних лица у запослена или она која нису запослена. Такође, варијабла мјери везаност анкетираних лица за посао током одсутности с посла утврђивањем специфичних карактеристика те одсутности (нпр. примање било какве накнаде/дохотка повезаног са послом).

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - овај модалитет одговора ситуацији када лице, које је запосленик или самозапослено лице, прима било какве дохотке или бенефиције на које не би имало право у случају да није имао посао у тренутку почетка родитељског одсуства. Ако лице има право примати тај доходак или накнаду, али је одлучило да га неће примати, треба сматрати да га прима. Доходак или накнаду може платити послодавац или социјално осигурање (или обоје). Доходак укључује било какву накнаду плате (нпр. доплатак за родитељско одсуство везан уз посао или доприносе за социјално осигурање), али искључује бенефиције које би лице примало и без посла (нпр. породични доплатак). Ако послодавац и даље плаћа социјалне доприносе за лице на родитељском одсуству, чак и ако плата више није исплаћена, то лице треба на овом питању добити модалитет одговора 1 „Да“ (родитељско одсуство с било којим приходом или накнадом у вези с послом). Приход или накнада у вези с послом не значи да је примљени приход или накнада пропорционалан приходу с посла у тренутку почетка периода одсуства; паушална стопа може се сматрати дохотком или накнадом везаном уз посао све док лице има право на њу, јер је имало посао. Слједом тога, доходак или накнада могу се додијелити паушално или као постотак плате. Лица са овим модалитетом одговора класификована су као „запослена“ (без обзира на трајање одсуства). Што се тиче трајања, требало би израчунати очекивано укупно трајање одсуства, а не ефективно трајање протекло у референтној седмици или на датум анкетања.

Шифра 2: Не/ Не зна - овај модалитет одговора одговара ситуацији када лице, које је запосленик или самозапослено лице, не прима никакве дохотке или бенефиције повезане са послом. Лицима на родитељском одсуству без икаквих прихода повезаних с послом потребно је поставити питање о укупном очекиваном трајању одсуства (Питање 3ц), како би их могли класификовати у запослене односно оне који нису запослени. Овај модалитет одговора предвиђа и одговор за ргоху анкетања (када треће лице даје одговоре за испитаника). У случају да лице не зна да ли испитаник прима или не прима накнаду повезану са послом, може дати одговор „Не/не зна“ који спада у овај модалитет одговора.

Питање 3б

ДА ЛИ ОБАВЉАТЕ ЗАДАТКЕ И АКТИВНОСТИ У ВЕЗИ СА СЕЗОНСКИМ ПОСЛОМ И ВАН СЕЗОНЕ? (OFFSEASON)

На ово питање одговарају анкетирани лица која су сезонски радници у запослености и која су одсутна са посла из разлога сезонске паузе на сезонском раду (питање 3, модалитет одговора 7).

Сврха ове варијабле је да се утврди да ли је сезонски радник обављао задатке и активности везане за сезонски посао ван сезоне.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - овај модалитет одговора ће добити анкетирано лице које је сезонски радник и које није радило у току референтне седмице (ван сезоне), али је редовно обављало било какву радну активност везану за сезонски посао ван сезоне, чак и у случају да за те активности није плаћено. Ова лица ће бити класификована као запослена. Активности везане за сезонски посао укључују обнову, одржавање, старање итд., али искључују законске или административне обавезе и порезе. Кад се разматра редовно обављање задатака повезаних с послом, референтни период је цијели период ван сезоне, а не референтна седмица.

Шифра 2: Не - овај модалитет одговора ће добити анкетирано лице које је сезонски радник и које није радило у току референтне седмице (ван сезоне) и није редовно обављало никакву радну активност везану за сезонски посао ван сезоне. Ова лица неће бити класификоване као запослена.

Питање 3в

КОЛИКО УКУПНО ОЧЕКУЈЕТЕ ДА ЂЕТЕ БИТИ ОДСУТНИ СА ПОСЛА? (ABSDUR)

На ово питање одговарају сва лица која су на родитељском одсуству и која за вријеме одсуства не примају никакву надокнаду са посла са којег су одсутни, као и лица која су одсутна са посла и која су као главни разлог одсуства (питање 3) навели модалитет одговора 9 „Остали разлози“.

Ова варијабла омогућава разврставање лица у категорију запослених или лица која нису запослена.

Анкетар треба да забиљежи очекивано укупно трајање одсуства према процјени анкетираниог лица. При процјени укупног трајања одсуства, анкетирано лице се може ослонити на одређени закон или споразум, али ће одговорити у складу са својом самоперцепцијом. Ако анкетирано лице не зна је ли укупно трајање његове одсутности краће или дуже од три мјесеца, треба узети протекло вријеме између тренутка кад је из наведеног разлога почело одсуство и краја референтне седмице. Очекивано укупно трајање одсутности односи се само на главни разлог одсутности. Напримјер, уколико лице одсуствује због родитељског допушта, а претходно је било на породичном одсуству, трајање породичног одсуства се не узима у обзир, чак и ако родитељско одсуство слиједи одмах по завршетку породичног одсуства.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Три мјесеца или краће - лица која су на родитељском одсуству без накнаде везане за посао и лица која су одсутна из неких других разлога, а чије одсуство траје три мјесеца или краће сматраће се запосленим лицима.

Шифра 2: Дуже од три мјесеца - лица која су на родитељском одсуству без накнаде везане за посао и лица која су одсутна из неких других разлога, а чије одсуство траје дуже од три мјесеца сматраће се лицима која нису запослена.

Шифра 3: Не зна - уколико лице не зна колико одсуство траје одабраће модалитет одговора „Не зна“, те ће се таква лица класификовати у лица која нису запослена.

Питање 4

РАДНИ СТАТУС (EMPSTAT)

Ово је изведена варијабла коју анкетар неће попуњавати, већ ће се она аутоматски извести у апликацији за унос података.

Варијабла се користи као инпут за одређивање међународно упоредивог статуса запослености која разликује запослена, незапослена лица и она лица која су ван радне снаге. Такође, се може користити директно као циљна или аналитичка варијабла у контексту Анкете о радној снази. Варијабла је изведена, што значи да се израчунава помоћу одговора датих на питањима од 1 до 3ц из поглавља Радни статус.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Запослен - овај модалитет се односи на лица која се класификују у запослена лица. Запослена лица обухватају сва лица старости од 15 до 89 година која су током референтне седмице била у једној од сљедећих категорија:

- Лица која су током референтне седмице радила најмање један час за плату или добит, укључујући породичне раднике који дају доприносе;
- Лица која имају посао и која су привремено одсутна са посла у току референтне седмице, али су имала неку везу са тим послом: лица која нису на послу због празника, распореда радног времена, боловања, породичног одсуства, оспособљавања/обуке у вези с послом, затим лица на родитељском одсуству која примају накнаду са посла, сезонски радници који обављају активности или задатке везане за њихов сезонски рад ван сезоне, те лица која су одсутна са посла из других разлога а њихово одсуство траје 3 мјесеца или краће.

Шифра 2: Није запослен - овај модалитет се односи на сва лица које нису класификована као запослена, према горе наведеној дефиницији запослености.

ГЛАВНИ ПОСАО

Питања од 5-55 се односе на једини или главни посао оних лица која су радила током референтне седмице као и на лица која иако имају посао, због одсуствовања нису радила у референтној седмици.

Ако је лице обављало више активности (има више од једног посла), главни посао треба бити онај са највећим бројем уобичајених часова рада и сва питања која слиједе до питања 55 односе се на главни посао.

Питање 5

ДА ЛИ СТЕ У РЕФЕРЕНТНОЈ СЕДМИЦИ ИМАЛИ ВИШЕ ОД ЈЕДНОГ ПОСЛА? (NUMJOB)

Варијабла има за циљ праћење учешћа лица која имају више послова у контексту мјерења/процјене укупног уобичајеног радног времена. Варијабла биљежи број послова које је анкетирано лице имало у референтној седмици, укључујући послове на којима анкетирано лице није радило у референтној седмици (0 часова рада). Ова варијабла се ослања на самоперцепцију анкетираног лица.

За лица која раде и у својој професионалној пракси и код јавног или приватног послодавца (нпр. љекари који имају приватну ординацију и раде у болници) треба сматрати да имају два посла.

Самозапослена лица која у истом послу обављају широк спектар професионалних вјештина увијек треба сматрати да се баве једним послом. С друге стране, за самозапослено лице које има два различита посла (тј. двије одвојене локалне јединице) треба сматрати да има два посла.

За запосленике се сваки уговор може сматрати засебним скупом задатака и дужности, а тиме и засебним послом. За повремене раднике би се сваки засебни уговор требао рачунати као један посао. Самозапослени ће имати онолико послова колико посједују (или су сувласници) економских јединица, без обзира на број клијената које опслужују. Неплаћени волонтерски рад не треба рачунати као посао, док се послови које обавља неплаћени помажући радник укључују у број послова.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Не, само један посао - анкетирано лице има само један главни посао.

Шифра 2: Да, два посла - анкетирано лице има два посла од којих је један главни посао.

Шифра 3 : Да, три или више послова - анкетирано лице има три или више послова од којих је један главни посао.

Питање 6

ДРЖАВА У КОЈОЈ ОБАВЉАТЕ ГЛАВНИ ПОСАО: (COUNTRYW)

Одговарају сва лица која имају запослење. Уколико лице обавља активност на територији у БиХ уписује се БА у кућице. Уколико лице обавља активност у некој другој држави уписује се назив државе у којој обавља активност. Уколико лице обавља активност у другој држави, али тачна земља мјеста рада није позната уписује се FOR у кућице.

Питање 7

ОПШТИНА У КОЈОЈ ОБАВЉАТЕ ГЛАВНИ ПОСАО: (OPCINAVA)

Одговарају сва лица која имају запослење. Уколико лице обавља активност на територији БиХ уписује се /изабере се из падајућег менија назив општине/града.

Питање 8

КОЈЕ ЈЕ ВАШЕ ЗАНИМАЊЕ НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ? (описати главне карактеристике посла који обављате) (ISCO4D)

Наведено се односи на врсту посла коју лице обавља у предузећу, продавници, фабрици итд. Потребно је уписати што прецизнији опис занимања, односно врсте посла коју лице обавља у предузећу, радњи, на пољопривредном имању и слично.

Занимање не мора бити у вези са степеном образовања или специјализацијом анкетираног, него се веже за конкретан посао који лице обавља, нпр. правник који пружа такси услуге по занимању је таксиста, а не правник. У циљу омогућавања шифрирања одговори морају бити јасни и комплетни.

У већини случајева одговори на питања ће се односити на уобичајена занимања и специјалности као што су рачуновође, дактилографи, електричари, курири, поштари итд.

Међутим, биће и случајева специфичних занимања, посебно код лица која раде у фабрикама, гдје се обављени посао мора у потпуности описати, нпр. вагање, паковање итд.

Одговори као што су радник, металац, техничар, руководиоца, технолог, банковни чиновник, пољопривредник нису прихватљиви, јер егзактно не описују посао који се обавља. Прихватљиви одговори су нпр. рударски радник, радник на преради духана, алатничар, руководиоца финансија, технолог производње црне металургије итд.

Што се тиче лица запослених на руководећим радним мјестима, функционера и чланова законодавних тијела потребно је, осим врсте посла, описати подручје дјелатности у којем се тај посао обавља. Кад су у питању медицинари, механичари, хемичари запослени у државном сектору, такође, би се требало навести да ли обављају активности унутар своје специјалности или оне које више имају природу менаџмента.

У случајевима када анкетирано лице има више различитих послова истовремено, нпр. набављач, благајник, дактилограф, треба одредити занимање према послу на којем је лице током референтне седмице провело највише времена.

Питање 9

КОЈА ЈЕ ЕКОНОМСКА ДЈЕЛАТНОСТ ЛОКАЛНЕ ЈЕДИНИЦЕ У КОЈОЈ ОБАВЉАТЕ РАДНУ АКТИВНОСТ? (навести прецизан опис шта се производи или које се услуге пружају) (NACE3D)

Потребно је што потпуније описати дјелатности (наводећи карактеристични производ или услугу) којом се бави предузеће, установа, организациона јединица, слободна професија, пољопривредно имање гдје испитаник ради, независно од посла који обавља у оквиру те дјелатности.

Општи одговори као што су фабрика, лабораторија, продавница, агенција, рударство, министарство, јавна служба, пољопривреда нису довољни одговори. Прихватљиви одговори су: фабрика за производњу млијечних производа, фабрика одјевних предмета, кафетерија, фабрика намјештаја, трговина дрветом на велико, трговина прехранбеним производима на мало, осигуравајуће друштво, рудник жељеза, рудник боксита итд.

Посебно се наглашава да је неопходно навођење врсте произведеног или продатог производа или услуге и то нарочито у оним случајевима када испитаник није у стању да једном ријечју именује врсту дјелатности јединице у којој обавља радну активност.

Питање 10

КОЈЕМ ОБЛИКУ СВОЈИНЕ ПРИПАДА ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА У КОЈОЈ РАДИТЕ? (SVOJINA)

Унесена шифра треба да одговара модалитету који описује статус власништва који је карактеристичан за организациону јединицу у којој ради анкетирано лице.

Питање 11

КОЈИ ЈЕ ВАШ ПОЛОЖАЈ У ЗАПОСЛЕНОСТИ НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ(професионални статус)? (STAPRO)

Питање се односи на лица која су обављала активност у референтној седмици, као и на лица која су била одсутна с посла, али имају посао на који ће се вратити. Циљ постављања питања је утврђивање разлика у статусу између плаћене запослености, тј. запосленика који није власник посла који ради (модалитети 5 и 6) и samozапослености, тј. власника (модалитети 1, 2, 3 и 4) у зависности од тога да ли запошљава или не запошљава раднике.

Положај у запослености треба разврстати под једну од наведених категорија:

Шифра 1: Власник/сувласник са запосленим – послодавац - се дефинише као лице које ради у властитом бизнису, професионалној пракси са намјером стицања профита и која запошљава најмање једно лице.

Шифра 2: Пољопривредник на властитом имању са запосленима - врста послодавца са запосленим лицем који је власник фарме или је кооперант и има барем једног запосленог радника.

Шифра 3: Власник/сувласник без запослених – samozапосленик - је лице које је власник предузећа, продавнице, канцеларије или ради у кооперацији са другим лицем, а при томе не запошљава раднике

сматра се samozапослеником без особља. Ова шифра се даје и за лица која самостално обављају најчешће нерегистроване послове (услуге давања приватних часова, превођења, слободне професије, шивања, чувања дјецe, продаје на пијацама).

Шифра 4: Пољопривредник на властитом имању без запослених - врста послодавца без запосленог особља који ради сам или користи помоћ чланова властите породице без плаћања.

Шифра 5: Радите за страну организацију –уписује се за лица која су запосленици код међународних организација и представништава страних фирми на територији БиХ.

Шифра 6: Радите код послодавца - су лица која раде за јавне или приватне послодавце и која примају компензацију у форми плата и накнада, хонорара, награда, плаћања према резултатима или плаћања у натури, без обзира да ли имају уговор о запослењу или раде на основу усменог договора. Лица која раде у војсци (војна или цивилна) сматрају се запосленицима. Запосленици су лица која обично раде за послодавца који је ван домаћинства. Ова категорија укључује и:

- Лица која активност обављају у властитој кући, ако су за свој рад плаћена од стране послодавца који је ван домаћинства (уколико ту активност обављају самостално третирају се као samozапосленици);
- Чланове домаћинства који раде у породичном бизнису и примају редовну плату;
- Вјерске службенике.

Шифра 7: Помажући члан у породичном послу - је лице које ради без плате у предузећу или пољопривредном имању којег води њен сродник с којим живи у истом домаћинству. Ова категорија укључује нпр.:

- Сина или кћерку који раде у родитељском бизнису или родитељској фарми без плаћања;
- Жену која помаже мужу у његовом бизнису, без уговора и примања формалне плате.

Лица која истовремено раде у властитој професионалној пракси за јавне и приватне послодавце (тј. лекари са властитим ординацијама, а раде и у болницама) требају бити класификовани у складу са статусом гдје раде већи број радних часова.

При одређивању положаја у запослености, у неким се случајевима могу јавити дилеме, због чега наводимо неке примјере:

- Положај у запослености жене на пољопривредном газдинству – ако жена ради претежно пољопривредне послове на имању (сије, жање, храни стоку и слично), тада се она сврстава под модалитет 2. „Пољопривредник на властитом имању са запосленим“ или модалитет 4. „Пољопривредник на властитом имању без запослених“, без обзира на то ко је формални власник имања. Ако је пољопривредне послове обављала у мањем обиму и није имала другу претежну активност, тада се треба сврстати под модалитет 7, тј. у помажући члан у породичном послу;
- Појединци који повремено обављају разне послове, нпр. чишћење по кућама, ношење дрва, давање инструкција, вођење књиговодства, преписивање и обрада текста, израда производа од разноврсних материјала и слично, разврставају се под модалитет 3 - samozапосленик. Карактеристика те категорије испитаника јесте да раде углавном за готовину и немају пријављену дјелатност;
- Помажући чланови у породичном послу јесу категорија која чини незамјењиви дио радне снаге у породичном предузећу или имању и који раде без посебне и редовне накнаде. Важно је истакнути редовност њихове активности иако то не мора бити сваки дан. Ако нпр. студент сваког викенда помаже у породичном предузећу и рачуна се на његов рад, тада се може рећи да је он помажући члан, али ако то лице не ради редовно, и посао се може обављати без њега, тада се не може сматрати помажућим чланом.

Питање 12

КОЛИКО СТЕ КЛИЈЕНАТА/КУПАЦА ИМАЛИ У ПРЕТХОДНИХ 12 МЈЕСЕЦИ, ЗАКЉУЧНО СА РЕФЕРЕНТНОМ СЕДМИЦОМ И ДА ЛИ СЕ НЕКИ КЛИЈЕНТ/КУПАЦ ИЗДВОЈИО ОБИМОМ УЛАГАЊА/КУПОВИНЕ У ВАШЕМ ПРИВАТНОМ БИЗНИСУ? (MAINCLNT)

Ова варијабла има два циља:

1. Код samozапослених лица без запослених користи се као дио оперативне дефиниције економски зависних samozапослених;
2. Код samozапослених са запосленима даје податке о броју клијената током 12 месеци који се завршавају референтном седмицом, омогућавајући даљу анализу пословне структуре свих samozапослених лица.

Клијент је лице или организација којој је испитаник пружио робу и/или услуге. Клијент није нужно и крајњи корисник производа, нпр. за пољопривреднике је клијент обично трговина на велико, а не потрошач производа. Клијент/купац се доминантно издвојио обимом улагања ако је његов допринос приходима најмање 75% прихода од тог запослења.

Период посматрања обухваћен овом варијаблом је 12 мјесеци који се завршавају референтном седмицом. Ако је испитаник почео радити као samozапосленик у периоду краћем од 12 мјесеци прије референтне седмице, фокус питања је временски период од њиховог почетка рада.

Ова варијабла укључује и текући рад (који се обавља тренутно).

За samozапослена лица која се баве неком врстом посла гдје би било чудно позивати се на „клијенте“, на примјер пољопривреднике, значење концепта може се објаснити и као „купци“.

Број клијената треба мјерити укупним бројем клијената цијеле компаније/фирме, а не појединачно.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Само 1 клијент.

Шифра 2: 2-9 клијената, при чему је један био доминантан.

Шифра 3: 2-9 клијената, при чему ни један није био доминантан.

Шифра 4: 10 или више клијената, при чему је један био доминантан.

Шифра 5: Ниједног клијента.

Питање 13

ДА ЛИ ВАШЕ РАДНО МЈЕСТО ИМА ФУНКЦИЈУ НАДЗОРА? (SUPERVISOR)

На питања 13-26 одговарају само запосленици, односно лица која су на питању 11 одговориле модалитетима 5 и 6.

Сматра се да лице има функцију надзора када она формално надгледа рад бар једног или више лица, односно има одговорност за рад једног или више лица (не мора нужно бити шеф).

Овдје не спада надгледање и контрола квалитета производа него само надгледање рада лица. Ово питање се односи на уобичајену ситуацију на испитаниковом главном послу, а не на ситуацију у референтној седмици. Лицима која привремено обављају руководну функцију, током одсуства шефа, треба додијелити модалитет 2 – НЕ.

Чланови управљачких структура који имају колективну одговорност сматра се да и појединачно имају функцију надзора.

Питање 14

КОЈУ ВРСТУ УГОВОРА О РАДУ ИМАТЕ? (UGOVOR)

Уговор о раду је акт којим се заснива радни однос између послодавца и запосленог, и којим се прецизирају њихова међусобна права и обавезе.

Питање 15

ЈЕ ЛИ ВАШ ПОСАО НА НЕОДРЕЂЕНО ИЛИ ОДРЕЂЕНО ВРИЈЕМЕ (стални или привремени)? (TEMP)

Да ли је посао на одређено или неодређено вријеме дефинисано је у уговору о раду. Уколико испитаник ради без уговора, одговор на ово питање треба да буде дат у складу са мишљењем испитаника.

Питање 16

КОЈИ ЈЕ ГЛАВНИ РАЗЛОГ ЗБОГ КОЈЕГ РАДИТЕ НА ОДРЕЂЕНО ВРИЈЕМЕ (привремени рад)? (TEMPREAS)

Варијабла има за циљ раздвајање привремених послова због разлога „Пробни рад“, „Приправнички стаж“ или „Обука/оспособљавање осим приправничког стажа“ од других ситуација. Варијабла се може користити за праћење промоције флексибилности у комбинацији са сигурношћу запослења.

Разликовање модалитета одговора „Приправнички стаж“ и „Обука/оспособљавање осим приправничког стажа“ је битно јер омогућава идентификацију приправника. Ово је важно из перспективе струковног образовања и оспособљавања и прилагођавања тржишту рада.

Ова варијабла идентификује разлог због којег испитаник има уговор на одређено вријеме на главном послу према модалитетима одговора.

Понуђени модалитети одговора:

Шифра 1: Не можете да нађете посао на неодређено вријеме (стални посао)– уписује/уноси се за ситуације у којој лице није могло наћи посао са сталним уговором (укључујући државног службеника) и као samozапосленик.

Шифра 2: Не желите посао на неодређено вријеме- ова шифра се додјељује/уписује за лице које не жели да ради на неодређено.

Шифра 3: Пробни рад – овом шифром се означава када се рад на одређено вријеме одобрава као дио процеса одабира током којег се од новог запосленика на радном мјесту тражи да докаже способност за посао стварним извршавањем задатака, уз договор о трансформацији рада на неодређено вријеме на крају периода пробног рада.

Шифра 4: Приправнички стаж -требају бити укључени само приправници који испуњавају сљедеће критерије:

- Сва приправничка мјеста су (дио) програма формалног образовања; о успешном завршетку свједочи формална квалификација;
- Постоји уговор или формални споразум између послодавца и приправника и/или институције која представља приправника унапријед одређеног временског периода, којим се дефинишу карактеристике приправништва (као што су права и обавезе послодавца и приправника, циљеви учења итд.);
- Вријеме учења комбинује или измјењује периоде образовања и обуке на радном мјесту и у образовним институцијама или центрима за обуку на седмичној, мјесечној или годишњој основи;
- Приправник на приправничком стажу увијек прима накнаду у новцу или у природи. Трајање стажа је између 6 мјесеци и 6 година. Трајање се односи на програм, а не само на компоненту засновану на раду.

Шифра 5: Обука/оспособљавање осим приправничког стажа – овај модалитет обухвата све остале категорије плаћене обуке, као што су: приправници (који су објашењени у дијелу Радни статус), истраживачи/асистенти, стажирање (нпр. за љекаре), периоде праксе након курсева и прије признавања квалификација (нпр. за правнике).

Шифра 6: Ова врста посла доступна је само уз уговор на одређено вријеме - овај модалитет се односи на стварни посао испитаника. Одговара, на примјер, градоначелницима и представницима власти који су изабрани на одређено вријеме.

Шифра 7: Други разлози – овај модалитет се односи на све остале разлоге рада на одређено вријеме који нису претходно наведени.

Питање 17

КОЛИКО ТРАЈЕ ВАШ ПОСАО НА ОДРЕЂЕНО ВРИЈЕМЕ (привремени рад)? (TEMPDUR)

Сврха варијабле је да се користи за диференцираније анализе стабилности запослености. Такође, помаже у процени да ли су групе одређене старости или образовног стања посебно склоне краткотрајном привременом запошљавању. Варијабла показује расподјелу привременог запослења и шта привремено запошљавање заправо значи у смислу трајања. Варијабла се може користити за праћење промоције флексибилности у комбинацији са сигурношћу запослења.

Овим питањем прикупља се укупно очекивано трајање текућег уговора о главном послу у мјесецима, ако је посао заснован на уговору на одређено вријеме. Укупно трајање односи се на збир већ протеклог времена плус вријеме преостало до краја текућег уговора.

Варијабла се односи само на тренутни уговор. За анкетираних лица која имају уговор за обављање свог посла, који се обнавља, на примјер, једном годишње, анкетари требају одабрати модалитет одговора позивајући се на тренутни уговор, а очекивано обнављање уговора не треба узимати у обзир.

Ако је тренутни уговор обнова бившег уговора, само посљедњи треба узети у обзир.

Лица која имају уговор без изричитог датума завршетка, али који завршава након завршетка задатка, треба затражити најбољу процјену колико би то требало трајати.

Лица чији уговор покрива трајање одсуства другог лица (која је нпр. на породичном одсуству) требају процијенити трајање обављања тог посла.

Ако недостаје познати уговорни датум и не може се процијенити, одговор би требао бити "Није наведено".

За раднике које је ангажовала агенција за привремено запошљавање, трајање зависи о уговору с агенцијом за запошљавање; треба навести трајање наведено у уговору о раду са агенцијом за запошљавање.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Краће од мјесец дана

Шифра 2: 1-2 мјесеца

Шифра 3: 3-5 мјесеци

Шифра 4: 6-11 мјесеци

Шифра 5: 12-17 мјесеци

Шифра 6: 18-23 мјесеца

Шифра 7: 24-35 мјесеци

Шифра 8: 3 године и дуже.

Питање 18

ДА ЛИ ИМАТЕ УГОВОР О ПРИВРЕМЕНОМ ПОСЛУ СА АГЕНЦИЈОМ ЗА ПОСРЕДОВАЊЕ У ЗАПОШЉАВАЊУ? (TEMPAGCY)

Сматра се да запосленици имају уговор са агенцијом за посредовање у запошљавању уколико су посао добили од стране агенције и од ње примају плату, а посао извршавају за фирму која је склопила уговор са агенцијом. У том случају је одговор „Да“. Код овакве врсте запослења испитаник на мјесту дјелатности описује/уноси дјелатност пословног субјекта у коме ради, а не дјелатност агенције преко које је ангажован.

Питања од 19 до 26 се односе на остваривање права запосленика на плату/накнаду, дио плате, као и мјесец у коме су примили плату и мјесец на који се та плата односи.

Питање 19

ДА ЛИ НА ПОСЛУ ОСТВАРУЈЕТЕ ПРАВО НА ПЛАТУ, ДИО ПЛАТЕ, НАКНАДУ И СЛИЧНО? (PRAPLATA)

Уколико лице остварује право на плату, дио плате, накнаду и слично уписати шифру 1 и прелази се на питање 20, а у противном уписати шифру 2 и прелази се на питање 26.

Питање 20

КАДА СТЕ ПРИМИЛИ ПОСЉЕДЊУ ПЛАТУ, ДИО ПЛАТЕ, НАКНАДУ И СЛИЧНО? (POSMJPL, POSGOPL)

Уписати мјесец и годину када је примљена посљедња плата, дио плате, накнада и сл. без обзира на који се период односила. За лица која су тек почела радити и нису примила ниједну плату, дио плате, накнаду и слично треба уписати нуле за мјесец и годину.

Питање 21

НА КОЈИ ПЕРИОД СЕ ОДНОСИ ТА ПОСЉЕДЊА ПЛАТА, ДИО ПЛАТЕ, НАКНАДА И СЛ.? (ODNMJPL, ODNGOPL)

Уписат мјесец и годину на коју се односи посљедња примљена плата, дио плате, накнада и сл. За лица која нису примила ниједну плату, дио плате, накнаду и сл. треба уписати нуле за мјесец и годину.

Питање 22

ДА ЛИ МОЖЕТЕ РЕЋИ ИЗНОС НЕТО МЈЕСЕЧНЕ ПЛАТЕ НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ? (подаци се односе на посљедњи мјесец) (IZNOSPLATA)

Подаци о нето мјесечној плати се односе на посљедњу примљену плату запослених прије референтне седмице, укључујући и накнаде за прековремени рад.

Мјесечна нето плата је плата послџе одбитка пореза и доприноса. Не укључују се примања остварена по основу камата, дионица, инвестиција и слично.

Питање 23

КОЛИКА ЈЕ УКУПНА НЕТО МЈЕСЕЧНА ПЛАТА НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ? (подаци се односе на посљедњи мјесец) (INCSUM)

На питање 23 уписује се тачан износ нето плате, а уколико се не може добити тачан износ потребно је на питању 24 уписати шифру распона у коме се налази износ испитаникове плате.

Питање 24

ДА ЛИ МОЖЕТЕ БАРЕМ ДАТИ РАСПОН МЈЕСЕЧНЕ НЕТО ПЛАТЕ НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ? (подаци се односе на посљедњи мјесец) (INCDECIL)

Унијети шифру распона у коме се налази износ испитаникове плате.

Питање 25

КОЛИКА СУ ОСТАЛА ВАША МЈЕСЕЧНА ПРИМАЊА НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ ? (топли оброк, превоз итд.) (INCOST)

Ово питање се односи на остала примања запослених на главном послу, а која се остварују у мјесечној динамици, као што су средства за топли оброк, превоз на посао и са посла и сл.

Уписује се шифра распона у којима се налази износ осталих мјесечних примања на главном послу (модалитети од 1 до 7). Уколико лице одбија да одговори уписује се модалитет 8.

Питање 26

КО ДОНОСИ ОДЛУКЕ О ВАШЕМ РАДНОМ ВРЕМЕНУ НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ? (VARITIME)

Питање се односи на samozапослена лица и даје информације о привременој слободи у организирању посла и о могућим ограничењима с којима се морају суочити. За запослене и породичне раднике, варијабла омогућава мјерење флексибилних радних аранжмана.

Варијабла прикупља информације о томе ко (или која страна) углавном одлучује када радни дан испитаника започиње и завршава. Варијабла се односи на главни посао испитаника.

Радно вријеме треба схватити као „почетак и крај радног дана“, а не као „обим посла“.

Уколико анкетирано лице има флексибилно радно вријеме то је ситуација у којој радник може одлучивати о радном времену заједно с послодавцем (дакле, уз одређена ограничења).

Радници који раде у смјенама, укључујући полицијске службенике или медицинске сестре, могу одабрати најприкладнији одговор, зависно о томе како су дефинисане њихове смјене (послодавац их у потпуности одређује или их може прилагодити потребама радника).

Код наставника/професора дио радних часова не може мијењати (предавања), али други дио радних часова (припрема предавања) може се организовати апсолутно слободно, те се треба у овом случају одабрати модалитет одговора 2 „Можете одлучити у оквиру одредби о флексибилном радном времену“.

Испитаник који може бирати почетак и крај радног дана, може одабрати најприкладнији одговор, овисно о својој самоперцепцији.

Самозапослена лица требају да одлуче колико клијент/купац утиче на прилагођавање његовог радног времена потребама клијента/купца. Уколико је утицај клијента/купца јак, самозапослено лице неће моћи одбити клијента и прилагођавати своје радно вријеме.

Понуђени модалитети одговора:

Шифра 1: Можете сами да одлучујете

Шифра 2: Можете одлучити у оквиру одредби о флексибилном радном времену

Шифра 3: Послодавац, организација или клијент одлучује

Шифра 4: Неко други одлучује.

Питање 27

КОЛИКИ ЈЕ БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА У ОРГАНИЗАЦИОНОЈ ЈЕДИНИЦИ У КОЈОЈ РАДИТЕ? (*SIZEFIRM*)

Организациона јединица је простор у којем је лоцирана пословна јединица, што се обично односи на зграду или групу објеката, тј. на све запослене на једној адреси. На овом питању власник без запослених и пољопривредник на властитом имању без запослених уписују 01. На примјер, банковни службеник запослен у експозитури банке треба да наведе број запослених који раде у тој експозитури, а не број радника који представља укупно запослено особље централе и њених експозитура. Уписује се тачан број лица ако је тај број од 1 до 9. У супротном уписује се један од понуђених модалитета.

Питање 28

ДА ЛИ ВАМ ПОСЛОДАВАЦ УПЛАЋУЈЕ ДОПРИНОС ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ? (*OSIGURAN*)

Питање 28 се односи на остваривање права запослених на здравствено осигурање.

Питање 29

ДА ЛИ ОСТВАРУЈЕТЕ ПРАВО НА ПЛАЋЕНО БОЛОВАЊЕ? (*BOLOVANJE*)

Питање 29 се односи на остваривање права запослених на плаћено боловање.

Питање 30

ДА ЛИ ОСТВАРУЈЕТЕ ПРАВО НА ПЛАЋЕНИ ГОДИШЊИ ОДМОР? (*ODMOR*)

Питање 30 се односи на остваривање права запослених на плаћени годишњи одмор.

Питање 31

ДА ЛИ ВАМ ПОСЛОДАВАЦ УПЛАЋУЈЕ ДОПРИНОС ЗА ПЕНЗИОНО ОСИГУРАЊЕ? (PENZIONO)

Питање 31 се односи на остваривање права запослених на пензионо осигурање по основу посла који обављају.

Питање 32

КАДА СТЕ ПОЧЕЛИ ДА РАДИТЕ НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ? (YSTARTWK, MSTARTWK)

Уписује се година (4 цифре) и мјесец (2 цифре) и почетак рада на главном послу, односно на послу за који даје одговоре. Мјесец се уписује само за лица која су почела да раде у посљедње двије године.

У случајевима када су у питању грађевинари, морепловци, пољопривредници и сезонски радници, наводи се датум почетка посљедњег запослења.

Питање 33

ДА ЛИ СТЕ ПОЧЕЛИ РАДИТИ НА ОВОМ ПОСЛУ ПОСРЕДСТВОМ ЗАВОДА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ? (WAYJFOUND)

На ово питање одговарају само лица која су почеле радити у посљедњих годину дана. Уколико је лице почело радити на садашњем послу посредством завода за запошљавање уписује се шифра 1. Такође, уколико је лице добило запослење информишући се о слободном радном мјесту на интернет страници завода за запошљавање уписује се шифра 1.

Питање 34

ДА ЛИ РАДИТЕ ПУНО ИЛИ КРАЋЕ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА? (FTPT)

Одговори на ово питање углавном ће бити базирани на спонтаним реакцијама анкетираних лица. Да би се посао окарактерисао као посао са пуним радним временом или краћим од пуног радног времена морају се узети у обзир уобичајени радни часови искључујући оне који се због боловања, одсуствовања, путовања, временских прилика могу разликовати од уобичајених.

За рад у пуном радном времену сматра се посао чије је трајање дуже или једнако износу законски обавезних радних часова зависно од дјелатности. На примјер, средњошколски професор који држи предавања у трајању од око 20 часова седмично сматра се радником са пуним радним временом. Кад је у питању опште наставно особље, у зависности од њихове специјалности, мора се узети у обзир и вријеме које они проведу код куће, нпр. за исправљање тестова, за припрему наставе итд.

Запослење које траје мање од седмичног временског распореда који је типичан за одређену грану привредне активности сматра се радом краћим од пуног радног времена. За лица која обављају дјелатност (нпр. слободне професије, предузетничка или пољопривредна дјелатност) за коју није законски прописана дужина радног времена сматраће се да раде пуно радно вријеме иако раде краће или дуже од 40 часова седмично.

Питање 35

КОЈИ СУ РАЗЛОЗИ ЗАШТО РАДИТЕ КРАЋЕ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА? (FTPTREAS)

Ово питање се поставља само лицима која су се на претходно питање изјаснила да раде краће од пуног радног времена. Наводи се један од понуђених 7 модалитета.

Шифра 1: Школовање или обука – уписује се за испитанике који због школовања или обуке раде краће од пуног радног времена (студенти који помажу у породичном послу).

Шифра 2: Болест/онеспособљеност за рад – додјељује се лицима која раде краће од пуног радног времена због своје болести или здравствене неспособности за рад.

Шифра 3: Брига о дјечи или неспособним одраслим лицима – старање о дјечи у овом контексту искључује ситуацију у којој је лице пазило дјecu других. Исти принцип се примјењује и када је у питању старање о неспособним одраслим лицима.

Шифра 4: Остали породични разлози – уписује се за лица која раде краће од пуног радног времена због осталих породичних разлога.

Шифра 5: Остали лични разлози – уписује се за лица која раде краће од пуног радног времена због осталих личних разлога.

Шифра 6: Не можете наћи посао са дужим радним временом – уписује се лицима која не могу наћи посао са дужим радним временом.

Шифра 7: Остали разлози – уписује се за лица која раде краће од пуног радног времена, а не могу се разврстати ни у један напријед наведени модалитет.

Питање 36

ЗАШТО МОРАТЕ ДА СЕ СТАРАТЕ О ДЈЕЦИ ИЛИ НЕСПОСОБНИМ ОДРАСЛИМ ЛИЦИМА? (NEEDCARE)

На ово питање одговарају сва лица која су на претходном питању као разлог зашто раде краће од пуног радног времена одговорила шифром 3 – Брига о дједи или неспособним одраслим лицима. Овим питањем се жели утврдити разлог за бригу о дједи или неспособним одраслим лицима, тј. да ли је та брига добровољна или се јавља због недоступности одговарајућих установа за старање.

Питање 37

КОЛИКО ЧАСОВА ТОКОМ СЕДМИЦЕ УОБИЧАЈЕНО РАДИТЕ НА ПОСЛУ? (HWUSUAL)

За запослена лица уписује се број часова и минута које уобичајено раде седмично. У уобичајене часове и минуте рада треба укључити и прековремене часове и минуте рада (ако их лице ради уобичајено), а искључити главну паузу за оброк коју радници користе у току радног времена. Број уобичајених часова рада на главном послу може да износи од 01-95, а минута од 00-59.

Нека лица, посебно samozапосленици и помажући чланови домаћинства не морају имати уобичајене часове и минуте рада, с обзиром да њихови часови и минуте рада значајно варирају из седмице у седмицу. Уколико часови рада варирају од седмице до седмице уписати 97 у поље „часови“.

Часови и минуте ће имати двоцифрену форму, па према томе, ако је у питању број мањи од 10, онда се уписују подаци у сљедећем облику: 01, 02, 03,.....09.

Питање 38

ДА ЛИ СТЕ У РЕФЕРЕНТНОЈ СЕДМИЦИ РАДИЛИ УОБИЧАЈЕНИ БРОЈ РАДНИХ ЧАСОВА?

Лицима која су у претходном питању навеле број уобичајених седмичних часова рада, поставља се питање да ли су у току референтне седмице радила исти број радних часова.

Шифра 1: Да – уписује се лицима која су током референтне седмице радила уобичајен број часова (онолико часова колико је наведено у 37. питању).

Шифра 2: Не – уписује се лицима која су током референтне седмице радила различит број часова од часова датих на питању 37. Ова шифра се додјељује и лицима која су на питање 2 одговорила са ДА, односно лицима која имају посао иако нису радила током референтне седмице.

Питање 39

КОЛИКО СТЕ ЧАСОВА РАДИЛИ У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ? (HWACTUAL)

За лица која у референтној седмици нису уопште радила из разлога привременог одсуствовања са посла уписује се шифра 00, а за остала лица се уписује тачан број часова рада током референтне седмице који може да износи од 01-95 часова.

Питање 40

ДА ЛИ СТЕ ТОКОМ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ ОДСУСТВОВАЛИ СА ПОСЛА ЦИЈЕЛОГ РАДНОГ ДАНА ИЛИ ДИО ДАНА ЗБОГ ГОДИШЊЕГ ОДМОРА, ДРЖАВНОГ ИЛИ ВЈЕРСКОГ ПРАЗНИКА ИЛИ СТЕ ИМАЛИ СЛОБОДНЕ ДАНЕ БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ БИЛИ ПЛАЋЕНИ? (ABSHOLID)

Варијабла има за циљ мјерење броја дана одсуства с главног посла у референтној седмици због годишњег одмора, државних празника, вјерских празника, слободних дана без обзира плаћа ли се одсуство или не. Варијабла идентификује број дана или пола дана одсуства с главног посла у референтној седмици због годишњег одмора, државних празника, вјерских празника, слободних дана. Дани и пола дана одсуства у седмици се сабирају и сваки дан се рачуна и уписује као 10, а свако пола дана се рачуна и уписује као 05. Одсуство са главног посла може бити плаћено или неплаћено.

Питања о изостанцима односе се само на главни посао. Варијабла броји само дане одсуства у односу на дане које би анкетирано лице радило у нормалној седмици. Стога се недјеља рачуна као изостанак само ако би испитаник нормално радио недјељом, али у референтној седмици из неког разлога није. Исто се односи и на државне празнике. Када на примјер 1. мај падне у суботу, то би се требало рачунати као изостанак само ако испитаник обично ради суботом.

Одговори се могу дати за цијели дан и за пола дана. Из техничких разлога, број дана се помножи са 10, а пола дана се помножи са 05.

Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена.

На примјер, за анкетирано лице које свакодневно ради скраћеним радним временом од 75%, обично 6 часова дневно (у односу на радни дан од 8 часова), уписиваће се 05, ако је то лице је у одређеном дану радила 3 часа или мање (одсутан најмање половину уобичајеног радног времена скраћеног режима).

Ако анкетирано лице има скраћени режим рада с непуним радним временом од 50% (тј. ради 4 часа сваки дан), уписиват ће се 05 ако је радило 2 часа или мање.

Празници укључују све државне празнике и друге дане када се изузетно не ради, попут дана у којима је предузеће затворено и сви радници предузећа не раде.

Годишњи одмор је период у години током којег радници не раде на послу и даље примајући приходе и имајући право на социјалну заштиту. Радници могу узети одређени број радних дана или седмица одмора, с циљем да им се омогући прилика за продужени одмор и рекреацију.

Плаћено одсуство доступно је уз државне празнике, боловање, недјељни одмор, породилско и родитељско одсуство итд.

Посебно одсуство је изузетно слободно вријеме из личних разлога, попут присуствовања сахранама или слободних дана додјељених од стране послодавца.

Слободни дани које лице може узети за часове одрађене ван уобичајеног радног дана, као накнаду за прековремене часове (умјесто доплате за прековремене часове). У овој оперативној дефиницији слободни дани укључују и флексибилно радно вријеме, систем који омогућава запосленицима да мијењају вријеме почетка или завршетка посла, под условом да се договорени укупан број часова проводи на послу (обично мјесечно) и да се договорени период сваког дана (основно вријеме) проводи на послу.

Збир три варијабле које се односе на изостанке са главног посла у току референтне седмице ABSHOLID + ABSILLINj + ABSOTHER не може бити већи од 70 (7 дана у седмици).

Понуђени модалитети одговора:

Шифра 1: Да - уколико је лице одсуствовало са главног посла због годишњег одмора, државних или вјерских празника, или је имало слободне дане анкетар ће обиљежити овај модалитет одговора и на питању 41 ће уписати колико је дана анкетирано лице одсуствовало са посла у току референтне седмице. Могуће је на питању 41 уписати пола дана (05) или један (10), два (20) или 7 дана (70) одсуствовања лица са главног посла.

Шифра 2: Лице није одсуствовало са посла током референтне седмице - овај модалитет одговора анкетар ће обиљежити за лица која нису одсуствовала са посла у току референтне седмице због годишњег одмора, државних или вјерских празника или слободних дана.

Питање 41

КОЛИКО СТЕ ДАНА ОДСУСТВОВАЛИ СА ПОСЛА ЗБОГ ГОДИШЊЕГ ОДМОРА, ДРЖАВНОГ ИЛИ ВЈЕРСКОГ ПРАЗНИКА ИЛИ СТЕ ИМАЛИ СЛОБОДНЕ ДАНЕ ? (ABSHOLID)

Ово питање се веже уз претходно питање 40. Сва лица која су на питању 40 одговорила да су одсуствовала са главног посла због годишњег одмора, државних или вјерских празника, или су имала слободне дане, на питању 41 требају да кажу колико су дана била одсутна у референтној седмици.

Одговори се могу дати за цијели дан и за пола дана. Из техничких разлога, број дана се помножи са 10, а пола дана се помножи са 05.

Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена.

На примјер, за анкетирано лице које свакодневно ради скраћеним радним временом од 75%, обично 6 часова дневно (у односу на радни дан од 8 часова), уписиват ће се 05, ако је то лице у одређеном дану радило 3 часа или мање (одсутан најмање половину уобичајеног радног времена скраћеног режима). Ако анкетирано лице има скраћени режим рада с непуним радним временом од 50% (тј. ради 4 часа сваки дан), уписиваће се 05 ако је радила 2 часа или мање.

Питање 42

ДА ЛИ СТЕ ТОКОМ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ ОДСУСТВОВАЛИ СА ПОСЛА ЦИЈЕЛОГ РАДНОГ ДАНА ИЛИ ДИО ДАНА ЗБОГ БОЛЕСТИ, ПОВРЕДЕ ИЛИ ТРЕНУТНЕ НЕСПОСОБНОСТИ БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ ТИ ДАНИ БИЛИ ПЛАЋЕНИ? (ABSILLIN)

Сврха питања је да се утврди да ли је испитаник био одсутан са главног посла у референтној седмици због властите болести, повреде или тренутне неспособности, и ако јесте, колико дуго (дозвољавајући и пола дана). Такође, покрива ситуацију када је испитаник био одсутан због здравствених проблема. Из овог разлога омогућава боље мјерење часова одсуства, а тиме и боље мјерење уобичајених сати рада (HWACTUAL).

Варијабла идентификује број дана изостанака са главног посла због властите болести, повреде, здравственог проблема или тренутне неспособности.

Тренутна неспособност се сматра посљедицом здравствених проблема. Дани и пола дана одсуства у седмици се сабирају, али се сваки дан уписује као 10, а свако пола дана као 05.

Одсуство може бити плаћено или неплаћено.

Питања о одсуству односе се само на главни посао.

Варијабла броји само дане одсуства у односу на оно што би анкетирано лице радило у нормалној седмици. Према томе, недјеља се рачуна као изостанак само ако би анкетирано лице нормално радило недјељом, али у референтној седмици није (из разлога као што су болест, повреда или тренутна неспособност). Исто се односи и на државне празнике када, на примјер, 1. мај падне на суботу, то се рачуна као изостанак само ако анкетирано лице обично ради суботом.

Одговори се могу дати за цијели дан или пола дана. Из техничких разлога, број дана се помножи са 10, а пола дана се помножи са 05. Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена. Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена.

На примјер, за анкетирано лице које свакодневно ради скраћеним радним временом од 75%, обично 6 часова дневно (у односу на радни дан од 8 часова), уписиваће се 05, ако је то лице у одређеном дану радило 3 часа или мање (одсутан најмање половину уобичајеног радног времена скраћеног режима). Ако анкетирано лице има скраћени режим рада с непуним радним временом од 50% (тј. ради 4 часа сваки дан), уписиваће се 05 ако је радила 2 часа или мање.

Ова варијабла може укључивати и слободне дане за одлазак љекару или зубару, нпр. из разлога превентивног медицинског прегледа. Такође, варијабла се односи само на болест, повреду, здравствени проблем или привремени инвалидитет испитаника и не укључује изостанке ради чувања дјеце (или других лица) која су болесна. У овом случају, одсутност треба укључити у варијаблу „Одсутност са посла због другог разлога“ (ABSOTHER).

Збир три варијабле које се односе на изостанке са главног посла у току референтне седмице ABSHOLID + ABSILLINj + ABSOTHER не може бити већи од 70 (7 дана у седмици).

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - уколико је лице одсуствовало са главног посла због болести, повреде или тренутне неспособности анкетар ће обиљежити овај модалитет одговора и на питању 43 ће уписати у кућице колико је дана анкетирано лице одсуствовало са посла у току референтне седмице. Могуће је на питању 43 уписати пола дана (05) или један (10), два (20) или 7 дана (70) одсуствовања лица са главног посла.

Шифра 2: Лице није одсуствовало са посла током референтне седмице - овај модалитет одговора анкетар ће обиљежити за лица која нису одсуствовале са посла у току референтне седмице због болести, повреде или тренутне неспособности.

Питање 43

КОЛИКО СТЕ ДАНА ОДСУСТВОВАЛИ СА ПОСЛА ЗБОГ БОЛЕСТИ, ПОВРЕДЕ ИЛИ ТРЕНУТНЕ НЕСПОСОБНОСТИ БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СУ ТИ ДАНИ БИЛИ ПЛАЋЕНИ? (ABSILLINJ)

Ово питање се веже уз претходно питање 42. Сва лица која су на питању 42 одговорила да су одсуствовала са главног посла због болести, повреде или тренутне неспособности, на питању 43 требају да кажу колико су дана била одсутна у референтној седмици.

Одговори се могу дати за цијели дан и за пола дана. Из техничких разлога, број дана се помножи са 10, а пола дана се помножи са 05.

Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена.

На примјер, за анкетирано лице које свакодневно ради скраћеним радним временом од 75%, обично 6 часова дневно (у односу на радни дан од 8 сати), уписиваће се 05, ако је то лице у одређеном дану радило 3 часа или мање (одсутан најмање половину уобичајеног радног времена скраћеног режима).

Ако анкетирано лице има скраћени режим рада с непуним радним временом од 50% (тј. ради 4 часа сваки дан), уписиваће се 05 ако је радило 2 часа или мање.

Питање 44

ДА ЛИ СТЕ ТОКОМ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ ОДСУСТВОВАЛИ СА ПОСЛА ЦИЈЕЛОГ РАДНОГ ДАНА ИЛИ ДИО ДАНА ЗБОГ НЕКОГ ДРУГОГ РАЗЛОГА? (ABSOTHER)

Сврха питања је да се утврди да ли је испитаник био одсутан са главног посла у референтној седмици из разлога који нису годишњи одмор, државни или вјерски празник, слободни дани, болест, повреда или тренутна неспособност. Поред тога, подсјећа испитаника на све друге врсте изостанака које треба узети у обзир у односу на стварне часове рада у референтној седмици (HWACTUAL).

Дани и пола дана одсуства у седмици се сабирају, али се сваки дан уписује и рачуна као 10, а свако пола дана се уписује и рачуна као 05.

Други разлози обухватају, на примјер, обуку која није везана за посао, болест дјете или друге родбине, лоше вријеме, штрајк, одсуство из било којег личног разлога, породично или родитељско одсуство. Питања о одсуству односе се само на главни посао.

Варијабла броји само дане одсуства у односу на оно што би анкетирано лице радило у нормалној седмици. Према томе, недјеља се рачуна као изостанак само ако би анкетирано лице нормално радило недјељом, али у референтној седмици није (из других разлога). Исто се односи и на државне празнике када, на примјер, 1. мај падне на суботу, то се рачуна као изостанак само ако анкетирано лице обично ради суботом. Одговори се могу дати за цијели дан или пола дана. Из техничких разлога, број дана се помножи са 10, а пола дана се помножи са 05. Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена. Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена.

На примјер, за анкетирано лице које свакодневно ради скраћеним радним временом од 75%, обично 6 часова дневно (у односу на радни дан од 8 часова), уписиваће се 05, ако је то лице у одређеном дану радило 3 часа или мање (одсутан најмање половину уобичајеног радног времена скраћеног режима).

Ако анкетирано лице има скраћени режим рада с непуним радним временом од 50% (тј. ради 4 часа сваки дан), уписиваће се 05 ако је радило 2 часа или мање.

На овом питању се не би требали евидентирати дани обуке везани за посао, већ се евидентира само обука која се не односи на посао. Ако су изостанци већ пријављени на питањима 40 или 42 (ABSHOLID или ABSILLINJ), овдје их не би требало понављати. Ова варијабла покрива све врсте одсуства које нису обухваћене питањима 40 или 42.

Збир три варијабле које се односе на изостанке са главног посла у току референтне седмице ABSHOLID + ABSILLINJ + ABSOTHER не може бити већи од 70 (7 дана у седмици).

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - уколико је лице одсуствовало са главног посла због других разлога анкетар ће обиљежити овај модалитет одговора и на питању 45 ће уписати у кућице колико је дана анкетирано лице одсуствовало са посла у току референтне седмице. Могуће је на питању 45 уписати пола дана (05) или један (10), два (20) или 7 дана (70) одсуствовања лица са главног посла.

Шифра 2: Лице није одсуствовало са посла током референтне седмице - овај модалитет одговора анкетар ће обиљежити за лица која нису одсуствовала са посла у току референтне седмице због других разлога.

Питање 45

КОЛИКО СТЕ ДАНА ОДСУСТВОВАЛИ СА ПОСЛА ЗБОГ НЕКОГ ДРУГОГ РАЗЛОГА? (ABSOTHER)

Ово питање се веже уз претходно питање 44. Сва лица која су на питању 44 одговорила да су одсуствовала са главног посла због других разлога, на питању 45 треба да кажу колико су дана била одсутна у референтној седмици.

Одговори се могу дати за цијели дан и за пола дана. Из техничких разлога, број дана се помножи са 10, а пола дана се помножи са 05.

Један полудан се сматра половином уобичајеног пуног радног времена.

На примјер, за анкетирано лице које свакодневно ради скраћеним радним временом од 75%, обично 6 часова дневно (у односу на радни дан од 8 часова), уписиваће се 05, ако је то лице у одређеном дану радило 3 часа или мање (одсутан најмање половину уобичајеног радног времена скраћеног режима).

Ако анкетирано лице има скраћени режим рада с непуним радним временом од 50% (тј. ради 4 часа сваки дан), уписиваће се 05 ако је радило 2 часа или мање.

Питање 46

ДА ЛИ СТЕ ТОКОМ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ ИМАЛИ ПЛАЋЕНЕ ПРЕКОВРЕМЕНЕ ЧАСОВЕ РАДА НА ГЛАВНОМ ПОСЛУ У ОДНОСУ НА УГОВОРЕНЕ ЧАСОВЕ РАДА ИЛИ УОБИЧАЈЕНЕ СЕДМИЧНЕ ЧАСОВЕ РАДА? (EXTRAHRS)

Сврха питања је да се евидентира да ли је анкетирано лице имало прековремене часове рада у току референтне седмице, који су били плаћени. Варијабла идентификује број часова прековременог рада или додатних часова одрађених у референтној седмици на главном послу.

Варијабла покрива све врсте прековремених (додатних) часова рада који су плаћени:

- Прековремени рад плаћен у новцу;
- Прековремени рад у натури;
- Прековремени рад плаћен у слободном времену;
- Оне додатне часове који су резултат договора о радном времену.

Варијабла покрива број часова које је запосленик стварно радио у односу на његове уговорене или уобичајене дневне или седмичне часове рада.

За самозапослене и породичне раднике, варијабла обухвата радне часове који су ван уобичајених часова рада. Варијабла има за циљ прикупљање прековремених и додатних часова рада, чак и од испитаника који су изјавили да немају ни уобичајено ни уговорено радно вријеме. Постојећи подаци Анкете о радној снази показују да, у неким земљама, значајан број лица која немају уобичајено радно вријеме или уговорено радно вријеме изјављују да су радили више часова него обично. Додатни часови требају се рачунати свакодневно, а затим их сабирати по данима у референтној седмици.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - овај модалитет одговора се обиљежава ако је лице имало прековремене часове рада, који су плаћени, у односу на уобичајене или уговорене часове рада.

Шифра 2: Не, лице није имало прековремене часове рада - овај модалитет одговора се обиљежава ако лице није имало прековремене часове рада у односу на уобичајене или уговорене часове рада.

Питање 47

БРОЈ ПЛАЋЕНИХ ПРЕКОВРЕМЕНИХ ЧАСОВА РАДА (EXTRAHRS)

На ово питање одговарају сва анкетирана лица која су на питању 46 одговорила да су имала прековремене часове рада који су плаћени.

Анкетар треба да упише број прековремених плаћених часова рада у часовима и минутима у предвиђене кућице, у распону од 01-95.

Питање 48

ДА ЛИ СТЕ ТОКОМ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ ИМАЛИ НЕПЛАЋЕНЕ ПРЕКОВРЕМЕНЕ ЧАСОВЕ РАДА НА ГЛАВНОМЕ ПОСЛУ У ОДНОСУ НА УГОВОРЕНЕ ЧАСОВЕ РАДА ИЛИ УОБИЧАЈЕНЕ СЕДМИЧНЕ ЧАСОВЕ РАДА? (EXTRAHRS)

Сврха питања је да се евидентира да ли је анкетирано лице имало прековремене часове рада у току референтне седмице, који су били неплаћени. Варијабла идентификује број часова прековременог рада или додатних часова одрађених у референтној седмици на главном послу.

Варијабла покрива све прековремене (додатне) часове рада који нису плаћени.

Варијабла покрива број часова које је запосленик стварно радио у односу на његове уговорене или уобичајене дневне или седмичне часове рада.

За samozапослене и породичне раднике, варијабла обухвата радне часове који су ван уобичајених часова рада. Варијабла има за циљ прикупљање прековремених и додатних часова рада, чак и од испитаника који су изјавили да немају ни уобичајено ни уговорено радно вријеме. Постојећи подаци Анкете о радној снази показују да, у неким земљама, значајан број лица која немају уобичајено радно вријеме или уговорено радно вријеме изјављују да су радили више часова него обично. Додатни часови требају се рачунати свакодневно, а затим их сабирати по данима у референтној седмици.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - овај модалитет одговора се обиљежава ако је лице имало прековремене часове рада, који су неплаћени, у односу на уобичајене или уговорене сате рада;

Шифра 2: Не, лице није имало прековремене часове рада - овај модалитет одговора се обиљежава ако лице није имало прековремене часове рада у односу на уобичајене или уговорене часове рада.

Питање 49

БРОЈ НЕПЛАЋЕНИХ ПРЕКОВРЕМЕНИХ ЧАСОВА РАДА (EXTRAHRS)

На ово питање одговарају сва анкетирана лица која су на питању 48 одговорила да су имала прековремене часове рада који су неплаћени.

Анкетар треба да упише број прековремених плаћених часова рада у часовима и минутима у распону од 01-95.

Референтни период за питања 50 -55 је последњи мјесец дана односно посљедња три мјесеца

Питање 50

ДА ЛИ СТЕ У ПРОТЕКЛИХ МЈЕСЕЦ ДАНА РАДИЛИ У СМЈЕНАМА? (SHIFTWK)

Рад у смјенама је таква организација рада у оквиру које различите групе запосленика смјењују једна другу у извршавању истих послова. Почетак рада једне смјене пада на крај рада претходне смјене. На примјер, у фабрици у којој се рад врши 24h дневно, постоје три смјене (нпр. 08 – 16; 16 - 24; 24 – 08) долази до систематске ротације радног времена. Насупрот томе, свим запосленима који раде нпр. од 16 - 24 сваког дана и не мијењају смјене, треба додијелити шифру 2.

Шифра 1: Да – уписује се лицима која раде у смјенама.

Шифра 2: Не - уписује се лицима која не раде у смјенама.

Питање 51

КОЛИКО ЧЕСТО СТЕ У ПРОТЕКЛИХ МЈЕСЕЦ ДАНА РАДИЛИ ОД КУЋЕ? (HOMEWK)

Рад код куће се јавља у многим приликама. На примјер, умјетници или други стручњаци који дио или цјелокупни посао обављају код куће, користећи услове који су створени за њихов рад. Ако је нпр. радна просторија аутономна (љекарска канцеларија) онда се лице не класификује као лице које посао обавља код куће. На сличан начин се и пољопривредник не сматра лицем које ради код куће, ако ради на имању. Кад су у питању запосленици, а који раде код куће, онда њихов рад треба да буде у складу са уговором који је склопљен, а који садржава споразум о обављању посла код куће. Такав споразум се или стриктно наглашава у уговору о раду или се постиже на други начин (нпр. запослени информисао послодавца

попуњавањем табеле о одрађеним радним часовима или захтјевом о додатном плаћању или компензацији). Наведено важи и кад год се одређеном лицу осигурава рачунар да би обавило свој рад. Типични примјер су трговачки путници који код куће одреде датум посјета муштеријама, дактилографи, кројачице које за одређену службу обављају посао код куће.

Запосленим лицима која су требала посао обавити на радном мјесту, а обављају га код куће додјељује се шифра 3.

Шифра 1: Уобичајено - лице уобичајено обавља рад од куће, односно најмање половину радних дана током протекла три мјесеца је радило од куће.

Шифра 2: Понекад - лице понекад обавља рад од куће, односно мање од половине радних дана током протекла три мјесеца је радило од куће.

Шифра 3: Никад - лице никад не ради од куће, односно током протекла три мјесеца није уопште радило од куће.

Питање 52

КОЛИКО ЧЕСТО СТЕ У ПРОТЕКЛА ТРИ МЈЕСЕЦА РАДИЛИ ПОСЛИЈЕ ПОДНЕ (НАВЕЧЕ)? (EVENWK)

Послијеподневним радом се сматра рад који се обавља послјеподне уобичајеног радног времена, а завршава се до 22 часа.

Шифра 1: Уобичајено – лице уобичајено обавља послјеподневни рад, односно најмање половину радних дана током протекла три мјесеца је радило послјеподне.

Шифра 2: Понекад - лице понекад обавља послјеподневни рад, односно мање од половине радних дана током протекла три мјесеца је радило послјеподне.

Шифра 3: Никад - лице никад не ради послјеподне, односно током протекла три мјесеца није уопште радило у послјеподневним часовима.

Питање 53

КОЛИКО ЧЕСТО СТЕ У ПРОТЕКЛА ТРИ МЈЕСЕЦА РАДИЛИ НОЋУ? (NIGHTWK)

Ноћним радом сматрамо онај рад који се уобичајено обавља од 22 часа до 06 часова сљедећег дана.

Шифра 1: Уобичајено - лице уобичајено ради ноћу. Анкетирано лице је најмање пола радних дана током протекла три мјесеца радило ноћу.

Шифра 2: Понекад - лице понекад ради ноћу. Анкетирано лице је мање од пола радних дана током протекла три мјесеца радило ноћу.

Шифра 3: Никад - лице никад не ради ноћу. Анкетирано лице није чак ниједан радни час током протекла три мјесеца радило ноћу.

Питање 54

КОЛИКО ЧЕСТО СТЕ У ПРОТЕКЛА ТРИ МЈЕСЕЦА РАДИЛИ СУБОТОМ? (SATWK)

Рад суботом треба тумачити у вези са формалним радним ангажманом. Лицима која својом вољом раде посао у кући или на свом радном мјесту суботом треба додијелити шифру 3.

Шифра 1: Уобичајено - лице уобичајено ради суботом. Анкетирано лице је два или више пута радило суботом током протекла три мјесеца.

Шифра 2: Понекад - лице понекад ради суботом. Анкетирано лице је током протекла три мјесеца само једном радило суботом.

Шифра 3: Никад - лице никад није радило суботом. Анкетирано лице током протекла три мјесеца није ниједном радило суботом.

Питање 55

КОЛИКО ЧЕСТО СТЕ У ПРОТЕКЛА ТРИ МЈЕСЕЦА РАДИЛИ НЕДЈЕЉОМ? (*SUNWK*)

Рад недјељом треба тумачити у вези са формалним радним ангажманом. Лицима која својом вољом раде посао у кући или на свом радном мјесту недјељом треба додјелити шифру 3.

Шифра 1: Уобичајено - лице уобичајено ради недјељом. Анкетирано лице је два или више пута радило недјељом током протекла три мјесеца.

Шифра 2: Понекад - лице понекад ради недјељом. Анкетирано лице је током протекла три мјесеца само једном радило недјељом.

Шифра 3: Никад - лице никад није радило недјељом. Анкетирано лице током протекла три мјесеца није ниједном радило недјељом.

ДРУГИ ДОДАТНИ ПОСАО

Питања од 56 до 66 се односе на други – додатни посао. Овим питањима се жели установити да ли је лице у референтној седмици осим главног посла имало и други – додатни посао.

Уколико лице има више додатних послова, потребно је да се одлучи за најважнији. Сљедећа питања се постављају само за један додатни посао по избору испитаника.

Питање 56

ДА ЛИ СТЕ У РЕФЕРЕНТНОЈ СЕДМИЦИ, ПОРЕД ГЛАВНОГ ПОСЛА, ИМАЛИ И НЕКИ ДРУГИ ДОДАТНИ ПОСАО ИЛИ ВИШЕ ДОДАТНИХ ПОСЛОВА? (*NUMJOBPROV*)

Ово питање има за сврху да се изврши провјера колико анкетирано лице има послова поред главног посла. Питање је у директној вези са питањем 5 и требало би да прати конзистентност одговора датих на том питању.

Сва описана методолошка упутства дата на питању 5 важе и за ово питање.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Не, лице нема додатни посао - уколико је лице на питању 5 одговорило са модалитетом одговора 1 (да има само један посао), на питању 56 треба одговорити овим модалитетом, тј. да нема додатних послова.

Шифра 2: Да, лице има један додатни посао - уколико је лице на питању 5 одговорило са модалитетом одговора 2 (да има два посла, један главни и један додатни), на питању 56 треба одговорити овим модалитетом, тј. да има један додатни посао.

Шифра 3: Да, лице има два или више додатних послова - уколико је лице на питању 5 одговорило са модалитетом одговора 3 (да има три или више послова, од којих је један главни, а остали додатни), на питању 56 треба одговорити овим модалитетом, тј. да има два или више додатних послова.

Питање 57

ДА ЛИ ТАЈ ПОСАО ОБАВЉАТЕ? (*OBAVLJAPOS*)

Уписује се одговарајућа шифра за један од понуђених модалитета.

Шифра 1: Уобичајено – уписује се за лица која су у референтној седмици поред главног посла, обављала неки допунски, додатни или хонорарни посао, који уобичајено раде и који обављају ван оквира свог радног времена.

Шифра 2: Сезонски – уписује се за лица која су у референтној седмици обављала додатни посао или допунски посао сезонског карактера.

Шифра 3: Повремено – уписује се за лица која су током референтне седмице, поред главног, радила и неки додатни посао, али је тај посао био случајан и не знају да ли ће га у будућности поново обављати.

Питање 58

КОЈИ ЈЕ ВАШ ПОЛОЖАЈ У ЗАПОСЛЕНОСТИ НА ДРУГОМ ДОДАТНОМ ПОСЛУ (ПРОФЕСИОНАЛНИ СТАТУС)? (STAPRO2J)

Положај у запослености на другом додатном послу разврстати под једну од наведених категорија.

Шифра 1: Власник/сувласник са запосленим – послодавац - се дефинише као лице које ради у властитом бизнису, професионалној пракси са намјером стицања профита и која запошљава најмање једно лице.

Шифра 2: Пољопривредник на властитом имању са запосленима - врста послодавца са запосленим особљем који је власник фарме или је кооперант и има барем једног запосленог радника.

Шифра 3: Власник/сувласник без запослених – samozапосленик - је лице које је власник предузећа, продавнице, канцеларије или ради у кооперацији са другим лицем, а при томе не запошљава раднике сматра се samozапослеником без особља. Ова шифра се даје и за лица која самостално обављају најчешће нерегистроване послове (услуге давања приватних часова, превођења, слободне професије, шивања, чувања дјеце, продаје на пијацама).

Шифра 4: Пољопривредник на властитом имању без запослених - врста послодавца без запосленог особља који ради сам или користи помоћ чланова властите породице без плаћања.

Шифра 5: Радите за страну организацију – уписује се за лица која су запосленици код међународних организација и представништава страних фирми на територији БиХ.

Шифра 6: Радите код послодавца - су лица која раде за јавне или приватне послодавце и који примају компензацију у форми плата и накнада, хонорара, награда, плаћања према резултатима или плаћања у натури, без обзира да ли имају уговор о запослењу или раде на основу усменог договора. Лица која раде у војсци (војне или цивилне) сматрају се запосленицима. Запосленици су лица која обично раде за послодавца који је ван домаћинства. Ова категорија укључује и:

- Лица која активност обављају у властитом дому, ако су за свој рад плаћене од стране послодавца који је ван домаћинства (уколико ту активност обављају самостално третирају се као samozапосленици);
- Чланове домаћинства који раде у породичном бизнису и примају редовну плату;
- Вјерске службенике.

Шифра 7: Помажући члан у породичном послу - је лице која ради без плате у предузећу или пољопривредном имању којег води њен сродник с којим живи у истом домаћинству. Ова категорија укључује нпр.:

- Сина или кћерку који раде у родитељском бизнису или родитељској фарми без плаћања;
- Жену која помаже мужу у његовом бизнису, без уговора и примања формалне плате.

Лица која истовремено раде у властитој професионалној пракси за јавне и приватне послодавце (тј. љекари са властитим ординацијама, а раде и у болницама) требају бити класификовани у складу са статусом гдје раде већи број радних часова.

При одређивању положаја у запослености, у неким се случајевима могу јавити дилеме, због чега наводимо неке примјере:

- Положај у запослености жене на пољопривредном газдинству – ако жена ради претежно пољопривредне послове на имању (сије, жање, храни стоку и слично), тада се она сврстава под модалитет 2. „Пољопривредник на властитом имању са запосленим“ или модалитет 4. „Пољопривредник на властитом имању без запослених“, без обзира на то ко је формални власник имања. Ако је пољопривредне послове обављала у мањем обиму и није имала другу претежну активност, тада се треба сврстати под модалитет 7, тј. у помажући члан у породичном послу.
- Појединци који повремено обављају разне послове, нпр. чишћење по кућама, ношење дрва, давање инструкција, вођење књиговодства, преписивање и обрада текста, израда производа од разноврсних материјала и слично, разврставају се под модалитет 3 - samozапосленик. Карактеристика те категорије испитаника јесте да раде углавном за готовину и немају пријављену дјелатност.
- Помажући чланови у породичном послу јесу категорија која чини незамјењиви дио радне снаге у породичном предузећу или имању и који раде без посебне и редовне накнаде. Важно је истакнути редовност њихове активности иако то не мора бити сваки дан. Ако нпр. студент сваког викенда

помаже у породичном предузећу и рачуна се с његовим радом, тада се може рећи да је он помажући члан, али ако то лице не ради редовно, и посао се може обављати без њега, тада се не може сматрати помажућим чланом.

Питање 59

КОЈА ЈЕ ЕКОНОМСКА ДЈЕЛАТНОСТ ЛОКАЛНЕ ЈЕДИНИЦЕ У КОЈОЈ ОБАВЉАТЕ ДОДАТНУ РАДНУ АКТИВНОСТ? (навести прецизан опис шта се производи или које се услуге пружају) (NACE2J2D)

Потребно је што потпуније описати дјелатности (наводећи карактеристични производ или услугу) којом се бави предузеће, установа, организациона јединица, слободна професија, пољопривредно имање гдје испитаник ради, независно од посла који обавља у оквиру те дјелатности.

Општи одговори као што су фабрика, лабораторија, продавница, агенција, рударство, министарство, јавна служба, пољопривреда нису довољни одговори. Прихватљиви одговори су: фабрика за производњу млијечних производа, фабрика одјевних предмета, кафетерија, фабрика намјештаја, трговина дрветом на велико, трговина прехранбеним производима на мало, осигуравајуће друштво, рудник жељеза, рудник боксита итд.

Посебно се наглашава да је неопходно навођење врсте произведеног или проданог производа или услуге и то нарочито у оним случајевима када испитаник није у стању да једном ријечју именује врсту дјелатности јединице у којој обавља радну активност.

Питање 60

КОЛИКО ЧАСОВА У ТОКУ СЕДМИЦЕ УОБИЧАЈЕНО РАДИТЕ НА ДОДАТНОМ ПОСЛУ? (HWUSU2J)

Уписује се број часова и минута рада на другом додатном послу од 01-95.

Уколико часови рада варирају од седмице до седмице, уписује се 97 у поље „часови“.

Питање 61

КОЛИКО СТЕ ЧАСОВА У ТОКУ РЕФЕРЕНТНЕ СЕДМИЦЕ РАДИЛИ НА ДОДАТНОМ ПОСЛУ? (HWASTU2J)

Уписује се број часова и минута рада на другом додатном послу од 01-95.

За лица која су била одсутна са другог посла током цијеле седмице уписује се 00.

Питање 62

ДА ЛИ БИСТЕ ЖЕЉЕЛИ ДА РАДИТЕ ВИШЕ ЧАСОВА СЕДМИЧНО НЕГО ШТО САДА УОБИЧАЈЕНО РАДИТЕ (НА СВИМ ПОСЛОВИМА)? (WISHMORE)

Ово питање се односи на све запослене. У случају да лице одговори негативно уписује се шифра 2 и прелази се на П66. Ако је одговор потврдан, користи се шифра 1 и прелази се на П63.

Питање 63

КОЛИКО ЧАСОВА УКУПНО БИСТЕ ЖЕЉЕЛИ ДА РАДИТЕ СЕДМИЧНО? (HWWISH)

Као одговор на ово питање уписује се укупан број часова које лице жели да ради на свим пословима (уобичајени часови на главном послу и додатни часови које лице жели да ради). Уписује се број часова од 01-98.

Питање 64

УКОЛИКО БИ ВАМ СЕ УКАЗАЛА МОГУЋНОСТ, ДА ЛИ БИСТЕ У РОКУ ОД ДВИЈЕ СЕДМИЦЕ МОГЛИ ПОЧЕТИ ДА РАДИТЕ ВИШЕ ЧАСОВА? (AVAILBLE)

Овим питање се провјерава расположивост испитаника да ради више од броја часова које ради.

Питање 65

КОЈИ ЈЕ РАЗЛОГ ЗАШТО НЕ БИСТЕ МОГЛИ ПОЧЕТИ ДА РАДИТЕ ВИШЕ ЧАСОВА У РОКУ ОД ДВИЈЕ СЕДМИЦЕ? (AVAIREAS)

Ако је одговор на претходно питање «Не», разјаснити зашто анкетирано лице не може одмах почети да ради. Уписује се један од понуђених модалитета који најбоље описује разлог немогућности почетка рада у року од двије седмице.

Шифра 1: Школовање или обука- уписује се за испитаника који због школовања или обуке не би могао почети да ради више часова у року од двије седмице (студенти који помажу у породичном послу).

Шифра 2: Болест или инвалидност – уписује се за испитаника који због своје болести или здравствене неспособности за рад не би могао почети да ради више часова у року од двије седмице.

Шифра 3: Брига о дједи или рођацима - уписује се за испитаника који због бриге о дједи или рођацима не би могао почети да ради више часова у року од двије седмице. Старање о дједи у овом контексту искључује ситуацију у којој је лице пазило дједу других.

Шифра 4: Остали породични разлози- уписује се за испитаника који због осталих породичних разлога не би могао почети да ради више часова у року од двије седмице.

Шифра 5: Остали лични разлози - уписује се за испитаника који због осталих личних разлога не би могао почети да ради више часова у року од двије седмице.

Шифра 6: Остали разлози - уписује се за испитаника који не би могао почети да ради више часова у року од двије седмице, а разлози се не могу разврстати ни у један напријед наведени модалитет.

Питање 66

ДА ЛИ СТЕ ТОКОМ ПРЕТХОДНЕ ЧЕТИРИ СЕДМИЦЕ ТРАЖИЛИ ИЛИ СТЕ ПРОНАШЛИ ДРУГИ ПОСАО? (LOOKO)

Ово питање се односи на референтни период од 4 седмице (референтна седмица и три претходне седмице). Зависно од одговора на ово питање дефинисаће се да ли су лица предузимала одређене активности у циљу проналажења посла или не. Испитанику треба напоменути да тражење посла није строго ограничено регистровање у заводу за запошљавање, подношење молбе за посао или неки други, формални облик тражења запослења. Тражење посла укључује и распитивање за посао код пријатеља, праћење огласа у новинама, испитивање могућности за обављање самосталне активности и слично.

ПРЕТХОДНИ ПОСАО

Питања 67 до 72 се односе на сва лица која нису радила током референтног периода нити су имала посао са којег су била привремено одсутна. Овим питањима се жели утврдити да ли лица без посла имају претходно радно искуство и уколико имају у којој дјелатности и занимању.

Питање 67

ДА ЛИ СТЕ ИКАДА РАДИЛИ? (EXISTPR)

Варијабла даје информације да ли је лице које не ради (није запослено) раније било запослено (имало посао).

Претходно радно искуство подразумијева запослење на којем је лице остваривало плату или накнаду са најмање једним часом рада у седмици. Лица која су стекла радно искуство које није у складу са дефиницијом запослености требало би да на овом питању дају одговор модалитетом 3 (Не – лице није никада радило).

Неплаћени породични радници сматрају се запосленима и њихов рад треба третирати као радно искуство. Сезонски радници који раде краће од три мјесеца у неколико узастопних година требају на овом питању добити модалитет одговора 2 (Да, лице је радило послове који нису били привремени/повремени). Лица која су радила повремени краће од 3 мјесеца у години дана, требају на овом питању добити модалитет одговора 1 (Да, лице је радило само повремене/повремене послове).

Спорадични послови којима се лице могло бавити док је још било у школи или на факултету сматрају се повременим послом. Међутим, студент који континуирано обавља плаћени посао уз студиј треба на овом питању добити шифру модалитета 2 (Да, лице је радило послове који нису били привремени/повремени), чак и ако је број часова био ограничен (нпр. студент који ради неколико часова сваког викенда током школске године).

Лица која су била одсутна са посла и која су класификована као нису запослена у току референтне седмице, на овом питању могу директно добити модалитете одговора да имају претходно радно искуство (модалитет 1 - Да, лице је радило само повремене/повремене послове или модалитет 2 - Да, лице је

радило послове који нису били привремени/повремени). У овом случају сва остала питања из овог поглавља се односе на посао са којег су анкетирана лица одсуствовала у току референтне седмице.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, само повремене/привремене послове (посао) - овај модалитет одговора се односи на сва лица која су имала претходно радно искуство и радила су привремене или повремене послове.

Шифра 2: Да, послове (посао) који нису били привремени/повремени - овај модалитет одговора се односи на лица која су имала претходно радно искуство и нису радиле привремене или повремене послове.

Шифра 3: Не - овај модалитет одговора се односи на сва лица која никада нису радила и која немају претходног радног искуства.

Питање 68

КАДА СТЕ ПРЕСТАЛИ ДА РАДИТЕ НА ПОСЉЕДЊЕМ ПОСЛУ? (YEARPR, MONTHPR)

Уписује се година (4 цифре) престанка посљедњег запослења. Мјесец (2 цифре) се уписује само ако је лице престало да ради у задње двије године.

Питање 69

КОЈИ ЈЕ НАЈВАЖНИЈИ РАЗЛОГ ЗА НАПУШТАЊЕ ПОСЉЕДЊЕГ ПОСЛА? (LEAVREAS)

Одговорима на ово питање потребно је навести праве разлоге престанка обављања посљедњег плаћеног посла. На ово питање одговарају само лица која су престала са радом у текућој или у претходних 7 година.

Шифра 01: Отказ или затварање предузећа из финансијских разлога - у ову категорију спадају сви запосленици који су престали да раде против своје воље, као и лица чији је послодавац или престао са радом (стечај, ликвидација) или продао или затворио свој бизнис.

Шифра 02: Посао је био привременог или сезонског карактера- у ову категорију спадају запосленици који су под уговором на одређено вријеме или неком другом врстом привременог запослења и који ће престати радити истеком уговора. Ова шифра се, такође, употребљава када су у питању сезонска запослења.

Шифра 03: Због чувања дјеце или немоћних одраслих лица- уписује се за лица која су напустиле посљедњи посао због чувања дјеце или немоћних одраслих лица. Чување дјеце у овом контексту искључује ситуацију у којој је лице пазило дјецу других. Исти принцип се примјењује и када је у питању чување немоћних одраслих лица.

Шифра 04: Други породични разлози – лице је напустило посао из других породичних разлога.

Шифра 05: Школовање или обука – уписује се за лица која су својом вољом напустила посао из разлога даљег образовања или усавршавања.

Шифра 06: Властита болест или неспособност – уписује се за лице које је напустило посао због своје болести или због тога што је постало неспособно за рад.

Шифра 07: Редовна или пријевремена пензија – додјељује се лицима која су напустила посао и отишле у редовну или пријевремену пензију.

Шифра 08: Други лични разлози - лице је напустило посао из других личних разлога.

Шифра 9: Остали разлози – додјељује се лицима која су напустила посао из разлога који се не могу сврстати ни у једну напријед наведену шифру.

Питање 70

КОЈИ ЈЕ БИО ВАШ ПОЛОЖАЈ У ЗАПОСЛЕНОСТИ НА ПОСЉЕДЊЕМ ПОСЛУ (професионални статус)? (STAPROPR)

На ово питање одговарају само лица која су престала са радом у текућој или у претходних 7 година. Положај у запослености на посљедјем послу разврстати под једну од наведених категорија.

Шифра 1: Власник/сувласник са запосленим – послодавац - се дефинише као лице које ради у властитом бизнису, професионалној пракси са намјером стицања профита и која запошљава најмање једно лице.

Шифра 2: Пољопривредник на властитом имању са запосленима - врста послодавца са запосленим особљем који је власник фарме или је кооперант и има барем једног запосленог радника.

Шифра 3: Власник/сувласник без запослених – самозапосленик - је лице које је власник предузећа, продавнице, канцеларије или ради у кооперацији са другим лицем, а при томе не запошљава раднике сматра се самозапослеником без особља. Ова шифра се даје и за лица која самостално обављају најчешће нерегистроване послове (услуге давања приватних часова, превођења, слободне професије, шивања, чувања дјете, продаје на пијацама).

Шифра 4: Пољопривредник на властитом имању без запослених - врста послодавца без запосленог особља који ради сам или користи помоћ чланова властите породице без плаћања.

Шифра 5: Радите за страну организацију – уписује се за лица која су запосленици код међународних организација и представништава страних фирми на територији БиХ.

Шифра 6: Радите код послодавца - су лица која раде за јавне или приватне послодавце и који примају компензацију у форми плата и накнада, хонорара, награда, плаћања према резултатима или плаћања у натури, без обзира да ли имају уговор о запослењу или раде на основу усменог договора. Лица која раде у војсци (војна или цивилна) сматрају се запосленицима. Запосленици су лица која обично раде за послодавца који је ван домаћинства. Ова категорија укључује и:

- Лица која активност обављају у властитом дому, ако су за свој рад плаћена од стране послодавца који је ван домаћинства (уколико ту активност обављају самостално третирају се као самозапосленици);
- Чланове домаћинства који раде у породичном бизнису и примају редовну плату;
- Вјерске службенике.

Шифра 7: Помажући члан у породичном послу - је лице које ради без плате у предузећу или пољопривредном имању којег води његов сродник с којим живи у истом домаћинству. Ова категорија укључује нпр.:

- Сина или кћерку који раде у родитељском бизнису или родитељској фарми без плаћања;
- Жену која помаже мужу у његовом бизнису, без уговора и примања формалне плате.

Лица које истовремено раде у властитој професионалној пракси за јавне и приватне послодавце (тј. љекари са властитим ординацијама, а раде и у болницама) требају бити класификовани у складу са статусом гдје раде већи број радних часова.

При одређивању положаја у запослености, у неким се случајевима могу јавити дилеме, због чега наводимо неке примјере:

- Положај у запослености жене на пољопривредном газдинству – ако жена ради претежно пољопривредне послове на имању (сије, жање, храни стоку и слично), тада се она сврстава под модалитет 2. „Пољопривредник на властитом имању са запосленим” или модалитет 4. „Пољопривредник на властитом имању без запослених”, без обзира на то ко је формални власник имања. Ако је пољопривредне послове обављала у мањем обиму и није имала другу претежну активност, тада се треба сврстати под модалитет 7, тј. у помажући члан у породичном послу.
- Појединци који повремено обављају разне послове, нпр. чишћење по кућама, ношење дрва, давање инструкција, вођење књиговодства, преписивање и обрада текста, израда производа од разноврсних материјала и слично, разврставају се под модалитет 3 - самозапосленик. Карактеристика те категорије испитаника јесте да раде углавном за готовину и немају пријављену дјелатност.
- Помажући чланови у породичном послу јесу категорија која чини незамјењиви дио радне снаге у породичном предузећу или имању и који раде без посебне и редовне накнаде. Важно је истакнути редовност њихове активности иако то не мора бити сваки дан. Ако нпр. студент сваког викенда помаже у породичном предузећу и рачуна се на његов рад, тада се може рећи да је он помажући члан, али ако то лице не ради редовно, и посао се може обављати без њега, тада се не може сматрати помажућим чланом.

Питање 71

КОЈЕ ЈЕ БИЛО ВАШЕ ЗАНИМАЊЕ НА ПОСЉЕДЊЕМ ПОСЛУ? (описати главне карактеристике посла који сте обављали) (ISCOPR3D)

На ово питање одговарају само лица која су престала са радом у текућој или у претходних 7 година.

Наведено се односи на врсту посла које лице обавља у предузећу, продавници, фабрици итд. Потребно је уписати што прецизнији опис занимања, односно врсте посла коју лице обавља у предузећу, радњи, на пољопривредном имању и слично.

Занимање не мора бити у вези са степеном образовања или специјализацијом анкетираниог, него се веже за конкретан посао које обавља лице, нпр. Правник који пружа такси услуге по занимању је таксиста, а не правник. У циљу омогућавања шифрирања одговори морају бити јасни и комплетни.

У већини случајева одговори на питања ће се односити на уобичајена занимања и специјалности као што су рачуновође, дактилографи, електричари, курири, писмоноше итд.

Међутим, бити ће и случајева специфичних занимања, посебно код лица која раде у фабрикама, гдје се обављени посао мора у потпуности описати, нпр. Вагање, паковање итд.

Одговори као што су радник, металац, техничар, руководилац, технолог, банковни чиновник, пољопривредник нису прихватљиви, јер егзактно не описују посао који се обавља. Прихватљиви одговори су нпр. Рударски радник, радник на преради духана, алатничар, руководилац финансија, технолог производње црне металургије итд.

Што се тиче лица запослених на руководећим радним мјестима, функционера и чланова законодавних тијела потребно је, осим врсте посла, описати подручје дјелатности у којем се тај посао обавља. Кад су у питању медицинари, механичари, хемичари запослени у државном сектору, такође, би се требало навести да ли обављају активности унутар своје специјалности или оне које више имају природу менаџмента.

У случајевима када анкетирано лице има више различитих послова истовремено, нпр. Набављач, благајник, дактилограф, треба одредити занимање према послу на којем је лице током референтне седмице провело највише времена.

Питање 72

КОЈА ЈЕ ЕКОНОМСКА ДЈЕЛАТНОСТ ЛОКАЛНЕ ЈЕДИНИЦЕ У КОЈОЈ СТЕ ОБАВЉАЛИ РАДНУ АКТИВНОСТ? (навести прецизан опис шта се производи или које се услуге пружају) (NACEPR2D)

На ово питање одговарају само лица која су престале са радом у текућој или у претходних 7 година.

Потребно је што потпуније описати дјелатности (наводећи карактеристични производ или услугу) којом се бави предузеће, установа, организациона јединица, слободна професија, пољопривредно имање гдје испитаник радио, независно од посла који је обављао у оквиру те дјелатности.

Општи одговори као што су фабрика, лабораторија, продавница, агенција, рударство, министарство, јавна служба, пољопривреда нису довољни одговори. Прихватљиви одговори су: фабрика за производњу млијечних производа, фабрика одјевних предмета, кафетерија, фабрика намјештаја, трговина дрветом на велико, трговина прехранбеним производима на мало, осигуравајуће друштво, рудник жељеза, рудник боксита итд.

Посебно се наглашава да је неопходно навођење врсте произведеног или проданог производа или услуге и то нарочито у оним случајевима када испитаник није у стању да једном ријечју именује врсту дјелатности јединице у којој је обављао радну активност.

ТРАЖЕЊЕ ПОСЛА

Питања од 73 до 95 су везана за тражење посла.

Питање 73

ДА ЛИ ЛИЦЕ ИМА 75 ИЛИ ВИШЕ ГОДИНА СТАРОСТИ? (PREK075G)

Ово питање се поставља с циљем утврђивања старости анкетираниог лица, будући да на питања о тражењу посла одговарају сва лица која у референтној седмици нису била запослена и која имају мање од 75 година старости.

Варијабла је изведена и попуњава се аутоматски.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - овај модалитет одговора се уписује ако лице има 75 и више година старости.

Шифра 2: Не - Овај модалитет одговора се уписује ако лице има 74 године и мање.

Питање 74

ДА ЛИ СТЕ ТРАЖИЛИ ПОСАО ТОКОМ ЗАДЊЕ ЧЕТИРИ СЕДМИЦЕ (УКЉУЧУЈУЋИ ПОСАО КОЈИ ТРАЈЕ САМО НЕКОЛИКО ЧАСОВА) ИЛИ СТЕ ПРЕДУЗИМАЛИ АКТИВНОСТИ У ЦИЉУ ОСНИВАЊА БИЗНИСА? (SEEKJOB)

Ово питање се односи на референтни период од 4 седмице (референтна седмица и три претходне седмице). Зависно од одговора на ово питање дефинисаће се да ли су лица предузимала одређене активности у циљу проналажења посла/оснивања бизниса или не. Испитанику треба напоменути да тражење посла није строго ограничено регистравање у заводу за запошљавање, подношење молбе за посао или неки други, формални облик тражења запослења. Тражење посла укључује и распитивање за посао код пријатеља, праћење огласа у новинама, испитивање могућности за обављање самосталне активности и слично.

Питање 75

ДА ЛИ СТЕ МОЖДА ВЕЋ ПРОНАШЛИ ПОСАО? (FOUNDJOB)

Сврха овога питања је да се утврди разлог због којег лице у претходне четири седмице није тражило посао или предузимало активности у циљу оснивања бизниса. Лице можда није тражило посао из разлога што га је већ пронашло и ова тврдња се утврђује постављањем овог питања.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, али нисте још почели да радите - овај модалитет одговора се односи на сва лица која нису била запослена у референтној седмици и која у претходне четири седмице нису тражила посао или предузимала активности у циљу оснивања бизниса, јер су пронашла посао који требају почети да раде у наредном периоду. Лица која су пронашла посао, али још нису почела да раде на њему се третирају као да више не траже посао. Како би се утврдило у којем наредном периоду ће лице почети да ради, анкетар поставља наредно питање 76.

Шифра 2: Да и почели сте да радите у периоду између краја референтне седмице и дана анкетања - овај модалитет одговора се односи на сва лица која нису била запослена у референтној седмици и која у претходне четири седмице нису тражила посао или предузимала активности у циљу оснивања бизниса, јер су пронашла посао који су почела да раде у периоду од краја референтне седмице и датума анкетања. Овај модалитет одговора је предложен само у случају да датум анкетања не прати директно референтну седмицу.

Шифра 3: Не/Не знам - овај модалитет одговора се односи на сва лица која нису била запослена у референтној седмици и која у претходне четири седмице нису тражила посао или предузимале активности у циљу оснивања бизниса и које нису пронашла посао. Сезонски радници који нису радили у току референтне седмице (период ван сезоне рада), али који ће се вратити на посао када почне сезона рада сматраће се „лицима која су пронашла посао“. Сезонске раднике ван сезоне рада и лица која дуготрајно одсуствују са посла због личних или породичних разлога треба поставити питања о тражењу посла. Уколико су тражили посао у посљедње четири седмице, тада ће на питању 74 одговорити модалитетом одговора 1 (Да, лице је тражило посао у посљедње четири седмице). Уколико нису тражили посао јер ће се вратити на посао након завршетка одсуства, сматраће се „лицима која нису тражила посао јер су га већ пронашле“.

Питање 76

ДА ЛИ ЋЕТЕ ПОЧЕТИ ДА РАДИТЕ НА ТОМ ПОСЛУ У РОКУ ОД ТРИ МЈЕСЕЦА У ОДНОСУ НА РЕФЕРЕНТНУ СЕДМИЦУ? (STARTJOB)

Овим питањем се жели утврдити у којем временском периоду ће лице које је већ пронашло посао почети радити, тј. да ли ће почети радити у року од три мјесеца у односу на крај референтне седмице или ће тај период бити дужи од три мјесеца.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - овај модалитет се односи на лица која нису тражила посао у претходне четири седмице јер су пронашла посао и почеће да раде на том послу у року од три мјесеца у односу на референтну седмицу. Лица која одговоре овим модалитетом одговора сматраће се незапосленима уколико су расположива за рад у наредне двије седмице у односу на референтну седмицу.

Шифра 2: Не/Не знам - овај модалитет се односи на лица која нису тражила посао у претходне четири седмице јер су пронашла посао и почеће да раде на том послу у периоду дужем од три мјесеца у односу на референтну седмицу. Лица која не траже посао јер су га пронашла и која ће почети да раде у року дужем од три мјесеца у односу на крај референтне седмице, сматраће се лицима ван радне снаге јер не траже посао.

Питање 77

ИАКО НИСТЕ ТРАЖИЛИ ПОСАО, ДА ЛИ БИСТЕ ЖЕЉЕЛИ ДА РАДИТЕ ЧАК И НА ПОСЛУ КОЈИ ТРАЈЕ САМО НЕКОЛИКО ЧАСОВА? (WANTWORK)

Ова варијабла омогућава израчунавање додатних индикатора, поред стопе незапослености, који мјере повезаност лица ван радне снаге са запосленошћу, што омогућава комплексну социо-економску анализу тржишта рада. Ова варијабла мјери тренутни интерес испитаника да буде запослен иако не тражи посао.

Референтни период за ово питање је референтна седмица, али то није потребно нагласити у самом питању. Испитаник се пита да ли би желио да ради и да за тај рад буде плаћен, без обзира колико би часова рада провео на послу.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лице би жељело да ради иако не тражи посао.

Шифра 2: Не/Не знам - лице не би жељело да ради и не тражи посао.

Питање 78

КОЈИ ЈЕ ГЛАВНИ РАЗЛОГ ЗАШТО НИСТЕ ТРАЖИЛИ ПОСАО У ПОСЉЕДЊЕ ЧЕТИРИ СЕДМИЦЕ? (SEEKREAS)

Шифра 1: Ниједан одговарајући посао није доступан- уписује се лицима која не траже посао, јер ниједан одговарајући посао није доступан.

Шифра 2: Школовање или обука- уписује се лицима која не траже посао, јер су на школовању или усавршавању.

Шифра 3: Болест или онеспособљеност за рад – уписује се лицима која не траже посао, јер су болесне, односно неспособна за рад.

Шифра 4: Брига о дјечи или рођацима – уписује се лицима која не траже посао из разлога бриге о властитој дјечи или рођацима.

Шифра 5: Остали породични разлози – уписује се лицима која не траже посао због осталих породичних разлога.

Шифра 6: Остали лични разлози – уписује се лицима која не траже посао због осталих личних разлога.

Шифра 7: Очекујете да се вратите на стари посао – уписује се за лица која не траже посао из разлога што очекују да се врате на посао са којег су одсутна.

Шифра 8: Остали разлози – уписује се лицима чији разлог за тражење посла се не може разврстати ни у један напријед наведени разлог.

Питање 79

КОЈИ ЈЕ ГЛАВНИ РАЗЛОГ ЗБОГ КОЈЕГ НЕ ЖЕЛИТЕ ДА РАДИТЕ? (*WANTREAS*)

Шифра 1: Школовање или обука – уписује се лицима која не желе да раде, јер су на школовању или усавршавању.

Шифра 2: Болест или инвалидност– уписује се лицима која не желе да раде, јер су болесна, односно неспособна за рад.

Шифра 3: Брига о дјечи или рођацима – уписује се лицима која не желе да раде из разлога бриге о властитој дјечи или рођацима.

Шифра 4: Остали породични разлози – уписује се лицима која не желе да раде због осталих породичних разлога.

Шифра 5: Остали лични разлози – уписује се лицима која не желе да раде због осталих личних разлога.

Шифра 6: Одлазак у пензију – уписује се лицима која не желе да раде због одласка у пензију.

Шифра 7: Остали разлози – уписује се лицима чији разлог због чега не желе да раде се не може разврстати ни у један напријед наведени разлог.

Питања 80 до 88 се односе на методе тражења посла и требају бити постављена свим лицима која траже посао да би се утврдила активност у тражењу посла.

Лице може користити више метода у тражењу посла, а најмање једну да би се могло сматрати да активно тражи посао.

Питање 80

ДА ЛИ СТЕ ОБЈАВЉИВАЛИ ПОСЛОВНЕ ОГЛАСЕ ИЛИ СЕ ЈАВЉАЛИ НА ОГЛАС/Е ЗА ПОСАО? (*АСТМЕТНЕ*)

Ова метода тражења посла се односи на све медије, укључујући on-line медије. У складу са тим, објављивање пословних огласа или јављање на огласе са веб странице су такође укључени. Ипак, овај метод искључује послове које објављује завод за запошљавање или приватна агенција за запошљавање, јер се они обухватају питањем 85 или питањем 86.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 81

ДА ЛИ СТЕ ПРАТИЛИ/ПРОУЧАВАЛИ ОГЛАСЕ У ВЕЗИ СА ПОСЛОМ? (*АСТМЕТНЕ*)

Ова метода тражења посла се односи на праћење/проучавање огласа за посао путем свих медија, укључујући и on-line медије.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 82

ДА ЛИ СТЕ ОБЈАВЉИВАЛИ ИЛИ АЖУРИРАЛИ СВОЈУ БИОГРАФИЈУ (CV) НА ИНТЕРНЕТУ? (*АСТМЕТНЕ*)

Ова метода тражења посла се односи на објављивање или ажурирање биографије (CV) на интернету. Веб страница завода за запошљавање не узима се у обзир за ову методу тражења посла, јер је она обухваћена питањем 85.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 83

ДА ЛИ СТЕ ДИРЕКТНО КОНТАКТИРАЛИ СА ПОСЛОДАВЦЕМ? (АСТМЕТНЕ)

Ова метода тражења посла укључује лица која су директно контактирала са послодавцем. То укључује и учествовање на форумима или сајмовима запошљавања како би се упознали послодавци. Директни контакт с послодавцима подразумијева се само ако је послодавац започео преговоре за које је лице изразило интерес.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 84

ДА ЛИ СТЕ СЕ ЗА ПОСАО РАСПИТИВАЛИ ПРЕКО ПРИЈАТЕЉА ИЛИ РОЂАКА? (АСТМЕТНЕ)

Ова метода тражења посла укључује распитивање за посао преко пријатеља, рођака или познаника о могућностима запослења, али и тражење помоћи од пријатеља или рођака за постављање и ажурирање биографије на интернету, полагање теста или интервјуа, контактирање службе за запошљавање итд. Овдје треба схватити "пријатеље, рођаке или познанике" у ширем смислу, укључујући бивше колеге или било које лице које лично познајете.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 85

ДА ЛИ СТЕ КОНТАКТИРАЛИ СА ЗАВОДОМ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ? (АСТМЕТНЕ)

Ова метода тражења посла се односи на :

- Регистровање имена испитаника први пут у досије јавних служби за запошљавање;
- Сазнања о могућим слободним радним мјестима;
- Праћење могућности за посао који је предложила служба за запошљавање.

Контактирање завода за запошљавање се не би требало односити на обавезне административне радње које нису директно усмјерене на тражење посла. Контактирање за пријаву за накнаду за незапослене или за учешће на обуци не би требали бити укључени. Требало би се односити само на контактирање које се односи на неку од наведених метода тражење посла.

Овим методом тражења посла обухваћено је контактирање завода за запошљавање и путем веб странице завода за запошљавање с циљем проналаска посла. На примјер, укључен је одговор на оглас са веб странице завода за запошљавање.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 86**ДА ЛИ СТЕ КОНТАКТИРАЛИ СА ПРИВАТНОМ АГЕНЦИЈОМ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ? (АСТМЕТНЕ)**

Ова метода тражења посла укључује контактирање свих приватних агенција за привремено запошљавање. Ова метода обухвата и контактирање путем веб странице приватне агенције за запошљавање с циљем проналаска посла. На примјер, укључен је одговор на оглас с веб странице приватне агенције за запошљавање.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 87**ДА ЛИ СТЕ ПОЛАГАЛИ ТЕСТ И/ИЛИ БИЛИ НА РАЗГОВОРУ ЗА ПОСАО? (АСТМЕТНЕ)**

Ова метода тражења посла укључује полагање тестова или обављање интервјуа у циљу тражења посла.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 88**ДА ЛИ СТЕ ОБАВЉАЛИ ПРИПРЕМЕ ЗА ЗАПОЧИЊАЊЕ ВЛАСТИТОГ БИЗНИСА? (АСТМЕТНЕ)**

Ова метода тражења посла укључује припремну фазу за покретање властитог бизниса. На примјер, укључује тражење терена, просторија, опреме, банкарског зајма, лиценци итд.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: ДА

Шифра 2: НЕ

Питање 89**ДУЖИНА АКТИВНОГ, НЕПРЕКИДНОГ ТРАЖЕЊА ПОСЛА (не рачунајући прекиде у тражењу посла који су трајали дуже од 4 седмице) (SEEKDUR)**

Овим питањем утврђује се временски период током којег анкетирано лице тражи посао. Уписује се један од понуђених модалитета.

Питање 90**ДА ЛИ БИСТЕ МОГЛИ ПОЧЕТИ РАДИТИ У НАРЕДНЕ ДВИЈЕ СЕДМИЦЕ У ОДНОСУ НА РЕФЕРЕНТНУ? (АВАИЛБЛЕ)**

На ово питање одговарају сва лица која траже посао, лица која су пронашла посао који ће почети да раде у року од три мјесеца, лица ван радне снаге која желе да раде иако не траже посао и запослена лица која желе да раде више часова.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да - лице може почети да ради у наредне двије седмице у односу на референтну седмицу.

Шифра 2: Не - лице не може почети да ради у наредне двије седмице у односу на референтну седмицу.

Овим питањем се утврђује да ли је лице незапослено или је ван радне снаге. Лица које траже плаћени посао морају бити одмах доступна за рад како би се могла сматрати незапосленима. Такође, на основу ове варијабле се класификују лица која су подзапослена.

Варијабла идентификује да ли је лице одмах доступно за започињање посла у двије седмице након референтне седмице. „Одмах доступно“ значи да би, у случају да је посао понуђен/пронађен током референтне седмице, лице могло почети да ради у року од двије седмице након референтне седмице.

За она лица која су већ запослена, варијабла идентификује да ли је лице расположиво за рад више часова на главном послу, као и да ли лице жели да ради више часова рада на другом додатном послу, односно да ли лице жели да започне нови посао са више часова рада.

Будући да је ово питање кључно за дефиницију незапослених лица, треба уложити све напоре како би се осигурало давање одговора на ово питање, тј. ово питање не смије остати без одговора.

Питање 91

КОЈИ ЈЕ ГЛАВНИ РАЗЛОГ ЗБОГ КОЈЕГ НЕ БИСТЕ МОГЛИ ПОЧЕТИ ДА РАДИТЕ У НАРЕДНЕ ДВИЈЕ СЕДМИЦЕ У ОДНОСУ НА РЕФЕРЕНТНУ? (AVAIRES)

Шифра 1: Школовање или обука – уписује се лицима која не би могла почети да раде у наредне двије седмице, јер су на школовању или усавршавању.

Шифра 2: Болест или онеспособљеност за рад – уписује се лицима која не би могла почети да раде у наредне двије седмице, јер су болесна, односно неспособна за рад.

Шифра 3: Брига о дјечи или рођацима – уписује се лицима која не би могла почети да раде у наредне двије седмице из разлога бриге о властитој дјечи или рођацима.

Шифра 4: Остали породични разлози – уписује се лицима која не би могла почети да раде у наредне двије седмице због осталих породичних разлога.

Шифра 5: Остали лични разлози – уписује се лицима која не би могла почети да раде у наредне двије седмице због осталих личних разлога.

Шифра 6: Остали разлози – уписује се лицима чији разлог због којег не би могла почети да раде у наредне двије седмице се не може разврстати ни у један напријед наведени разлог.

Питање 92

ЗАШТО МОРАТЕ ДА СЕ СТАРАТЕ О ДЈЕЦИ ИЛИ НЕСПОСОбНИМ ОДРАСЛИМ ЛИЦИМА? (NEEDCARE)

На ово питање одговарају лица која су на претходном питању као разлог зашто не би могле почети радити у наредне двије седмице "Брига о дјечи или рођацима".

Уписују се један од понуђених модалитета који најбоље описује зашто лице мора да се стара о дјечи или неспособним одраслим лицима.

Питање 93

ILO СТАТУС: (ILOSTAT ex WSTATOR)

Варијабла се користи за одређивање међународно упоредивог радног статуса лица на тржишту рада према дефиницијама Међународне организације рада (ILO). Радно способно становништво се класификује у три међусобно искључиве категорије: запослена лица, незапослена лица и лица ван радне снаге.

Ова варијабла, такође, служи за израчунавање основних индикатора тржишта рада, попут стопе незапослености, стопе запослености и стопе активности.

Варијабла је изведена и анкетар је неће попуњавати, већ ће она бити израчуната аутоматски у апликацији за унос података.

Варијабла се изводи на основу вриједности на варијаблама Старост (питање 9 у поглављу Демографске карактеристике), Радни статус (питање 4 у поглављу Радни статус), Тражење посла (питања 74-76 у поглављу Тражење посла), Активне методе тражења посла (питања 80-88 у поглављу Тражење посла) и Распољивост за рад (питање 90 у поглављу Тражење посла).

Питање 94

ДА ЛИ СТЕ ПРИЈАВЉЕНИ ЗАВОДУ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ? (REGISTER)

Варијабла омогућава упоређивање незапослености засноване на дефиницији Међународне организације рада и регистроване незапослености. Ово питање се поставља свим лицима како би било могуће упоредити податке незапослености изведене из Анкете о радној снази са онима из евиденција незапослених.

Варијабла показује да ли је лице пријављено јавној служби за запошљавање као лице која тражи посао.

Референтни период овог питања требао би бити крај референтне седмице. Приликом процјене накнаде или помоћи коју лице које је пријављено јавној служби за запошљавање прима, плаћање не мора нужно бити плаћено у референтној седмици, већ се мора у потпуности или дјелимично односити на период који укључује референтну седмицу. Бенефиције у овом контексту требају бити ограничене на додатке повезане са статусом незапослености.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, и примате накнаду за незапослене - лице је пријављено заводу за запошљавање и прима накнаду за незапослене.

Шифра 2: Да, и не примате накнаду за незапослене - лице је пријављено заводу за запошљаваније и не прима накнаду за незапослене.

Шифра 3: Не, и не примате накнаду за незапослене - лице није пријављено заводу за запошљавање и не прима накнаду за незапослене.

Питање 95

КОЈИ ЈЕ, ПО ВАШЕМ МИШЉЕЊУ, ВАШ ТРЕНУТНИ ГЛАВНИ СТАТУС? (MAINSTAT)

Ово питање се поставља лицима старости 15-89 година.

Одговори на ово питање требају бити у складу са стварним статусом, онако како се изјасни анкетирано лице, без обзира на активност у референтној седмици. Нпр. лице је било запослено у референтној седмици, али је иначе пензионер и овдје ће се изјаснити као пензионер.

Лице које није радило нити један час у референтној седмици нити има посао са кога је било одсутно, не може овдје изјавити да је запослено.

Међутим, лице које је радило у референтној седмици привремени или повремени посао може овдје изјавити да је незапослен.

ОБРАЗОВАЊЕ

Питање 96

КОЈИ ЈЕ НАЈВИШИ НИВО ШКОЛОВАЊА (СТЕПЕН ОБРАЗОВАЊА) КОЈИ СТЕ ЗАВРШИЛИ? (HATLEVEL)

Одговор се даје уписивањем шифре од 1 до 15 зависно који највиши степен образовања испитаник посједује.

Под највишом завршеном школом подразумева се врста школе чијим је завршавањем лице стекло највиши степен образовања и диплому, при чему не треба правити разлику да ли је лице школу завршило редовним школовањем или школовањем које замјењује редовну школу.

Модалитете од 2 до 5 треба обиљежити за лица која имају непотпуно основно образовање. Тако нпр. ученицима који похађају основну школу (осмогодишњу или деветогодишњу) додјељује се модалитет од 2 до 5, зависно од броја завршених разреда. Нпр. ученицима који похађају четврти разред основне школе додјељује се модалитет 2.

За лица која се изјасне да су завршила основну школу по старом наставном програму који је подразумевао 4 разреда основне школе, уписиваће се модалитет 4 (завршена 4 до 7 разреда осмогодишње основне школе), а не модалитет 6 (завршена основна школа).

Нпр. ако лице тренутно студира (током референтне седмице) онда је највиши ниво образовања средња школа. Одговор, такође, мора бити у складу са годиштем члана домаћинства и граница нивоа образовања које су дефинисане законом, нпр. десетогодишњак не може имати завршену осмогодишњу основну школу.

Модалитети завршена средња школа у трајању од 1 или 2 године или у трајању од 3 године обиљежавају се за лица која су завршила стручну школу, као што су школе у привреди, школе са практичном обуком, индустријске и занатске школе, као и средње усмјерено образовање у трајању краћем од 4 године.

Споменути модалитети подразумевају завршену средњу школу, а не број разреда које лице има завршено након прекида средњег образовања. Дакле, за лице које је похађало економску школу и прекинуло школовања након 3 разреда, као одговор на ово питање уписује се основна школа (модалитет 6).

Питање 97

КОЈА ЈЕ ВРСТА, СМИЈЕР ИЛИ ОДСЈЕК ШКОЛЕ КОЈУ СТЕ ЗАВРШИЛИ? (навести прецизан опис подручја највишег завршеног нивоа образовања) (HATFIELD)

За сва лица која на питање о највишој завршеној школи, обиљежено да имају као завршену школу средњу школу или више од средње школе, мора се обиљежити одговор и на питању о области њиховог образовања, односно потребно је навести прецизан опис подручја највишег завршеног нивоа образовања за сва лица која су на питање 96 одговорила шифром од 7 до 15.

Испитаници који су на питању о највишој завршеној школи одговорили да су без школе или имају завршено само основно образовање прескачу ово питање.

За лице које има двије завршене школе истог степена, уписати област образовања задње завршене школе.

Питање 98

КОЈЕ ГОДИНЕ СТЕ СТЕКЛИ НАЈВИШИ ЗАВРШЕНИ СТЕПЕН ОБРАЗОВАЊА? (HATYEAR)

Ово питање се поставља лицима која су на питање 96 одговорила са шифром од 2 до 15 и уписује се година стицања дипломе за наведени ниво образовања.

За старија лица, која се не могу сјетити године завршетка тог степена образовања потребно је израчунати годину водећи рачуна да одговор буде конзистентан са датумом рођења и одговором на питању 96 (највиша завршена школа-степен образовања).

Питања од 99. до 104. се постављају лицима 15-74 година старости.

Питање 99

ДА ЛИ СТЕ У ТОКУ ЧЕТИРИ ПРЕТХОДНЕ СЕДМИЦЕ ПОХАЂАЛИ РЕДОВНУ ШКОЛУ (формални систем образовања)? (EDUCFED4)

Наведено питање се односи на образовање анкетираниог лица током посљедње 4 седмице, у склопу образовног система свих нивоа.

Шифра 1: уписује се за лице које похађа редовну школу као ученик, студент или ученик/студент на обавезној пракси, иако је било на распусту.

Шифра 2: уписује се за лице које се не школује у оквиру формалног система образовања нити је ученик/студент на обавезној пракси.

Питање 100

КОЈУ СТЕ ШКОЛУ ПОХАЂАЛИ? (EDUCLEV4)

Одговор се даје уписивањем шифре која одговара једном од нивоа школовања коју је лице похађало током задње 4 седмице.

Питање 101

ДА ЛИ СТЕ У ПРЕТХОДНЕ ЧЕТИРИ СЕДМИЦЕ ПОХАЂАЛИ НЕКУ ОБУКУ ВАН ФОРМАЛНОГ СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА? (курс, семинар, приватни часови, конференција, шегртовање, стажирање и слично) (EDUCNFE4)

На ово питање одговарају сва лица старости 15 до 74 година.

Варијабла мјери учешће у активностима неформалног образовања и оспособљавања у посљедње 4 седмице и омогућава израчунавање важних показатеља.

Ова варијабла покрива институционализоване активности учења ван формалног образовног система које је испитаник похађао током последње 4 недеље (завршавајући референтном недељом), као што су неформални програми, курсеви (подучавање у учioniци, предавање, учење на даљину), семинари или радионице, приватне лекције.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, похађали сте курс, обуку или више њих, од којих је барем један у вези са вашим садашњим послом.

Шифра 2: Да, похађали сте курс, обуку или више њих, због личног интереса и амбиције, невезано за ваш садашњи посао.

Шифра 3: Не, нисте похађали ниједан курс ни обуку ван формалног система образовања.

Питање 102

ДА ЛИ СТЕ У ПРЕТХОДНИХ ДВАНАЕСТ МЈЕСЕЦИ ПОХАЂАЛИ РЕДОВНУ ШКОЛУ (формални систем образовања)? (EDUCFED12)

Наведено питање се односи на образовање анкетираног лица током претходних дванаест мјесеци, у склопу образовног система свих нивоа.

Шифра 1: уписује се за лице које похађа редовну школу као ученик, студент или ученик/студент на обавезној пракси, иако је било на распусту.

Шифра 2: уписује се за лице које се не школује у оквиру формалног система образовања нити је ученик/студент на обавезној пракси.

Уколико је лице на питању 99 рекло да је похађало редовну школу у току претходне четири седмице, онда и на овом питању мора имати исти одговор.

Питање 103

КОЈУ СТЕ ШКОЛУ ПОХАЂАЛИ? (EDUCLEV12)

Одговор се даје уписивањем шифре која одговара једном од нивоа школовања коју је лице похађало током претходних дванаест мјесеци.

Питање 104

ДА ЛИ СТЕ У ПРЕТХОДНИХ ДВАНАЕСТ МЈЕСЕЦИ ПОХАЂАЛИ НЕКУ ОБУКУ ВАН ФОРМАЛНОГ СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА? (курс, семинар, приватни часови, конференција, шегртовање, стажирање и слично) (EDUCNFE12)

На ово питање одговарају сва лица старости 15 до 74 година.

Варијабла мјери учешће у активностима неформалног образовања и оспособљавања у претходних 12 мјесеци и омогућава свеобухватнију мјеру учешћа у образовању и оспособљавању за израчунавање битних показатеља.

Ова варијабла покрива институционализоване активности учења ван формалног образовног система које је испитаник похађао претходних 12 мјесеци, као што су као што су неформални програми, курсеви (подучавање у учионици, предавање, учење на даљину), семинари или радионице, приватне лекције.

Уколико је лице већ навело учешће у барем једној неформалној активности у вези са послом или због личног интереса и амбиције у посљедње 4 седмице, на овом питању би требало имати исти одговор.

Понуђени модалитети одговора су:

Шифра 1: Да, похађали сте курс, обуку или више њих, од којих је барем један у вези са вашим садашњим послом.

Шифра 2: Да, похађали сте курс, обуку или више њих, због личног интереса и амбиције, невезано за ваш садашњи посао.

4.4. Попуњавање Упитника о неодзиву (APC2)

Прије попуњавања самог Упитника о неодзиву (APC2) потребно је на насловној страници попунити одређене идентификационе податке о изабраном домаћинству.

Насловна страница Упитника за анкетирање садржи основне идентификационе податке о домаћинству. Идентификациони подаци о домаћинству су: година провођења, референтна седмица, референтни мјесец, седмица анкетирања, панел, број појављивања панела, ентитет/Дистрикт, одјељење, шифра општине/града, шифра пописног круга и редни број домаћинства.

Година провођења (*REFYEAR*)

Варијабла описује годину на коју се односе прикупљени подаци. Варијабла се користи за одређивање референтног периода, осталих временских периода, за израчунавање трајања, а такође је потребна за управљање базама података.

Референтна седмица (*REFWEEK*)

Варијабла описује седмицу на коју се односе прикупљене информације. То је седмица која почиње у понедјељак, а завршава у недјељу.

Број референтне седмице дефинисан је према ISO 8601, што указује да је прва седмица у години она која укључује први четвртак те године. Примјери:

- Прва седмица 2021. године почиње 4. јануара 2021. године
- Прва седмица 2022. године почиње 3. јануара 2022. године
- Прва седмица 2023. године почиње 2. јануара 2023. године
- Прва седмица 2024. године почиње 1. јануара 2024. године
- Прва седмица 2025. године почиње 30. децембра 2024. године.

Варијабла се користи за одређивање референтног периода, осталих временских периода, за израчунавање трајања, а такође је потребна за управљање базама података.

Референтни мјесец (*REFMONTH*)

Варијабла описује мјесец на који се односе прикупљене информације. Варијабла је изведена и дефинисана вриједностима референтног квартала и референтне седмице.

Референтни мјесец дефинисан је као скуп седмица које у цијелости или дјелимично припадају календарском мјесецу. Све седмице које у потпуности припадају календарском мјесецу додјељују се одговарајућем референтном мјесецу. Када седмица пређе два календарска мјесеца, најмање четири дана у седмици требају припадати календарском мјесецу који ће бити укључени у одговарајући референтни мјесец (правило четвртка).

Варијабла се користи за одређивање референтног периода, осталих временских периода, за израчунавање трајања, а такође је потребна за управљање базама података.

Седмица анкетирања (*INTWEEK*)

Варијабла описује седмицу у којој се проводи анкетирање. Радна седмица започиње у понедјељак, а завршава у недјељу.

Број појављивања панела (*INTWAVE*)

Број појављивања панела или редни број анкетног таласа требао би одговарати броју одабира домаћинства који ће бити у узорку. Тромјесечја у којима домаћинство није одабрано да буде у узорку треба искључити из бројања. Примјер: ако је домаћинство анкетирано у таласу 1, па у таласу 2 није анкетирано јер није изабрано у узорак, али је опет анкетирано у таласу 3, тада ће му се додијелити број 3 (број појављивања домаћинства ће бити 3). Варијаблу су анкетари дужни унијети у апликацију за унос података, а информацију преузимају са Списка домаћинстава (APC4).

Ентитет

Анкета о радној снази се прводи у Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине. Ентитети и Дистрикт имају своје шифре (1,2 и 3) које се аутоматски уписују у поље намјењено за упис ентитета/Дистрикта, у зависности на којој територији се анкетирање прводи.

Шифра општине

Варијабла ће се аутоматски попуњавати приликом уписа броја појављивања панела и редног броја домаћинства. Свака општина/град у Босни и Херцеговини има своју шифру која ће се уписивати у поље намјењено за упис шифре општине, у зависности у којој општини се прводи анкетирање.

Редни број домаћинства (HNUM)

Варијабла је потребна за идентификацију домаћинства у базама података. Серијске бројеве додјељују статистичке институције у Босни и Херцеговини и остају исти за све таласе. Записи који се односе на различите чланове истог домаћинства носе исти серијски број. Варијаблу су анкетари дужни уписати на насловну страницу Упитника, а информацију преузимају са Списка домаћинства (АРС4).

На насловну страницу Упитника уносе се подаци о идентификацији домаћинства, а то су:

- Редни број домаћинства;
- Број појављивања панела.

Идентификациони подаци домаћинства (година провођења, референтна седмица, референтни мјесец, седмица анкетирања, панел, ентитет/Дистрикт, одјељење, шифра општине/града, шифра пописног круга) су подаци који се не морају попуњавати. С обзиром да се ови подаци налазе у подлози апликације. Приликом уноса података у апликацију за редни број домаћинства и броја појављивања панела ови идентификациони подаци повући ће се аутоматски.

Након уноса поља идентификације попуњавају се подаци о анкетирању тј. анкетар биљежи сваки долазак у домаћинство, којег датума и у које вријеме је долазио. Код података о датуму доласка попуњава се само дан и мјесец, без године нпр. 01. 01. Вријеме доласка попуњава се у часовима и минутима (од 07 до 22 часа). Могућа су максимално три доласка анкетара и три биљешке о доласцима. Уколико анкетар приликом првог доласка оствари контакт са домаћинством и проведе анкетирање, имаће попуњене податке само о једном доласку. Обавезно је попуњавање најмање једног доласка анкетара, те табела о доласцима анкетара не може остати празна.

Анкетар обавезно попуњава своје име и презиме и шифру која му је додијељена за рад.

Уколико домаћинство не прихвати анкетирање, анкетар уписује шифру 2 у кућицу за унос и прелази на попуњавање Упитника о неодзиву (АРС2). У том случају треба да попуни један о сљедећих разлога неизвршеног анкетирања:

- Неостваривања контакта са домаћинством;
- Домаћинство одбија сарадњу;
- Немогућност одговора домаћинства;
- Неодговарајући стан/домаћинство.

Анкетар уписује шифру једног од понуђених разлога неизвршеног анкетирања.

Наведени разлози под шифром 5 и 6 се попуњавају само код поновљеног анкетирања и анкетирања путем САТИ методе.

НЕОСТВАРИВАЊЕ КОНТАКТА СА ДОМАЋИНСТВОМ

Уколико анкетирање није извршено из разлога неостваривања контакта са домаћинством (модалитет 1), тада се попуњава питање 1а гдје треба да изабере 1 од 4 понуђена разлога неостваривања контакта са домаћинством и ту се попуњавање упитника АРС2 завршава.

ДОМАЋИНСТВО ОДБИЈА САРАДЊУ

Уколико анкетирање није извршено из разлога јер је домаћинство одбило сарадњу (модалитет 2), тада се попуњава питање 1б гдје треба да изабере 1 од 4 понуђена разлога одбијања сарадње домаћинства. Након што се изабере један од понуђених разлога одбијања сарадње домаћинства, потребно је још одговорити на питање 2 да ли је утврђен број домаћинстава у изабраној стамбеној јединици, након чега се попуњавање Упитника АРС2 завршава.

НЕМОГУЋНОСТ ОДГОВОРА ДОМАЋИНСТВА

Уколико анкетирање није извршено из разлога немогућности одговора домаћинства (модалитет 3), тада се попуњава питање 1ц гдје треба да изабере 1 од 3 понуђена разлога немогућности одговора домаћинства.

Након што се изабере један од понуђених разлога немогућности одговора домаћинства, потребно је још као и у претходном разлогу одговорити на питање 2 да ли је утврђен број домаћинстава у изабраној стамбеној јединици, након чега се попуњавање Упитника АРС2 завршава.

НЕОДГОВАРАЈУЋИ СТАН

Уколико анкетирање није извршено из разлога неодговарајућег стана/домаћинства (модалитет 4), тада се попуњава питање 1д гдје треба да изабере 1 од 8 понуђених разлога неодговарајућег стана/домаћинства и ту се попуњавање упитника АРС2 завршава.

Празан стан се обиљежава за стан који је у вријеме анкетирања ненастањен (празан) због тога што је:

- Нов и још неусељен (иако је допуштено усељавање);
- Испражњен ради пресељења, адаптације, оправке и сл;
- Стан чији власник живи у другом стану или у другом мјесту, а овај стан још не користи нити га издаје (нпр. стан купљен за дјецу која тек треба да дођу у то мјесто на школовање и сл.);
- Разрушен стан се обиљежава за стан који је грађевински неисправан, напуштен у оронулим кућама и који се не може оспособити за употребу;
- Стамбена јединица се више не користи за становање обиљежава се за стан који се дуже вријеме не користи због тога што је:
 - власник иселио или преселио у друго мјесто, а станом се више не користи ни повремено нити је стан издао или је
 - власник умро, па насљедници стана не користе нити повремено (нпр. за одмор) нити га изнајмљују.

Друго се обиљежава уколико се разлог неодговарајућег стана/домаћинства не може сврстати у нити један од наведеног.

На крају Упитника о неодзиву (АРС2) анкетар уноси све примједбе и коментаре уколико их има, те евентуалне проблеме који су се јавили приликом анкетирања.